

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1911 márczius 30.)

Jelen voltak *Emödy József* elnöke alatt: *Károlyi Mihály* gróf, az OMGE. elnöke, *Bernáth Béla*, *Borovszky Károly*, *Csitány Béla*, *Dégen Árpád* dr., *Drucker Jenő* dr., *Fenyvessy Adolf*, *Förster Lajos*, *Györy Loránt*, *Háry Agost*, *Hajdu László*, *Koller Pál*, *Koppély Géza*, *Löherer Andor*, *Marton Andor*, *Rainer Kálmán*, *Safáry János*, *Szafán Lajos*, *Szily Tamás* és *Vargha Gyula* dr. szakosztályi tagok; a tisztviselőkar részéről *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Krolopp Hugó* ipari szakosztályi titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. titkár, *Fabricius Endre* és *Konkoly-Thege Sándor* dr. s. titkárok, továbbá *Rubinek Gyula* igazgató és *Szilassy Zoltán* szerkesztő-titkár mint előadók.

Emödy József alelnök *Zselénski Róbert* gróf szakosztályi elnök távollétében elfoglalja az elnöki széket, üdvözlö a megjelenteket, az ülést megnyitja.

A gabona- és lisztarifák életbeléptetése.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár előterjeszti, hogy a közgazdasági szakosztály legutolsó ülésében tárgyalta a Fővárosi Malomegyesület beadványát, melyben az egyesület azt kérte, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez beadott kérvényét pártoljuk. E kérvényben az foglaltatott, hogy a miniszter az 1911. év április 1-től életbeléptetni szándékolt gabona- és lisztarifák életbeléptetésétől álljon el és a régi állapotot tartsa fenn. E kérdésben a Fővárosi Malomegyesületnek a Vidéki Malomiparosok Egyesületével ellentétes álláspontja volt s igekeztünk a kettőt összeegyeztetni. Szólv javaslatára a szakosztály, mielőtt a miniszterhez felterjesztést intézett volna, egy bizottságot küldött ki ama feltételek megállapítására, melyek mellett a Fővárosi Malomegyesület kérélmé teljesíthető s pártolandó volna a kereskedelemügyi miniszternél. A két malomegyesület képviselői ehhez hozzá is járultak, idő-

közben azonban a kereskedelemügyi miniszter a kérelmet elutasította s ekként a kérdés tárgyalanná vált, amint ezt a Fővárosi Malomegyesület képviselői az egyesület igazgatója előtt is jelentették: ez ügyben a további lépések megtétele nem látszik eredményesnek. Ez alapon szóló azt a javaslatot teszi, hogy ez ügyben a szakosztály további lépéseket ne tegyen.

A szakosztály a javaslathoz hozzájárult.
Elnök ezután felkérte *Rubinek Gyula* igazgatót

a mezőgazdasági statisztika reformjáról

szóló javaslatának előterjesztésére. *Rubinek Gyula* igazgató kimerítő indokolás kíséretében előterjesztette ezután a mezőgazdasági statisztika reformjára vonatkozó javaslatát, mely a „Köztelek” lap 26. számának mellékletében egész terjedelmében közzé volt téve.

Emödy József elnök a szakosztály nevében köszönetét fejezve ki az előadónak érdekes és a tárgyat teljes egészében felölelő javaslataért, afölött a vitát megnyitja.

Előül *Vargha Gyula* dr., az országos statisztikai hivatal igazgatója szólalt fel s őszinte köszönetét fejezte ki előadónak igazán becses, beható és részletes tanulmányáért. A statisztikai tudomány hívei valóban hálások lehetnek az előadónak azért, hogy előadásában a statisztikai tudományt oly magasra helyezte s annak oly nagy fontosságot tulajdonit. Oly nagy és széles keretben azonban, mint előadó tervezi a statisztikát, sem nálunk, sem máshol megoldani nem lehet. Az kétséget nem szenved, hogy jó statisztikai adatokra szükség van, mert azok nélkül helyes mezőgazdasági politikát folytatni nem lehet. Tulzott azonban az előadó abban, hogy nekünk ne volnának jó mezőgazdasági statisztikai adataink; sok oly adatot nem vesz ugyanis tekintetbe, mely tényleg rendelkezésünkre áll, például a mezőgazdasági statisztikának igen fontos része a gazdálkodók száma s azok megoszlása birtokkategóriák szerint. Az 1900-iki népszámlálás e tekintetben becses adatokat bocsátott a közönség rendelkezésére s ki van mutatva az 1—5, 5—50, 50—100

holdas kisbirtokosok, továbbá a közép- és nagybirtokosok száma, sőt el vannak különítve azok a gazdák, akik tulajdonképpen mezőgazdasággal foglalkoznak, azoktól, akiknek nem főfoglalkozásuk a mezőgazdaság. Az 1900. évi statisztika kimutatta azt is, hogy az iparosok és kereskedők közül kik és mennyi birtokkal rendelkeznek, a mezőgazdasági munkásoknak van-e házuk birtokuk. Ez az adathalmaz elég nagy értékkel bír.

Előadó kicsinylőleg szólott a termésstatisztikáról s kifogásolta elsősorban a területi adatokat, melyekre rözve az az óhaja, hogy minden gazda maga mutassa ki a bevetett, vagy learatott területet. A szólv szerint ez utópia, mert még egy középirtokosnak is gondot és fáradságot okoz annak a megállapítása, hogy vajjon a vetésterületből mennyi esik egyes terményekre, annál kevésbbé tudja ezt megállapítani a kisgazda. Az aratási statisztikai adatok községenként állítottak össze az előjáróságok ellenőrzése mellett s minthogy a szántóföld összes területé ismeretes, nagyjában és egészében helyesen tüntetik fel a bevetett terület terményszerinti megoszlását. Felette kívánatos azonban, hogy a gazdaközönség is tudatára ébredjen annak, hogy mily nagy fontossággal bír az aratási termésstatisztika s hogy az ő érdekében is áll ezen adatok beszoállítására.

Az előadói javaslat községi mezőgazdasági bizottságok szervezését kontemplálja; e bizottságok az 1895-iki mezőgazdasági statisztikai felvételnél szerveztettek ugyan, de nem bizonyultak e célra alkalmas szerveknek. Az előadói javaslat azt kívánja, hogy a központi statisztikai hivatal munkatervét jövőre ne a törvényhozás, hanem egy statisztikai tanács állapítsa meg. Az 1897: XXXV. t-cikk a hivatal munkatervét azért utalja a törvényhozás elé, hogy az adat-szolgáltatókat megvédje az esetleges zaklatástól. A munkatervbe fölvetett a birtokforgalomra vonatkozó adatok egybegyűjtése is; ez őszszel fogja kezdetét venni s nemesak az értékre, de a területre és személyi viszonyokra is ki fog terjedni.

Említette az előadó azt is, hogy Magyarország

CSÉPLÉSI SZÉNSZÜRSÉGLÉTÜNKET

ugy az összes hazai,
mint porosz szenek-
ben legelőnyösebben

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZÁM

utján szerezhetjük be.

Saját érdekünkben kérjünk már most árajánlatot!

gabonatermése 10—20 év múlva az ország szükségletét nem is fogja fedezhetni; szövege szerint a mi termésünk még távolról sem érte el a maximumot, annyira fejlődésképes. Igaz, hogy klímánk változatossága nem engedi meg, hogy minden évben számíthassunk normális termésekre, de erre is van korrekívum, a mélyszántás s a műtrágyák alkalmazása.

Végül még az előadói javaslatnak azt a pontját teszi szóvá, mely a gazdasági tudósítókra vonatkozik s kifejti azt a véleményét, hogy a gazdasági tudósítók számát nagyon megszorítani nem lehet, mert akkor oly nagy munka hárulna rájuk, amelynek aligha tudnának megfelelni. Az előadói javaslatra vonatkozólag egyébként még több megjegyzése van, melyeket a részletes tárgyalás alkalmával fog megtenni.

Löherer Andor utal arra, hogy Amerika gazdasági felvirágzását éppen a céltudatosan készített mezőgazdasági statisztika idézte elő; a magyar statisztika eddig nagyon fogyatékos volt s csak az újabb időben tapasztalunk valamelyes haladást, kiváltképp hézagos a földbirtokforgalom feltüntetése. Előadó előadásában helyesen mutatott rá arra, hogy az egész mezőgazdasági statisztikát reorganizálni kell. Legsürgősebb feladat a földmivvelésügyi minisztérium statisztikai osztályának önállósítása. Előadóval csak abban nem ért egyet, hogy a gazdasági tudósítók létszáma csak szerény mértékben emelendő, szerinte községenként kellene a tudósítói állásokat szervezni, a megyei gazdasági egyesületek véleményének a meghallgatásával.

Koppely Géza nem kíván részletekbe bocsátkozni, csak azt hozza fel, hogy a magyar buza nemesítése és kitenyésztése terén még nagyobb eredményeket eddig fel nem mutattunk, holott az amerikai gazdák a magyar és kaukázusi buzaféleségekből kitenyésztették azon féleséget, mely a legnagyobb hozamot adja. Mindehhez hozzájárul a szárazság elleni küzdelem is. De még ez sem meríti ki a tennivalókat, itt van az öntözés, mely ma még alig számbevehető nálunk. Fontosnak tartja azt, hogy a statisztika nagyobb odaadással kultiváltassék a gazdák részéről.

Előadó reflektálva Vargha Gyula dr. megjegyzéseire, kifejti, hogy azt az állítást, hogy gabonatermésünk 10—20 év múlva az ország fogyasztását sem fogja esetleg fedezni, arra alapította, hogy félő, miszerint ez be fog következni, hogyha ily indolenciával kezeljük Magyarországon mezőgazdasági ügyeit, mint legutóbb is, hogy öt év alatt visszament a termelés. Kétségbeesítő állapot ez, amelyre kötelessége mindenkinek, aki a kérdéssel foglalkozik, a közfigyelmet ráirányítani.

A szakosztály ezután az előadó által beterjesztett határozati javaslatot pontonként tárgyalás alá véve, Vargha Gyula, Löherer Andor, Bainer Kálmán, Csütöry Béla, Hajdu László, Marton Andor és előadó ismételt felszólalása után a javaslatot az alábbiakban fogadta el:

Kimondja a közzgazdasági szakosztály, hogy:

1. Biztos alapon nyugvó, a tényleges viszonyokkal számoló földmivvelési és földbirtokpolitika helyes irányelveinek megállapíthatása céljából nélkülözhetetlennek tartja a mező-

gazdasági, illetve földbirtokpolitikai statisztikai felvételek rendszeresítését egyenlő alapon és egyenlő visszatérő időszakokban való megismétlését, mert azok egyébként összehasonlítás és gyakorlati következtetések levonása alapjául nem szolgálhatnak.

2. Eczélből szükséges, hogy a mezőgazdasági statisztikai felvételeknek egyenlő visszatérő időszakokban való ismétlése ne a mindenkori kormányoktól tételessék függővé, hanem azt a törvény egyszer s mindenkorra rendelje el, megjelölve egyttal a felvétel költségei fedezésének módját is.

3. Törvény rendelje el pedig a következő időszaki mezőgazdasági statisztikai felvételeket, ugymint:

a) Minden tíz évben az év november havában egy általános mezőgazdasági statisztikai felvételt, mely a birtoknak gazdálkodók, tulajdonos, bérlő és mivvelési ágak szerinti megoszlását, az eleven és holt leltárakat, a gazdasági épületeket, a mezőgazdasággal kapcsolatos iparágakat ölelné fel.

b) Két általános mezőgazdasági statisztikai felvétel közt az ötödik év november havában állatszámllálást, mely a szarvasmarha, ló, sertés és juhra terjedne ki, minden részletezés mellőzésével.

c) Minden öt évben az összes malmok által egy termelési évben megörölt gabonamennyiség felvételét.

d) Minden tíz évben, lehetőleg az általános mezőgazdasági statisztikai felvétel évében a földbirtokot terhelő jelzálogadósságok felvételét.

4. Az országos statisztikai hivatal évi működési programja keretébe felveendő:

a) a földbirtokforgalom kimutatása, nemcsak az érték, de a terület s a birtokos személyére vonatkozó részletes adatok feltüntetésével;

b) gabona, állatok és élelmiczikék fogyasztásának és áralakulásának statisztikája;

c) a bevetett terület felvétele s pontos megállapítása;

d) a tavaszi gabonakészletek országos megállapítása;

e) a jégverések kartografiai kimutatása;

f) az összes szövetkezetek, gazdasági egyesületek és gazdakörök statisztikája;

g) a kereskedelmi malmok által természetesen évenként felörölt gabonamennyiség.

5. A földmivvelésügyi minisztérium kebelében fennálló mezőgazdasági statisztikai szervezet tökéletesítése érdekében kívánatosnak tartjuk, hogy

a) a mezőgazdasági statisztikai alosztály mint hivatal önállósíttassék, vezetésére és adatai feldolgozására minden esetben gyakorlati és elméleti gazdasági szakismerettel rendelkező egyének alkalmaztassanak;

b) minden országrész gazdasági tudósítói, illetve gabonahírszolgálati szervezete élére egy felügyelő állíttassék, aki a tél folyamán a közzgazdasági előadókat, a gazdasági tudósítókat, gazdasági egyesületeket, hatóságokat teendőkre kioktatja, időközi összejeveteleket

szorgalmaz kölesönös eszmecserre czéljából, személyi érintkezés útján kiválasztja a tudósítói tiszt betöltésére alkalmas elemeket, a gondozására bizott területet az idény folyamán beutazza s illetve állandóan ott tartózkodik s a beszolgáltatott adatok központi feldolgozását személyesen vezeti;

c) a gazdasági tudósítók eredményes működés elismeréséül gazdasági tanácsosi címmel tüntetessenek ki s általában egyéb kitüntetésben is részesíttessenek;

d) a terméskilátásokról s illetve az aratók állapotáról szóló jelentéseket márcziustól kezdve bezárólag novemberig minden hó 15-ike körül küldenék be a gazdasági tudósítók, úgy hogy az adatok a 15-ikéhez legközelebbi szombaton közöltetnének a sajtóval, még pedig:

Márczius 15-én az őszi átteleléséről, téli fagy- és egyéb károkról, a tavaszi munkálatokról, gabonakészletekről.

Április és május 15. Őszi és tavaszi gabonaművek fejlődése és a kapások vetési, illetve ültetési munkálatai.

Junius 15. Gabonaművek és kapások fejlődése, takarmánytermés kilátásai és eredményei.

Julius és augusztus 15. Ugyanaz és számszerű becslés.

Szeptember, október, november 15. Gabonaművek, kapások és takarmányművek számszerű becslése s az őszi vetési munkálatokról jelentés.

December 1. A végleges terméskimutatás.

e) a mezőgazdasági statisztikai hivatal feladatát képezné, hogy a rendes gabonahírszolgálaton kívül a mezőgazdasági termelés, értékesítés, fogyasztás különleges viszonyai tanulmányozhatása és megvilágítása céljából statisztikai adatgyűjtést teljesítsen s egyes aktuális gazdasági és szociális kérdésekben tanulmányokat folytasson és közreadjon.

6. Mindezen határozatok végrehajtása érdekében feliratilag keresi meg a földmivvelésügyi és kereskedelemügyi minisztert.

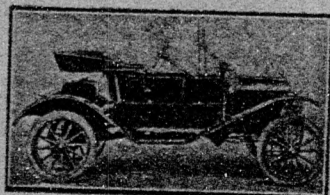
Végül Emödy József elnök, mielőtt az ülést beroksztené, köszönetét fejezi ki Vargha Gyula ömeltóságának, hogy a tanácskozásban résztvenni szives volt.

Az igazgató-választmány ülése.

(1911 április 1.)

Jelen voltak: *Károlyi Mihály* gróf elnöklete alatt *Andrássy Sándor* gróf, *Babits József*, *Bernát István*, *Bolla Mihály*, *Baranyay Géza*, *Barcza Károly*, *Darányi Gyula* dr., *Emödy József*, *Elek Henrik*, *Elek Ernő*, *Hertelendy Ferencz*, *Hutyra Ferencz* dr., *Koller Pál*, *Koppely Géza*, *Löherer Andor*, *Lázár Pál*, *Mezey Gyula*, *Meskó Pál*, *Matta Árpád* dr., *Molnár István*, *Nick Ede*, *Propper Samu*, *Réusz Henrik*, *Rodiczky Jenő* dr., *Somssich Andor*, *Szomjas Lajos* dr., *Törley Gyula*, *Zaleski Jenő* igazgató-választmányi tagok, *Armos Jenő*, *Bacher Emil*, *Balogh Elemér*, *Déry Izidor*, *Günther Ferencz* *Somssich László* gróf, *Szentiványi Egon* végrehajtó-bizottsági tagok, *Her-*

2 üléses teljesen felszerelve

6500 kor.

ajtók nélkül 6300 korona.

FORD

a gazdák automobilja.
20 HP. 4 hengeres, Vanadium aczélból.

Ford a világ legnagyobb automobilgyára. ■ Evi gyártás 35.000 automobil.

Vezérképvislet: **Hahn Arthur és Társai**
Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B. sz.

5 üléses teljesen felszerelve

6800 kor.

mandinger Herman és *Leidenfrost* Károly egyesületi tagok. Az egyesület tisztviselőikara részéről *Rubinek* Gyula igazgató, *Buday* Baria szerkesztő-titkár, *Jeszenszky* Pál ügyvezető-titkár, *Szilassy* Zoltán szövetségi titkár, *Krolopp* Hugó ipari titkár, *Mutschenbacher* Emil dr. titkár és *Konkoly-Thege* Sándor dr. segédtitkár.

Az ülésről való távolmaradásukat kimentették *Darányi* Ignác dr., *Folkusházy* Lajos dr., *Kosinsky* Viktor, *Máday* Izidor, *Ottlik* Iván, *Pallavicini* György őrgróf, *Piller* Kálmán és *Róth* Loránt dr.

Károlyi Mihály gróf elnök üdvözölvén a megjelent igazgató-választmányi tagokat, az ülést megnyitja

Mutschenbacher Emil dr. titkár bemutatja a múlt igazgató-választmányi ülésről felvett, az elnök és két kiküldött hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek”-ben is egész terjedelmében közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány az elnök ajánlatára *Molnár* István és *Somssich* Andor tagokat kérte fel.

Uj tagok felvétele.

Titkár előterjeszti, hogy a múlt választmányi ülés óta tagokul jelentkeztek, akiket a tanács nevében fölvételre ajánl, a következők:

1911 január hó 1-től számítandó érvénnyel: *Ákontz* János dr., *Bárdossy* Viktor, *Berenzei* Kovács Lajos dr., *Berzáczy* Sándor, *Bocsánczy* Tódor, *Bódy* Andor, *Bohus* Ábris, *Bonda* Géza, *Botka* Lajos, *Bruck* Frigyes, *Chirke* Jenő, *Debrezeni* mezőgazdasági gépgyár r.-t. (képv. *Schuschitzky* János igazgató), *gyarmathai Dereza* József, *Diel* Nándor, *Dobrovits* Kálmán, ifj. *Dörner* Márton, *Egry* Károly dr., *Első Pesti Spódiun- és Enyvgyár Részvénytársulat* (képv. *Bedő* Béla), *Esterhay* Jenő, *Farkas* Emil dr., *Fördős* József, *Fried* Andor, *Friss* Sándor, *German* József, *Gödény* Ferencz, *Grósz* Sámuel és fia, *Gyárfás* Elemér dr., *Hádfy* Károly, *Hankó* Ernő, *Halászy* József, *Havas* Gyula, *Házinyul-tenyésztők Országos Szövetsége* (képv. *Auffenberg* János tanár), *Horváth* Sándor, *Jaksich* Dezső, *Hunyadvármegyei Gazdasági Egyesület* (képv. *Lázár* László Déva), *Kapny* Kálmán, *Keiler* Zsigmond, *Klein* Zsigmond, ifj. *Knutzen* Frigyes, *Komáromy* István, *Kosztolányi* László, *berenezei Kovács* Miklós, *Kövess* György dr., *Krassó-Szörényvármegyei Gazdasági Egyesület* (képv. *Issekutz* Aurél Lugos), *Lázár* Dezső, *Leikes* Dezső, *Lengyel* Zoltán dr., *Lengyel* János, *Magyar Gyula*, *Magyaróvári gazd. akadémia* (képv. *Ujhelyi* Imre igazgató), *Mandel* Ödön, *Mandics* Károly, *Melis* E. Soma, *Mikecz* Károly dr., *beckovári Mikoss* Aladár, *Mogyoróssy* Elek dr., *Mosonyi* Arthur, *nyáregyházi Nagy* Akos, *Neuwirth* Béla, *Novák* Géza, *Obecei* Első *Takarékpénztár és Hitelbank*, *Pallavicini* Alfonz Károly őrgróf, *Porpáczy* Kálmán, *barátosi Porzso* Ernő, *Sándor* F. és társa, *Schwarz* Antal, *Simkó* Vilmos, *Stein* Mór, *nagyvárad* Stépán *Tihamer*, *Schulkowszky* Viktor

herczeg, *Szabadka* szab. kir. város földmivessiskolája (képv. *Czajlik* István igazg.), *Szabó* István, *Szalay* Miklós, *Széchényi* Dénes gróf, *Szöke* Mihály, *Szöllösy* Andor, *Szűts* Aladár, *Tóth* Béla, *Uslar* Gleichen Ottó báró, *Várad* József dr., *Wertheimer* János, ifj. *Wittmann* Ferencz.

Az igazgató-választmány az ujonnan jelentkezett 82 tagot felveszi a tagok sorába.

Elhalt tagok.

Titkár jelenti, hogy a múlt választmányi ülés óta elhunytak a tagok sorából: *Zichy* Nepomuk János gróf és *Bende* Imre alapító tagok, *Bittó* Béni, *Balogh* Sándor, *Bosnyák* Károly, *Csambál* Ferencz, *Kiesling* Ferencz, *Kohn* József, *Lóosy* Adolf dr., *Lostorfer* Károly, *Matisz* Lajos, *Mihály* Géza, *Ones* József, *Paál* Viktor, *Victoris* Miklós évdíjas tagok.

Az igazgató-választmány az egyesületi tagok elhunytá feletti őszinte részvételnek jegyzőkönyvileg is kifejezést adni határoz s az elhunytakat törli a taglétszámból.

Tagsági kötelezettségük lejártával kilépnek a tagok sorából *Freund* Lázár, *Thuránszky* Péter, *Vogl* Sándor és *Eiselt* Ervin. A tagok sorából töröltettek: *Müller* Lajos, *Weber* Rezső és *Battik* Sándor.

A mai taglétszám tehát 381 alapító, 4867 évdíjas, összesen 5248 tag.

Megüresedett tanácstagsági helyek betöltése.

A megüresedett két tanácstagsági helyre az igazgató-választmány *Károlyi* Mihály gróf elnök javaslatára *Darányi* Ignác dr. és *Mezőssy* Béla tagokat választotta meg egyhangulag 1914-ig bezárólag terjedő érvénnyel.

Az egyesületi tanács javaslatai.

A Szelényi-féle hagyaték jóváhagyott alapító levelének bemutatása.

Rubinek Gyula igazgató bejelenti, hogy az igazgató-választmány felhatalmazása alapján a Szelényi-féle hagyatékra nézve végérvényes megállapodásra jutott a közalapítványi javak ügyigazgatóságával s az alapító levélén foganatosították a földmivélsügyi miniszter által kivánt változtatások és így az alapító levél a miniszter által végérvényesen jóváhagyott. A birtokot az egyesület május vagy június havában fogja tulajdonba venni és három éven belül lesz köteles alapítványoszerű rendeltetésének átadni.

Az igazgató-választmány az igazgató jelentését helyeslőleg vette tudomásul.

A gazdakongresszus költségeinek előlegezése.

Igazgató előterjeszti az egyesületi tanács azon javaslatát, hogy a május hó 6., 7., 8-án tartandó országos gazdakongresszus előzetes költségeire az egyesület 500 koronát előlegezzen.

A választmány a tanács javaslatát elfogadja s 5000 koronát visszatérítendő előleg gyanánt utalványozza.

Az igazgató-választmány sajnálattal vette tudomásul, hogy *Kállay* András hivatkozással megromgált egészségére és nagy elfoglaltságára úgy

az igazgató-választmányi, mint dohánytermesztési bizottsági tagságáról lemondott. Buzgó működéséért a választmány *Kállay* Andrásnak őszinte elismerését és köszönetét fejezi ki jegyzőkönyvileg.

A Forster-féle akadémiai pályázat bíráló-bizottságában való közreműködésre az igazgató-választmány az egyesületi tanács javaslata alapján *Kerpely* Kálmán gazdasági akadémiai igazgatót kérte fel.

Igazgató bejelenti, hogy *Teleki* Arvéd gróf az országos állategészségügyi tanácsban elfoglalt tagságáról, hova az egyesület képviselőjében küldetett ki, lemondott.

Az igazgató-választmány az egyesületi tanács javaslatára az országos állategészségügyi tanácsba helyette *Pirkner* János országos képviselőt jelölte.

Az urlovasok szövetkezetének kérelme.

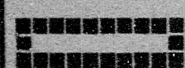
Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár bejelenti, hogy az urlovasok szövetkezete május hó folyamán rendezi szokásos évi díjlovglását s kéri, hogy egyesületünk az eddigi szokáshoz képest a díjlovglásra díjat kitűzni sziveskedjék. Szóló az egyesületi tanács nevében javasolja, hogy az egyesület a díjlovglásra 300 koronás tiszteletdíjat tűzzön ki. Az igazgató-választmány ehhez hozzájárult.

Székesfőváros átirata a luxuslővasári bíráló-bizottság kiküldése tárgyában.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a székesfőváros tanácsa a luxuslővasárok rendezését az egyesület tiltakozása daczára saját kezelésébe vette át. Felterjesztésünkre a kereskedelemügyi miniszter akként döntött, hogy a luxuslővasárok tartásának joga az egyesületet illeti meg. Ennek daczára egyesületünk hajlandónak nyilatkozott, hogy a luxuslővasárokat a székesfővárossal együttesen rendezze s ez irányban átiratot is intéztünk a székesfőváros tanácsához. A választmány legutóbbi ülésében akként határozott, hogy mindaddig, míg ez az ügy az egyesület jogos kívánsága szerint el nem intéztetik, a maga részéről nem küld ki bíráló-bizottságot. Legutóbb azonban szóbelileg tudatta a főváros illetékes tanácsnoka, hogy a város még nincs abban a helyzetben, hogy javaslatunkra érdemleges választ adhasson, ami azonban rövid időn belül meg fog történni. Addig is kérte az egyesületet, hogy a legutóbbi luxuslővasárra küldené ki a bíráló-bizottságot. Ez irányban az elnökség intézkedett is, amennyiben a vásárra hozott anyag bírálatára a zsűrit kiküldötték s az elnök ömeltősága személyesen is tárgyalt a főváros illetékes tényezőivel, akik kilátásba helyezték, hogy a luxuslővasárok rendezésére nézve sikerülni fog megegyezésre jutni.

Matta Árpád dr. csodálkozásának ad kifejezést afölött, hogy a miniszter ama döntése daczára, hogy a vásárrendezési jog az OMGE.-t illeti meg, a főváros önhatalmulag maga rendezte a múlt évben és az idén is a luxuslővasárokat s hogy az ország első törvényhatósága egy oly előkelő intézményt, mint az OMGE.-t, semmibe sem vesz. Reményét fejezi ki, hogy

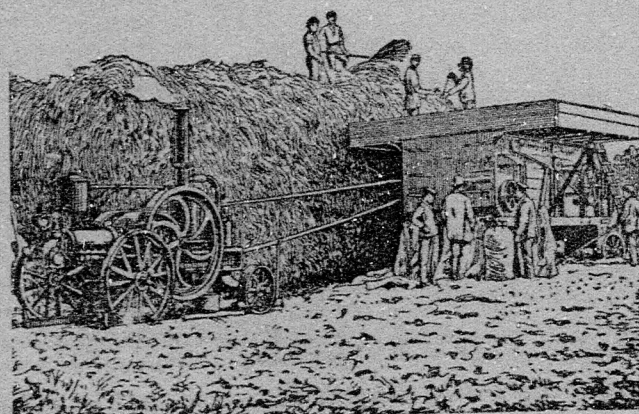
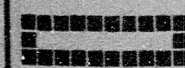
KÖZPONTI KERESKEDELMI és IPARBANK R.-T. GÉPOSZTALYA BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 26. Telefon: 86-98. :: Sürgőnyezim: Czentralis.

Olcso árak!

Teljes szavatosság

Kedvező feltételek!

Allandó nagy gépkiallítás!

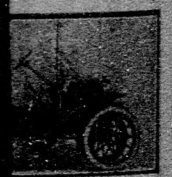
Petter's nyersolaj- } motorok és
Daimler benzin- } motorlokomobilok
Petzold benzin- }

Petzold szivógázmotorok
kizárólagos vezérképviselete.

Malomgépek és ipari gépek minden nagyságban

Költségvetés és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálunk.

teljesen
elvé

kor.

a főváros a miniszter döntését és az OMGE. szerzett jogait respektálni fogja.

Az igazgató-választmány a bíráló-bizottság ki- küldésére vonatkozólag tett elnöki intézkedése- ket tudomásul vette.

Az ideai tenyészállatvásár elmaradása.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a tenyész- állatvásár rendező-bizottsága kellő időben meg- tette a szükséges intézkedéseket az ideai tenyész- állatvásár megtartása érdekében; az ország állategészségügyi viszonyai azonban oly rosszra fordultak, hogy a rendező-bizottság a tenyész- állatvásár megtartásától elállni volt kénytelen. A Baranya- és Fejérvármegyei Gazdasági Egye- sület azzal a kérelemmel járultak az egyesü- lethez, hogy az ideai tenyészállatvásárt az ősz folyamán tartsa meg. A rendező-bizottság a kérdést tárgyalván, azt az álláspontot foglalta el, hogy a vásár ősszel való rendezése nem járna sikerrel. Szólv erre való hivatkozással kéri, hogy az igazgató-választmány járuljon hozzá ehhez az állásfoglaláshoz. Az igazgató- választmány az előterjesztéshez hozzájárult.

Gazdák Biztosító Szövetkezetének átirata ala- pitványi üzletrészek befizetése tárgyában.

Igazgató előterjeszti, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezte legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy alapítókját felemeli olyként, hogy azon alapítók, akik az alapítványi üzletrészek 40%-át fizették be s 60%-át pedig kötvényileg biztosít- ották, ezen 60% alapítványi üzletrészek kész- pénzben való befizetését kéri. A szövetkezet igazgatósága ezirányban megkeresést intézett egyesületünkhöz is és az eddig kötvényileg bizo- sított 6000 K. alapítványi tőke készpénzben való befizetését kéri.

Az igazgató-választmány a kötvényérték össze- gének, 6000 koronának a szövetkezet pénztárába való befizetését elhatározta.

Az igazgató-választmány a Krassószörény- vármegyei Gazdasági Egyesület által a folyó év folyamán rendezendő kiállítás céljaira két ezüst- és négy bronzéremet adományozott.

Számtartási osztály díjszabása.

Krolopp Hugó ipari szakosztályi titkár elő- terjeszti, hogy tekintettel a változott adózási viszonyokra, melyek 1912. évben lépnek életbe, az igazgató-választmány már régebben elhatá- rozta a számtartási osztály életbeléptetését. Bejelenti a szülő, hogy az összes előkészületi munkák és szervezés megtörténtek s Ormándy János gazdasági akadémiai tanár vállalta el a szükséges szakértőkről való gondoskodást, mely szakértők közül egyik a központban lesz, a töb- biek pedig szükség szerinti számban esetről-esetre alkalmazottnak. Miután mindeme munkálatok teljesítése költségekkel van egybekötve, kéri szülő a választmányt, hogy az összes személyi és anyagi szükségletek fedezésére egyszersmin- denkorra 2000 korona segélyt adjon s ezen- kívül Ormándy János részére előzetes munká- lataiért s az egész rendszer kidolgozásáért 400 korona tiszteletdíjat utalványozni sziveskedjék.

Az igazgató-választmány az előterjesztéshez hozzájárult s tudomásul vette és jóváhagyta Krolopp Hugó ipari szakosztályi titkár azon elő- terjesztését is, hogy minő kulcs szerint szedet- nek a díjak, melyekből az egyesület javára 20%, a számtartási osztály javára pedig 80% esik.

Jelentés a jelzalogkölesönosztály működéséről.

Igazgató bejelenti, hogy a múlt évben fel- állított jelzalogkölesönosztály az üzemosztály

keretén belül, amelyhez a választmány is hozzá- járult azzal a megszorítással, hogy csak a három kedvezményezett intézetnél bonyolíthatók le a kölcsönök. Miután egy év tapasztalata arra tani- tott bennünket, hogy ez a megszorítás fenn nem állhat, mert oly természetű kölcsönök meg- szerzéséért fordulnak az osztályhoz, melyek a kedvezményezett intézeteknél egyáltalában el nem helyezhetők, igazgató javasolja, hogy adas- sák engedély az osztálynak arra, hogy nemcsak a jelzaloghitelintézeteknél legyenek elhelyez- hetők a kölcsönök, hanem amennyiben a felek kívánják, más intézeteknél is.

Löherer Andor, Matta Árpád dr. és Elek Ernő felszólalása után elfogadja a választmány Löherer Andor javaslatát, hogy az osztálynak teljesen szabad kéz adassék a kölcsönök elhelyezése tekintetében.

Az országos kiállítási központ átirata.

Igazgató előterjeszti az országos kiállítási köz- pont átiratát, melyben kérdést intéz az egye- sülethez aziránt, vajjon Magyarországon, illetve Budapesten a közel jövőben egy nemzetközi ki- állítás rendeztessék-e? Az egyesületi tanács azt a javaslatot terjeszti ez ügyben a választmány elé, hogy ily nemzetközi kiállítás megtartását nem tartja időszerűnek.

Az igazgató-választmány a tanács álláspontjá- nak helyeslésével intéz átiratot az országos ki- állítási központhoz.

Jelentés a MÉSz.-el létrejött meg- állapodásokról.

Igazgató előterjeszti, hogy a multévi köz- gyűlés elé a Somogyvármegyei Gazdasági Egye- sület javaslatot terjesztett be a műtrágya közös beszerzése tárgyában; ez kiadatott egy szűkebb- körű bizottságnak, amely a javaslatot tárgyalván, megállapította, hogy az egészében ki nem vihető. Miután pedig szüksége merült fel annak, hogy a szuperfoszfát közös beszerzése a gazdatársad-alom különböző szervei kebelében összpontosit- tassék, hogy ily módon a gazdaközönség részére bizonyos előnyök legyenek biztosíthatók: a ki- küldött bizottság a Műtrágyát Értékesítő Szövet- kezet kiküldöttével tárgyalásokat folytatott, ame- lyek alapján egy egyezmény létesült, mely abban nyilvánul, hogy a MÉSz. a gazdatársadalmi testü- letek által közvetített műtrágyamegrendelésnél minden kilóperczent vízben oldható foszforsav árát félfillérrel hajlandó szállítani azon árúnyos alul, amely az illető megyében ma érvényes, az esetre, ha a megindítandó akcióval sikerül öt évre legalább évi 8—10 ezer vagonit kitevő szuperfoszfát műtrágyamegrendelést gyűjteni. A most érvényben levő árak azon kimutatás alap- ján fognak megynként megállapíttatni, melyeket a MÉSz. a folyó évre árszámítás alapjául a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének rend- kezésére bocsátott.

A gazdasági egyesületi titkárok és a szövetke- zetek is rezsiköltségeik megtérítése fejében s az irodai munkálatok ellátásáért az általuk vagy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte által meg- szerzett minden teljes rakomány vagon után 2—3 korona tiszteletdíjban részesülnek. Ezen- kívül az 5 évre szóló kötlevelekbe a következő szövegű beszklauzula jönne bele, amely biztosít- taná a gazdák részére az esetleges olcsóbb árakat: „Az esetben, ha a MÉSz. azon vármegyei terü- letére, amelyre a vevőnek átvételi jogosultsága megállapíttatott, a jelen kötlevel hatályának idő- tartama alatt egy-egy idényben oly árakon adná el a szuperfoszfátot, amelyek a MÉSz. részére az illető idényre a jelen kötlevel szerinti árnál alacsonyabb átlagárat eredményeznek, köteles

lesz a MÉSz. azon különbözetet, amely az ala- csonyabb átlagár és a kötlevel szerinti ár között mutatkozik, vevőnek az illető idény végén utólag megtéríteni.“ Mivel pedig esetleg a MÉSz. 1913. évig áll csak fenn, három műtrágyagyár szava- tosságot vállal a szövetkezet felosztása esetén is hasonló feltételek mellett szállítani a műtrá- gyát, ha a kívánt mennyiségű megrendelést a gazdatársadalmi testületek összegyűjtik. E mennyi- ség nagynak látszik ugyan, de mivel a szövet- kezetek is közel 2000 vagon megrendelést össze fognak gyűjteni, a gazdasági egyesületekre 6—8000 vagon megrendelés gyűjtése esik.

Az igazgató-választmány Löherer Andor, Elek Henrik, Elek Ernő, Lázár Pál, Koller Pál, Emődy József és előadó ismételt felszólalása után a tervezett egyezményt nagy szóösszeggel el- fogadja s az összes társegyesületeket az akció- ban való részvételre felszólítani határozza. Ezzel az ülés véget ért.

A Duna-Tisza-csatorna.

(hm.) Az Országos Magyar Gazdasági Egye- sület már több ízben foglalkozott a mesterséges víziutak kérdésével, utóljára a közigazdasági szakosztály 1910. évi december 11-én és 18-án tartott ülésein. Ez alkalommal a szakosztály határozatilag kimondta, hogy a Duna-Tisza-csa- torna létesítését kívánatosnak tartja ugyan, de szükségesnek jelezte, hogy elsősorban folyóvizeim- ket kell alkalmassá tenni a hajózásra, továbbá az öntözőcsatornákat ki kell építeni, a vasutakat fejleszteni, átrakó állomásokat berendezni.

Egy évtized mult el azóta. A csatornák prob- lémája most egyszerre ismét aktuálissá vált, mert a kereskedelemügyi miniszter egy nála tisztelgő küldöttségnek kijelentette, hogy a Duna-Tisza-csatorna létesítésére vonatkozó tör- vényjavaslat már készen van s azt legközelebb benyújtja a képviselőházban.

Időszerűnek tartjuk tehát ezzel a kérdéssel ismét foglalkozni és sine ira et studio megáll- apítani, vajjon forog-e fenn ok, hogy a magyar mezőgazdaság az egy évtized előtt elfoglalt állásponton változtasson.

Vegyük sorra legelőbb is azokat az érveket, melyeket a sugalmazott sajtó a Duna-Tisza- csatorna mellett felhoz. (Lásd pl. „Vízügyi és Hajózási Közlöny“ 12. és 14-iki lapszámát, „Az Ujság“ márczius 25-iki számát stb.)

Szépen hangzó, de semmitmondó közhelyek- től eltekintve, a főérv az, hogy a vasutnak tonna- kilométer-teljesítménye 4, a víziúté 1 fillérbe kerül. Továbbá, hogy a m. kir. államvasutak deficititje évente 70—80 millióra rug s így a MÁV. érdekében építendő ki a csatornák, mert csak ilyen módon mentesíthetők államvasutaink a kivételes díjszabásokra szoruló szállítványok azon részétől, mely vizen is szállítható.

Ami azt az állítást illeti, miszerint a vasut tonnakilométer-teljesítménye 4, a víziúté pedig csak 1 fillérbe kerül, ki kell jelentenem, hogy ezen tételt közlekedési vállalataink statisztikája nem igazolja. Így pl. a kormány 1909. évi jelen- tése szerint a MÁV. évi teljesítményei voltak: 2754 millió személy- és 6060 millió tonnakilo- méter, összesen 8814 millió ugynevezett munka- egység. Ezen összteljesítmény belekerült 231-26 millió koronába, vagyis egy-egy munkaegységre esett 2-62 fillér üzemköltség. Ezzel szemben ki- tettek a M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási rész- vénytársaság 1909. évi teljesítményei 39 millió személy- és 402 millió tonnakilométer, összesen 441 millió munkaegységet. E vállalat szorosan vett üzemi kiadásai, adók, illetékek, biztosítási díjak stb. bele nem számításával, kitettek 6-27

MELOCCO PÉTER

Vasbeton- és betonépítkezések,

vízierőművek, víztartány,
hidépítés, csatornázás.

Gazdasági épületek,

Iroda kizárólag: Budapest, VI., Nagymező-utca 51. ■ Telefon 29 94.

Mozaik-Terrazó,

Fayence, keramitburkola-
tok, Rabitz-, műkőmunkák.

istálló földemek, magtár,
betonvál. u stb.

amely az al-
erinti ár között
y végén utólag
a MÉSz. 1913.
gyagvár szava-
oszlása esetén
ítani a műtrá-
megrendelést a
ijuk. E mennyi-
ivel a szövet-
endelést össze-
egyesületekre
ése esik.
er Andor, Elek
ler Pál, Emödy
alása után a
öbbséggel el-
eket az akció-
ntározza.

orna.

zdasági Egye-
a mesterséges
közgazdasági
1-én és 18-án
a szakosztály
una-Tisza-csa-
ja ugyan, de
an folyóvizain-
zásra, továbbá
ni, a vasutakat
rendezni.

satornák prob-
tuálissá vált,
ter egy nála
tte, hogy a
ronatközö tör-
et legközelebb

a kérdéssel
udio megáll-
gy a magyar
előtt elfoglalt

at az érveket,
Duna-Tisza-
„Vizügyi és
pszámát, „Az
b.)

dó közhelyek-
asutnak tonna-
uté 1 fillérbe
államvasutak
rug s így a
satornák, mert
államvasutaink
szállítványok
tható.

erint a vasut
viziuté pedig
ntenem, hogy
k statisztikája
909. évi jelen-
ényei voltak:
lió tonnakilo-
vezett munka-
ekerült 231'26
munkaegységre
l szemben ki-
hajózási rész-
yei 39 millió
éter, összesen
alat szorosan
ek, biztosítási
kítették 6'27

rrazó,
tburkola-
munkák.
magtár,
fon 29 94.

millió koronát, egy-egy munkaegységre esett tehát 1'42 fillér.

Az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság 1909. évi teljesítménye volt 97 millió személy- és 1147 millió tonnakilométer, összesen 1244 millió munkaegység. A szorosan vett üzleti kiadások, egyenes adók, illetékek, leírások stb. bele nem vonásával, kitétek 14'807 millió koronát, egy-egy munkaegységre esett tehát 1'19 fillér.

A MÁV. és behajózásiunk átlagos önköltségei tehát úgy viszonylanak egymáshoz, mint egy a kettőhöz és nem mint egy a négyhez. Emellett azonban még figyelembe veendő, hogy a MÁV. üzleti kiadásaiban szerepelnek a honi iparnak az üzem folytatásához szükséges anyagok beszerzésénél engedélyezett drágább átvételi árak (szén, talpa stb.), továbbá a tulajdoni adminisztrációs költségek, a postának ugyiszólván ingyenes szállítása, a sajtó általányai stb.

Tekintetbe veendő az is, hogy folyamhajózásiunknál a szállított áruk által befutott ut átlagos hossza 2—2½-szer nagyobb, mint a MÁV.-nál. Már pedig az önköltségek törvényei szerint az utóbbiak annál kisebbek, minél nagyobb a befutott ut hossza.

Eltekintve azonban mindezekről, a vasutak önköltségei sohasem hasonlíthatók össze a hajózási önköltségeivel. Ugyanis a vasut üzleti kiadásainak jelentékeny részét a pályafenntartási kiadások teszik ki. Így pl. a MÁV.-nál az 1909. évben 20% esett ezen kiadási tételre. A hajózást nem terhelik ilyen kiadások, mert az állam viseli a vizutak kezelési, fenntartási és szabályozási kiadásait.

Figyelembe veendő az is, hogy a vasuti teljesítményeknek körülbelül ¼ része a személyforgalomra esik, holott behajózásiunknál csak 8—10%. Az utazóközönségnek nyújtott kényelem, a szállítás gyorsasága, a mozgatott ülhelyek ki nem használása okozza, hogy a személykilométer átlagönköltsége jelentékenyen nagyobb a teheráruforgaloménál.

Figyelembe veendő az is, hogy a MÁV. szállít személyeket és árukat a Kárpátokon át, holott behajózásiunk egyelőre lemondott arról, hogy ezen vidékeken is folytassa üzemét. Már pedig bizonyítást nem igényel, hogy például a károlyváros-fiumei, petrozsény-piski, apahida-predeáli, garamberencze-jánoshegyi vonalrészeken, ahol a MÁV.-nak 800 méter magasságra is fel kell vonatni személyeket és árukat, az önköltségek jelentékenyen nagyobbak, mint a csongrád-budapesti, avagy károlyváros-budapesti vonalrészeken, amely vonalak ugyiszólván síkföldön haladnak. Hogy mily behatása van a forgalom sűrűségének és a lejtviszonyoknak az egyes vasuti vonalak átlagos önköltségeire, megemlítem, hogy a német vasutak egyletének egységes alapon készült statisztikája szerint az 1879. évben az egyes magyar vasutaknak átlagos önköltségei voltak:

Első magyar-gácsi vasutnál 6'89 pfennig,

MÁV. keleti vonalainál 6'69 pfennig,

MÁV. északi vonalainál 3'04 pfennig.

Ellenben a legkedvezőbb lejtviszonyu, sűrű forgalmu és kitűnően adminisztrált osztrák-magyar államvasuti társaság magyar vonalainál az önköltségi hányad csak 1'98 pfenniget tett ki. Igaz viszont, hogy folyamhajózásiunk önköltségei a Felső-Dunán vagy a Kataraktusoknál jelentékenyen nagyobbak, mint például Szegedről Budapestig Titelen át.

Végül nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a vasut télen, midőn a dermesztő hideg tönkreslányítja a mozdonyokat, a hó-

fúvások megkötik a járművek kerekeit, szintén folytatja üzemét. Már pedig télen az összes vonalakon a tehervonatokkal rendszeresen továbbítható elegyet 20—40%-kal is redukálni kell.

Azt hiszem, hogy ezen adatok is eléggé igazolják, miszerint az önköltségekre való hivatkozás komoly érnek nem vehető a csatorna építése mellett. Tényként állíthatjuk, hogy a MÁV.-nak a szolnok-budapesti, illetve csongrád-czegléd-budapesti viszonylatokban a hajózási évad alatt lebonyolított tömegáruforgalomnál önköltségei az átlagos önköltségeknek még felét sem teszik ki, ellenben elhajózásiunk önköltségei a Duna-Tisza-csatornán át szállított áruknál az átlagos önköltség legalább kétszeresét fogják kitenni. Ezen utóbbi állításom igazolásul hivatkozom egy kiváló hajósrá, Harsányi Dezső főfelügyelőre, ki évtizedes gyakorlat alapján, empirikus módon állapította meg, hogy pl. Szegedről Budapestre a hajózási tonnakilométerenkénti önköltségei Tiszatorokon át a csatornán át előállónak csak egyharmadát tennék ki. (Vasuti és Közlekedési Közlöny 1906. évi 15. lapszáma.)

Ami pedig a csatornabarátok azon érvelését illeti, hogy már a MÁV. deficitjének eliminálása érdekében is ki kell építeni a Duna-Tisza és vukovár-samacci csatornákat, ezen argumentum nemcsak a vita komolyságának, hanem az érvelés jóhiszeműségének is rovására irandó. Ugyanis azzal érvelnek, hogy MÁV. ma csekély értékű árukat az átlagos önköltségeken alul szállít. Ha tehát államvasutaink ezen forgalomtól mentesítenek, akkor deficitjük csökkenteni fog. Ugy látszik, hogy csatornabarátaink nem tudják, hogy az átlagos önköltségeket jelző számoknak csak statisztikai értékük van. Ezek csak azt jelzik, minő üzemi kiadás esett a multban átlagosan egy-egy munkaegységre, de nem azt, mik lesznek az átlag önköltségek a forgalom emelkedésének avagy csökkenésének esetén. A jelen esetben ugyanis csak az bir fontossággal, mennyit fog a MÁV. megtakarítani annak folytán, hogy tömegáruforgalmának 1—2%-a a vizutra fog terelődni és mily bevételi összegből fognak államvasutaink elesni. Ezen két összeget megközelítőleg a következőképpen állapíthatjuk meg. Ha felteszszük, hogy a tervezett Duna-Tisza-csatorna ½ millió tonna tömegáruat, azaz 50.000 kocsiakománnyal fog elhódítani a MÁV.-tól, ez azt jelenti, hogy államvasutaink a hajózási évad alatt naponta négy tehervonattal kevesebbet fognak indítani a szolnok-czegléd-budapesti, továbbá a szolnok-ujszász-rákosi, végül a csongrád-czegléd-budapesti viszonylatokban. Bizonyítást nem igényel, hogy a MÁV. pályafenntartási, állomási és adminisztrációs költségei egy fillérrel sem fognak kevesebbedni, ha elsőrangú, kettős vágányu vonalokon naponta két vagy három vonattal kevesebb közlekedik. A jelen esetben államvasutaink csak a vonatmozgósítási kiadásokat fogják megtakarítani, melyek maximálisan tkm-ként egy fillérre becsülhetők. Ezzel szemben el fog esni a MÁV. tkm.-ként legalább 2'5 fillérnyi bevételről. Vagyis 50.000 kocsiakománnyal lesz a megtakarítás, 150 kilométernyi átlagutat alapul véve, 750.000 korona, ellenben államvasutaink bevételei legalább 1½ millió koronával csökkenni fognak. A mérleg tehát legalább egy millió koronával kevesebb tiszta haszon a MÁV. javára.

Azzal is érvelnek, hogy a MÁV.-ot le kell terhelni, meg kell szabadítani a kivételes díj-szabásokra szoruló szállítványoknak azon részétől, mely vizen is szállítható. Ez csak a Duna-Tisza- és Tisza-Száva-csatornák segédelmével lehetséges és ezért kell ezeket a csatornákat a

m. kir. államvasutak érdekében is minél előbb megépíteni.

Ezen érvelés díj-szabásügyünkben és áruforgalmunk mikénti alakulásában való járátanságra vall. A vasutak ugyanis az egyes árunemek tarifáit nem önköltségeikhez mérten, hanem inkább a szállítandó áruk belértékéhez mérten, az ország kereskedelmi politikájához simulva, állapítják meg. Csakhogy a forgalom tárgyát ezer meg ezer különféle értékű árunem képezi. Ezért pl. a francia vasutaknál van 6 teheráruosztály, 9 külön díj-szabás, 70 speciáltarifa bizonyos megjelölt árunemekre; az egyes vasutak egymásközti forgalmában körülbelül 500 speciáltarifa stb.

Az orosz vasutaknál van 12 áruosztály és 38 általános differenciáltarifa és számos kivételes díj-szabás.

Az olasz vasutaknál van 8 teheráruosztály, 27 speciáltarifa és néhány száz kivételes díj-szabás.

Az Unió északkeleti áruosztályozásában pl. csak butorra van 80 alosztály, darabárura 240.

Ezzel szemben az osztrák és magyar vasutak közös áruosztálya a forgalom tárgyát képező ezer meg ezer árunemet hat kocsiakománnyal áruosztályba soroz be. Ebből önként következik, hogy úgy az osztrák, mint a magyar vasutak kénytelenek úgy nemzetgazdasági, mint fiskális tekintetből a kivételes és kedvezményes tarifák légióit engedélyezni. Ilyen tarifák tehát csak azt jelentik, hogy bizonyos árunemek az egyes vasutakon sokszor csak egyes viszonylatokban olcsóbban díjazatnak, amint ezeket a közös áruosztályozás és egységes díjszámítási táblázat alapján tarifálni kellene.

Mármost bátorkodom azt a kérdést felvetni, miképpen fog a Duna-Tisza-csatorna mindezen állapotokon segíteni? A honi szénbányák a csatorna kiépítése után is követelni fogják, hogy terményeik kedvezőbbben tarifáltassanak az importált szénnél. Ugyanezt fogják követelni üveg-, kőedény-, petróleum-, cementgyáraink stb. is. A magyar mezőgazda ezentúl is követelni fogja a belfogyasztásra szolgáló takarmányművek kedvezményes tarifálását. A magyar malomipar ezentúl is kérni fog az exportálandó liszt részére refakciákat.

Azzal is argumentálnak, hogy a fa, szén, kocsz, ércz, vas, kő, téglá, széna, szalma stb. árunemek, melyek mind-mind nagy-nagy árkülönbözet alá esnek a vasuti szállítás révén, a két csatorna kiépítése folytán szállítóképesebbé lesznek. Akik ezt állítják, nem ismerik behajózásiunk áruforgalmának statisztikáját és nem nagyon járatosak termelési és fogyasztási viszonyainkban. De ettől eltekintve, behajózásiunk saját jól felfogott érdekét szem előtt tartva, nem ezen árunemek szállítását forszírozza, hanem épp megfordítva, a legértékesebb tömegáruccikknek transzportjára fekteti a főszívt. Ezen állításom igazolásul hivatkozom behajózásiunk legutolsó heti jelentésére, melybe meg van mondva, hogy behajózásiunk darabáruforgalma, tehát a legértékesebb iparcikkek forgalma, az utolsó 2—3 évben megtízszerezedett. Széna-, szalma-, kő-, ércz stb. szállítására behajózási társaságaink csak akkor vállalkoznak, ha egyéb szállítani valójuk nincsen. És ez vasuti tarifapolitikánk természetes következménye. Ennek illusztrálásul szolgáljanak a következő adatok:

A MÁV. bareméje szerint, 400 km. távolságra szállítva, a kocsiakománnyal díjtétel fiom iparcikkeknek 362, gabonának és lisztnek 198, rudvasnának 178, épületfának 130, burgonyának, hazai szénnek, téglának, belfogyasztásra szolgáló szalmának és szénának 105, nyers kőnek, kavics-

DECKERT és HOMOLKA

≡ ELEKTROTECHNIKAI GYÁR ≡

Budapest, VI., Izabella-utca 88.

Ausztria-Magyarország legrégibb és legnagyobb beszerzési forrása mindennemű erős- és gyenge-áramu cikkekben.

Szállít és szerel:

csengőket, villámhárítókat, távbeszélőket, villámhárítókat, tűzjelzőket, elektromos vizállásmutatókat, órákat és távhőmérőket, villamos világítási és erőátviteli berendezéseket saját kútió teleppel vagy anélkül gazdaságok, kastélyok, gyárak és fürdőhelyek részére.

A pneumatikus csőpostáipar magyarországi megalapítója

Szükség esetén kérje árjegyzékünket és költségvetésünket.

nál, mütrágyánál, tőzegnél, tűzifánál, magyarországi vasgyárra vagy kohóra ezimzett érczeknél stb. 80 fillér. Minthogy a közlekedési vállalatok önköltségei a kocsirakományként szállított piperecikkeknek, gabonánál, burgonyánál és mütrágyánál ugyanazok, a hajózás az iparecikkekre, gabonára, vasra aspirál és nem a burgonyára, téglára, kőre, érczre. Ha az előbbi cikkeknek a vasuti fuvarból 50%-os engedményt is ad, még mindig jobban jön ki, mintha az érczek, szén, kavics, mütrágya stb. vasuti fuvarból csak 10%-ot enged el.

Azért tapasztalati tény, hogy az északi Csehországból Czeplédre, Szolnokra, Hatvanba szállított finom iparecikkeket *Wien*-ig, illetve *Kornenburg*-ig vasuton szállítatnak, itt hajóra átrakásra kerülnek, Budapesten ismét vasuti kocsi rakatnak át. Ugyanez áll a megfordított irányban szállított lisztre vagy gabonára. De burgonya, kővek, kavics, érczek, mütrágya stb. ily viszonylatokban sohasem kerülnek átrakásra, mert a vasuti fuvar olcsóbb a kombinált szállításánál.

Az előadottak igazolják, hogy a tervezett két csatorna szükséges voltát sem az önköltségek szürke teóriájával, sem a MÁV. deficitjével nem lehet beigazolni. Sajnos, hogy éppen azok élnek ily álérvekkel, kiktől az ország teljes joggal elvárható, hogy ily fontos gazdasági kérdésekben a közvéleményt lojálisan világosítsák fel. A csatornahérdést mérnökeink hozták felszínre és ezek forszírozzák a mesterséges víziutak kiépítését. 10 évvel ezelőtt K. *Lipthay* Sándor, a müegyetem volt rektora, tudományos alapon akarta bebizonyítani a csatorna létesítésének szükséges voltát. E sorok írója a „*Köztelek*”-ben (1907. évi 3. lapszám) és a magyar magánmérnökök hivatalos közlönyében („*Közmunka*” 1909. 9-ik lapszám), kimutatta, hogy *Lipthay* helytelen feltevésekből indult ki s így ákítív következtetésekre jutott. Azért ma is az önköltségek szürke teóriája a főargumentum. Hivatkoznak *Schöber* Albertre, a MÁV. volt kereskedelmi igazgatójára, daczára annak, hogy ezen kiváló szakember több ízben tiltakozott egyik felolvasásának önkényes interpretációja ellen. Érvelnek a MÁV. deficitjével, holott a józan ész is azt mondja, hogy a mesterségesen teremtett verseny nem emelheti, hanem csak csökkentheti a MÁV. bevételét s így hozadékát is. Tíz évvel ezelőtt azzal érveltek, hogy az építendő csatornák kényszeríteni fogják a MÁV.-ot a versenyezett viszonylatokban kedvezményes víziversenydíjteleket engedélyezni. Ma megfordítva argumentálnak, amennyiben nemzetgazdasági szükségletnek jelzik, hogy a MÁV. ezen kedvezményes tarifákat szüntesse be. Biztosra vehető, hogy legközelebb a tetszés szerint csoportosítható statisztikai adatok egész tömkelegével még azt is bebizonyítják, hogy a MÁV., mely nem egyéb szállítási vállalatnál, akkor fog legtöbbet jövedelmezni, ha minél kevesebbet szállít.

Ezek az álokoskodások s az éktelenül és okatlanul heves támadások gondolkodóba ejtik a komoly közvéleményt. És teljes joggal. Sok viczinális, folyamszabályozás, középület stb. van

hazánkban, melyek óriási pénzbe kerültek és alig szolgáltak nemzetgazdasági szükségletet. Mily könnyen lehet gazdasági kérdésekben kellően nem tájékozott közvéleményünket befolyásolni, annak illusztrálásul szolgálhat a MÁV. motorüzeme. Néhány évvel ezelőtt a sajtó örömmel üdvözölte az akkori kereskedelmi minisztert, mert a vasutakon motorüzemet létesített. A mérnökegyetben tartott vita korszakalkotónak jelezte e ténykedést. Államvasutaink vezetősége ugyan kért időt a szükséges kísérletek megtevésére, de a bürokrácia ezen akadékoskodása le lett intve. S ma konstatalni kell, hogy a MÁV. motorüzeme be nem vált. Drága és megbizhatlan; új motort nem is rendelnek már.

Igen helyesen jegyezték meg a kereskedelmi minisztériumban a Duna-Tisza-csatorna tárgyában tartott értekezleten, hogy: „*e vizit kérdéseben a mezőgazdákknak, kereskedőknek és iparosoknak kell a döntő szót kimondani*”.

Mennyiben érinti nemzetgazdaságunk e három tényezőjének érdekét a tervezett Duna-Tisza-csatorna, ezt egy másik cikkben fogom kifejteni.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

* Kanada sok tekintetben mintaul szolgálhat a jó gazdálkodás terén. Éghajlata, azon tartományaiiban, amelyek mezőgazdasági művelésre alkalmasak, megfelelnek a magyar éghajlatnak, különösen a déli tartományoké. Mezőgazdasági közigazgatása kiváló, tanintézetei és kísérleti állomásai elsőrangúak. Földmívelési minisztériumuk is kitünő, részint az Egyesült-Államok hírneves metódusai, részint bevált európai minták szerint dolgozik. Törvényhozása sok tekintetben szigorubb az európainál. Kanada, eltekintve nagy buzakivitelétől, igen figyelemre méltó gyümölcs-, sajt-, vaj-, szalonna- stb. kivittel büszkélkedhetik. A kanadai kormány mindent megtesz, hogy terményeinek jó hírneve megőriztessék és azért különösen a kivitelre kerülő termények szigorú kormányfelügyelet alatt állanak. Ennek köszönhető, hogy a kanadai gyümölcs-, sajt-, vaj- stb. kivitel állandóan emelkedik, míg például a szomszédos Unió hasonló kivitele csökken.

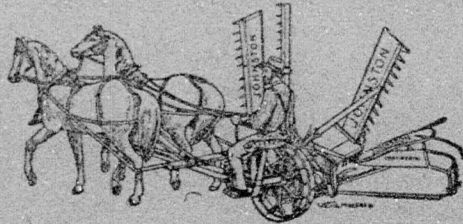
Ontario tartományban jelenleg 1177 sajtgyár és 97 vajgyár működik, ezek együttes évi termelése megközelíti a tizenhét millió dollárt, vagyis *nyolcvanöt millió koronát*. Egész Kanada lakossága alig van hat millió, ily nagy kivitel ezen ország egy tartományából és két cikkből igen tekintélyesnek mondható.

A kormány csak Ontario tartományban a tejjgazdasági idény alatt 35 egyént alkalmaz, kiknek feladata áprilistól novemberig a vaj- és sajtgyárak alkalmazottait a gyártás legjobb metódusaira kitanítani és egyuttal ellenőrizni, hogy a gyártás a tisztaság és közegészségügy szempontjából kifogástalan legyen. A jelen év január elsején érvénybe lépett törvény szerint csak oly sajtos működhetik az ottani telepeken, kinek tejjgazdasági kurzuson szerzett, vagy külön

bizottság által jóváhagyott és a földmívelésügyi minisztérium által lattamozott képesítő bizonyítványa van.

△ A németbirodalmi gazdasági egyesület idei jubiláris, huszonötödik vándorkiállítása, mint már megirtuk, június hó 22—27. napjain lesz *Casselban*. A birodalomszerte dühöngő száj- és körömfájás miatt a rendezőség kénytelen lévén a szarvasmarhákat, sertéseket, juhokat és kecskéket kizárni, az állatkiállítás a szokottnál jóval kisebb arányu lesz és csak lovakat, baromfit, ebeket, házinyulákat és halakat mutat be a látogatóknak. Főképpen a lókiállítás, amelyre ötszáznál több bejelentés érkezett, ígérkezik nagyon gazdagnak és tanulságosnak. Annnyival inkább, mert e kiállítás kapcsán többféle érdekes verseny is tervbe van véve a kiállítandó lovak idomításának, minőségének, futó-, ugró- vagy ügetőképességének egybevetésére. Bizonyára nagyérdékű lesz a juhászoktyák kiállítási csoportja is, ahol a díjazás ugyancsak verseny alapján fog történni. A vetőmagkiállítás a D. L. G. szerződéses magtenyészői szerepelnek. Bőséges lesz a gyümölcskiállítás és borkóstolócsarnok ellátása is, valamint nagyarányunak mutatkozik a gépek és eszközök kiállítása, amelyre közel tizezer mezőgazdasági gép és eszköz van bejelentve, tehát csaknem annyi, mint az e tekintetben leggazdagabb lipcsei vándorkiállításra. A kiállítás melletti kísérleti téren naponként gyakorlati gépbemutatók, főleg próbaszántások lesznek, amelyek eredményét figyelembe veszik a kiállítási díjak odaítélésénél. A kiállítás egyik fő vonzóereje lesz a mütrágyagyárak együttes kiállítása, amelynek rendezése is mintaszerű és tanulságos. A helyi és környékbeli mezőgazdasági viszonyokról a casseli gazdasági kamara kiállítása fog képet nyújtani, míg a D. L. G. egész negyedszázados működését tárja szemléltető rajzokban a nézők elé. Végül a német gyarmatok mezőgazdasági viszonyait a kiállítás külön gyarmatügyi osztálya fogja feltüntetni.

△ Az argentinai hus ára a bécsi piacon. A bécsi „Agrarkorrespondenz” jelenti, hogy az argentinai húst a bécsi hasmérőszékek 20—25 százalék csontnyomattékkal árusítják. Ez nyílt áthágása a földmívelésügyi miniszter tilalmának, amely idegen eredetű csontoknak nyomatekul való felhasználását meg nem engedi, sőt büntetéssel sújtja. Már pedig világos, hogy a fagyasztott állapotban, negyedekre vágva behozott és ismételt megállapítások szerint legfeljebb 6—7% csontot tartalmazó argentinai husnál csak holmi hulladékcsontok hozzáadásával lehet a teljes súly ötöd-, sőt negyedrésze nyomatek. Ez persze nemcsak közegészségellenes manipuláció, hanem az argentinai húst fogyasztó szegényebb néposztályllyal üzött szemfényvesztés is, amennyiben a látszólag olcsóbb hus minden kilogrammjában legalább egyharmadrész az avasizü faggyu és csont, de a kétharmadrész valószínű hus is silány minőségű. Forrásunk a bécsi központi vásárcsarnok hivatalos árjegyzéseit alapul véve kimutatja, hogy az argentinai hus — a hasznavehetetlen részek leszámítása után —

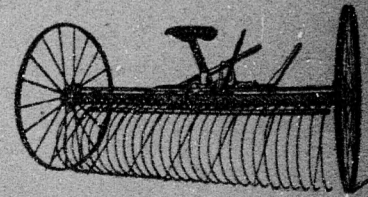
Az eredeti amerikai „JOHNSTON” fűkaszalók és gereblyék

ugy tökéletes munkájuknál, mint egyszerű és tartós szerkezetüknél fogva az első helyet foglalják el.

Ajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

tényleg drágább a központi vásárcsarnokban árusított sokkal jobb minőségű II. osztályú beföldi husnál, így például — csak a nyomatékokat leszámítva — a legutóbb kimérésre került argentinai husküldeményből eleje 1'56—1'72, hátulja 1'92—2, rostélyos 2'16—2'25, vesepecsenye 2'28—2'38 koronába került kg.-onként a nagyárusoknál, míg a II. osztályú beföldi hus kilogrammját a központi vásárcsarnokban ugyanakkor így árusították: elejét 80—90, hátulját 92—210, rostélyost és vesepecsenyét 136—230 fillérért. Ha az osztrák kormány az agrárközpont régi kérelmét teljesítené és a husnagyasárt decentralizálná, nem verhetnék fel a közvetítők a kicsinyben való elárúsításnál annyira az árakat, mint most. De megjegyzendő, hogy még a mérszázékek jelenlegi detailsusárai sem jelentékenyen drágábbak a sokkal silányabb argentinai husért kisértésük követelte áraknál, pedig a nagybani és kicsinybeni husárak közt fennálló különbség tulságos volta mutatja, mennyi jogosulatlan hasznot dognak zsebre ez árakban a közvetítők a kifizetésük rovására. Az argentinai husbehozatalról tehát, írja a bécsi „Agrarkorrespondenz“, semmi haszna sincs éppen annak a kifizetésnek, akinek a cégére alatt, de egészen más érdekek szolgálatában, ezt a híres „olesó hus“ akkora hűhóval követelték. Mert bizony ennek az „olesó husnak“ faggyus ugyan az ize és hig ugyan a leve, csak éppen egy tulajdonság hiányzik belőle — az olesóság.

△ A kis- és nagyüzem Romániában. Az 1000 hektáron felüli nagybirtokok főképpen búzát és repezét természetnek, míg a kisbirtokokon vagy a kisbirtokokra osztott nagyobb birtokokon vidékek szerint a kerti vetemények, főzélékfélék, kapások és ipari növények termesztése tulnyomó. A búzával bevetett területnek 60—70 százaléka esik évi átlagban a nagybirtokra, míg tengerit a nagybirtokosok tavaly csak 266 ezer hektáron, kiszagzák pedig 1.719.414 hektáron termesztettek. Különböző nagy- és kisüzemben egyaránt tulnyomóan külterjesen gazdálkodnak s csak néhány uradalomban, továbbá egyes nagyvárosok közelében akadunk nyugati értelemben vett intenzív kultúra első próbálkozásaira.

△ Szerbia állattenyésztése és állatkivitele. A vámháború előtt Szerbia tudvalevőleg 60—80 ezer drb szarvasmarhát szállított a határszéli forgalom kedvezményének igénybevételével a magyar és osztrák monarchiák vámterületére. A vámháború alatt Szerbia szarvasmarhaállományára alig csökkent, mert az ujonnan létesített legelők és az istállóban való takarmányozás haladása a régi marhalétszám fenntartását lehetővé tette. Nagyobb arányú fejlődésre azonban a közel jövőben sincs kilátás, míg a mostani nomádrendszerű állattartást okszerű tenyésztés nem váltja fel s míg a szerb kiszagzának a tengeri- és szilvatermesztés is elégséges jövedelmet biztosít. Ennélfogva Szerbia szarvasmarhákivitele jó ideig nem haladhatja meg az évi hatvanezer drb-ot, amiből mintegy 25 ezer drb esik elsőosztályú, hat mázsán felüli ökrökre,

30 ezer drb 450—550 kg.-os hizómarhára és körülbelül 5 ezer drb ötödfél mázsán aluli szarvasmarhára. Ebből a mennyiségből 8—10 ezer drb-ot maga Szerbia fogyaszt el, a Szalonikin át Olaszországba irányuló kivitel pedig tavaly 34 ezer drb-ra rugott. Egyelőre tehát Szerbia aligha lesz abban a helyzetben, hogy a monarchiákkal kötött kereskedelmi szerződésben javára biztosított husbehozatali kontingenst szarvasmarhánál kimeríthesse.

△ Innen-onnan. Az „Agrarpolitische Wochenschrift“ érdekes összeállítást közöl az ipari nyersanyagok árának és az állattartásnak az 1906-iki új vámtarifa életbelépte óta bekövetkezett emelkedéséről, alapul véve az 1902—1905. évi és az 1906—1909. évi átlagárakat. Eszerint a berlini piacon a II. osztályú vágóökrök ára az első időszak átlagában 123, a második időszak átlagában 141'2 márka, a II. osztályú sertés ára 111'2, illetőleg 123'4 márka volt métermásánként, ami 8'7, illetőleg 11 százalékos áremelkedésnek felel meg. Ezzel szemben, ugyanezt a két időszakot egybevetve, a nyers marhabőr ára 11'9, a pamufonát ára 16'6, a pamut 16'9, az ölm 28'7, a vörösréz 22'5, az öntöttvas 10'8, a köszén 14'7 százalékos áremelkedést mutat, hogy csak néhány példát ragadjunk ki a hosszú lajstromból. Mindez nemcsak az általános drágulást bizonyítja, hanem egyúttal azt is, hogy éppen az ipari nyersanyagoknál nagyobb arányú az áremelkedés, mint az élőállattartásnál, ami a mezőgazdaság ellen a drágaság jelszava alatt intézett irányzatos támadásokat kellő értékükre szállítja le.

Olaszországban 1909-ben 1'5 millió hektár tengerivel bevetett területen 241 millió q, vagyis hektáronként átlag 16'0 q tengeri termelt, míg 1910-ben ugyanakkora területen 24'6 millió q, azaz hektáronként átlag 16'3 q volt a tengeritermés.

A görög képviselői kamara az államalkotmány revíziójának tárgyalása során az alkotmánytörvény 17. cikkéhez, amely a tulajdon szentségét és az állam kisajátítási jogát szabályozza, oly értelmű pótlást fogadott el, amely a földtulajdonosok méltányos kártalanítása mellett lehetővé teszi a Thessaliában maig fennálló jobbágyság megszüntetését, illetőleg az ottani jobbágyság, ugynevezett kmetek felszabadítását és földhöz juttatását. A nagyjelentőségű reformot a görög kamarában ülő negyven főnyi agrárius csoport vitte keresztül s az alkotmány módosítása folytán a görög kormány legközelebb törvényjavaslatot fog előterjeszteni a thesszali jobbágyságnak állami segítséggel való megváltásáról.

A mezőgazdasági munkáviszonyok egyre rosszabbodnak Németországban. A fejlődésben levő ipari gőczpontok mind több munkáskezet vonnak el a falvaktól s habár a változó ipari konjunkturák folytán a városokba özönlő népesség nagyrésze nem is talál állandó foglalkozást és proletárrá lesz, a mezői munkára nézve mégis többnyire elveszett s csak a városi munkanélküli elemet szaporítja. A közeledő gazdasági munkaidényre még rosszabbak a kilátások és a német gazdáknak temérdek gon-

dot ad, hogy honnan szerezzenek kellő számú munkaerőt. Az építkezési kedv felleendülése az idén még a szokottnál is több mezei munkást vonz a városokba, emellett pedig a munkásszükséglet külföldről való fedezése is nehezebbé vált, mert a munkaalkalmak ott is szaporodnak, ahonnan — pl. Galicziából, Bukovinából, Oroszországból — a német Feldarbeiterzentrale tartalékait toborozni szokta. Magyarországon pedig nyoma sincs már annak a munkásfeleslegnek, amely régebben a német gazdákat kíségette s ami munkaerőnk a tömeges kivándorlás után maradt, bizony igyekeznünk kell magunknak megtartanunk. A német munkásszükséglet központok adatai már előrevetik az ideit, a tavalyinál legalább 9—10 százalékkal nagyobb mezei munkáshiány, valamint a munkabérek további emelkedésének árnyékát.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület kebelében újabb gazdakörök alakultak meg vasárnap. Rendkívül népes értekezletet tartottak az erzsébetvárosi gazdák és állattartók, melyen egyhangú lelkesedéssel kimondták az erzsébetvárosi gazdakör megalakulását. A gyűlést az Aradvármegyei G. E. kiküldöttje, Ipolyi-Keller Iván ügyvezető-titkár vezette, részletesen megmagyarázta a gazdák tömörülésének célját, a gazdakörök alakításának előnyeit. Az alapszabályok elfogadása után megválasztották a kör vezetőségét. A gazdakör megalakulása után Ipolyi-Keller Iván ismertette azon országos akeziót, melyet a földmivelésügyi kormány a husdrágaság csökkentése céljából indított, t. i. a tenyészállatoknak az állattartó gazdák között leendő meggyékenti kiosztását. Hangsúlyozta, hogy a tenyészfajtehének és koczák Aradon is ki lesznek osztva, még pedig a tehének 8 félévi, a koczák 5 félévi lefizetésre. A tenyészállatok f. hó 25-én érkeznek. Végül ugyancsak az ügyvezető-titkár vetített képekkel bemutatta a hazai és külföldi legjelesebb fajta lovakat, melyhez Pál Miklós, gazdasági szaktanár tanulságos magyarázatokkal szolgált. Ugyancsak vasárnap, a gazdasági egyesülettel kapcsolatosan, Székudvar községben is gazdakör alakult Mudim István ottani gazdasági iskolai igazgató kezdeményezése folytán, mely alkalommal a gazdasági egyesület képviselőjében Kemény Szilárd titkár fejtette ki a gazdaközönség előtt a gazdák tömörülésének hasznos és szükséges voltát.

A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 5-én tartotta igazgató-választmányi és közgyűlést Rapprecht Olivér egyesületi elnök elnökletével és Eber Ernő dr. titkár előadásával. Az egyesületnek sok tagja és számos gazdakör képviselője vett részt a gyűléseken. Az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy a most Sopronban a földm. miniszter által rendezett lópatkoló tanfolyam nagy sikere folytán az egyesület egy második ilyen tanfolyam létesítését fogja kérni; véleményét adott a választmány a vármegye

Ha kukoriczatermését az előállítás költségei jelentékeny csökkenése mellett tetemesen fokozni akarja, rendezkedjék be amerikai módon. A nagyhozamu, jövedelmező, modern, amerikai rendszerű kukoriczatermesztési eszközei:

„Grader“ kukoricza-vetőmagosztályozók,
Avery „Junior Planter“ legtökéletesebb precíziós négyzetre ültető kukoriczavetőgépek,
Avery Weeder rugalmas fogu gyomirtó- és talajporhanyító gépek,
Avery „Junior Cultivator“ kétsoros kukoricza kapáló gépek,
Johnston kukoricza-arató- és kévekövető gépek

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz

magyarországi vezérképviselőjénél: **Szücs Zsigmond**-nál rendelhetők meg **Budape t, VI., Nagymező-u. 68.**

Kérjen ismertető leírást és minden e tárgyat illető szakkérdésben forduljon teljes bizalommal hozzánk.

és piacozon.
 ti, hogy az
 ékek 20—25
 k. Ez nyílt
 r tilalmának,
 nyomatéku
 di, sőt bün
 hogy a fa
 gva beho-ott
 legfeljebb
 inai husnál
 dásával lehet
 e nyomaték.
 lenes mani
 st fogyasztó
 nfényvesztés
 hus minden
 rész az avas
 adrész való
 sunk a bécsi
 árjegyzéseit
 gentinai hus
 tása után —

ON“
 ék

. 68.

alispánjának az új ebtartási szabályrendelet alakítása tárgyában; a földmívelésügyi miniszter támogatásával elhatározott szarvasmarhabeszerzés és kiosztásról szóló jelentés, mely szerint eddig Felsőausztriából 14 drb., Bonyhád vidékéről 76 drb. szarvasmarha szereztetett be és osztatott ki megelégedésre 86 kisgazda között, akik az egyesület közbenjárásával 5¹/₂%-os kölcsönt kaptak; tudomásul vétetett. Folyó év júniusában és szeptemberében az egyesület 5 járási és 7 községi állatdíjazás rendezését határozta el, az előbbieket államdíjakkal, az utóbbiakat saját erejéből. Tudomásul vétetett az a jelentés, mely szerint az egyesület a télen 6 háziipari tanfolyamot és 50 községben 140 előadást rendezett mintegy 8000 kisgazda előtt. Elhatározta a választmány, hogy a rendszeres egérintés céljából egy erre vonatkozó vármegyei szabályrendelet létesítését fogja kezdeményezni. A közgyűlés jóváhagyta az 1910. évi zárszámadást, amely 40,919 K. bevételt, 34,138 K. kiadást és 6781 K. pénztári maradványt tüntet fel, jóváhagyta a vagyonmérleget is, amely szerint az egyesület tiszta vagyona 1910 végén 39,400 K. volt. Tudomásul vétetett a múlt évi működésről szóló terjedelmes jelentés és az ezévi működési terv, melynek kapcsán a közgyűlés jegyzőkönyvi elismerését fejezte ki az elnökségnek, meg a tiszlikarnak és elhatározta, hogy Serényi Béla gróf földmívelésügyi minisztert távirattal üdvözi. Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy az egyesület a múlt évben 6 gazdaságvetéssel és 328 taggal szaporodott, úgy hogy az egyesület tagjainak száma megközelíti a 3000-et.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Takarmány vizenyős talajra. 271. kérdés. Egy tábla régi réttörést luczernával szándékozom bevetni, melynek azonban egyrésze vizenyős, tehát luczernának nem megfelelő talaj, de a táblából kihagyni nem lehet. Mily fűmagot vessek oda, hogyha a luczerna kivész, a luczernával lehetőleg egyszerre lehessen kaszálni és oly tápértékekkel bírjon, mint az? W. L.

Felelet a 271. sz. kérdésre. Az említett tábla vizenyős helyeire a luczerna helyett oly fűmagvak vetését, melyek a luczernával egyszerre lennének kaszálhatók és ehhez hasonló tápértékkel bírnának, ajánlani nem tudok. Ajánlom azonban a tábla vizenyösebb részére a korcszerűnek (Trifolium hybridum) vetését, mely ilyen helyekre való s a vörösherevel csaknem egyenértékű takarmányt ad. Igaz, hogy ez sem kaszálható a luczernával egyszerre, mert évenként két kaszálásnál többet nem ad, hanem ilyen vizenyős helyekre megbecsülhetetlen takarmány. Sőt magtermesztésével is érdemes ilyen helyeken foglalkozni, mert magja igen drága (180 korona 100 kg.-ja). K. K.

Felelősség a szuperfoszfát foszforsavtartalmáért. 272. kérdés. Ha én 17—20%-os szuperfoszfátot veszek s az csak 15%-kal szállítatik, jogos-e követelésem, hogyha nemcsak a differenciát levonásba hozom, hanem azonfelül még egyéb kártérítésre igényt tarthatok-e? W. F.

Felelet a 272. sz. kérdésre. Aki a sok irkának, sőt pörösködésnek lehetőleg elejét venni akarja, az leghelyesebben teszi, ha a műtrágya vásárlásánál nem a bizonyos oldható foszforsavtartalmu szuperfoszfát métermázsánkénti árára, hanem a vízben oldható foszforsav kilópercentjére alkuszik és a vizsgálatra egyik vagy másik vegykísérleti állomás illetékességét köti ki, ekkor azután annyit fizet, ahány kiló-

percent foszforsavat a szállító tényleg szállított. Jelen esetben, midőn ön 17—20%-nyi szuperfoszfátot vásárolt és csak 15% vízben oldható foszforsavtartalmat kapott, joga van a különbséget levonásba hozni a fizetésnél. Szoros értelemben véve a szállítási költségekből is levonást eszközölhet, mert ha egy vagon műtrágyát hozott, akkor abban az egész szállítási díj 1700, illetve 2000 kg. vízbenoldható foszforsavnak szállítási ára, amelyet ön 1500 kg. vízben oldható foszforsavért volt kénytelen fizetni s így ezen különbség megtérítésére szintén igényt tarthat, azonban a számítás a szavatolt 17% foszforsavra alapítandó s így körülbelül a szállítási díjnak csak mintegy 12%-át képezi; hogy érdemes-e ezért pörösködni, az éppen a vevőtől, a vásárolt mennyiségtől és egyéb körülményektől függ. K. T.

Biborhere vetése. 273. kérdés. 1910. évben vetettem árpába lóherét, melyet az 1911. évben szénának akartam hagyni és ősszel a földet buzával bevetni, de mivel a lóherét az ősszel még az egerek elpusztították és most a föld üres és más szénám nem lesz, kérem, nem lehetne-e talán most áprilisban biborherét vetni, mely még őszig szénának kaszálható volna? Sz.

Felelet a 273. sz. kérdésre. A biborhere termesztésének igazi jelentősége abban keresendő, hogy az ősz elején elvetve, a jövő tavasszal korai zöldtakarmányt van hivatva szolgáltatni. Tavasz vetése általában véve bizonytalanabb. Kedvező, elegendően esős tavasz és nyáreleji időjárás esetén a tavasz vetés is jól sikerül s nagytömegű takarmányt ad; ha azonban a tavasz vetésre száraz idő jár, akkor idő előtt elvénuelve, nem nagy eredménnyel fizet. Miután már két év óta eléggé kedvező tavasz és nyáreleji időjárás volt, remélhetőleg ezidén sem zökkenünk vissza az előző évek száraz periódusaiba s így a biborhere tavasz vetését — különösen ha a szükség erre kényszerít — megkísérlelhetjük. M. K.

Lefejő tehének adagolásai. 274. kérdés. 112 darabból álló darabonként 570 kg. átlagsúlyu lefejő tehénzetünk ¹/₃-ad része 50 kg. savanyított répaszelet, 4 kg. árpátörök, 4 kg. lóhere, 4 kg. tengeridara, 1 kg. repcepogácsa, 1 kg. durva buzakorpa és 1 kg. szárított tengerimoslék, ²/₃-ad része pedig 1 kg.-mal kevesebb tengeridara takarmányozása mellett a múlt évben átlag darabonként 2822 liter, naponként és darabonként 77 liter tejet adott. A tejet évi átlagban literenként 169 fillérjével értékesítettük, míg a takarmányozás, felügyelet és a tejkezelési költségek literenként 163 fillérre ruhtak s így a tejhaszon literenként 06 fillér volt, vagyis 1 tehén egész évi tejjövedelme 1693 K. Azokat a tehéneket, amelyek tejhozama 8 literre csökkent, mindig az I-ső csoportbeli takarmányozásra fogtuk és 5¹/₂—6 literrel eladtuk.

Megjegyezzük, hogy 20 hold rét áll rendelkezésünkre, amelyet nem kaszálva, 30 drb. tehén részére tartottuk fenn; dacára, hogy e tehének a legeltetés mellett zöldtakarmányt és 3 kg. abraktakarmányt is kaptak, mégsem adtak annyi tejet, mint az istállózottak. A legelőn egész időszak alatt jóllaktak.

Az elmúlt évben a tehéneket drb.-ként átlag 34774 K.-ért szereztük be, a kihizaltakat 42901 K.-ért adtuk el. Tehát a tehén husértékben drb.-ként 8127 K.-t jövedelmezett. Minden vett és eladott borju a tehén árába van beletudva. Ez alapon tehénzetünk jövedelmét főleg az állatok értékbeni szaporulatában találjuk meg. A változott áralakulások azonban a most

beszerzendő és kihizásuk után eladásra kerülő állatok értékhozamában éppen a megfordított, mert míg a múlt évben a bevásárlási ár hajlás után % nélkül 71 fillér, az eladási ár 10% levonásával 805 fillér, a mostani bevásárlási ár hajlás után mázsánként % nélkül 92 fillér, az eladási ár 10% levonásával 82—84 fillér. Így a mutatkozott csekély tejhaszon nemcsak hogy elenyészik, hanem a husérték ilyen csökkenése a tehénzetben számottevő veszteséget jelent.

Ezt úgy gondoltuk ellensúlyozhatónak, hogy a 15—16 liter tejet adó teheneinket máris befolyattuk. Az összes borjuk eddig háromhetes korukban eladattak, most a kiválókat fel akarjuk nevelni; az etetést pedig a tejhozam emelése végett a következőképpen változtattuk meg: a tehének ¹/₂ részben (56 drb.) 50 kg. savanyított répaszeletet, 5 kg. árpátörököt, 3 kg. lóherét, 1 kg. tengeridarát, 1¹/₂ kg. repcepogácsát, 2 kg. durva buzakorpat, 1¹/₂ kg. szár. tengerimosléket, a másik fele (56 drb.) ugyanazt, de tengerit nem kap. Tisztelettel kérjük, hogy elégséges-e ezen rendszerváltoztatás a fenti előrelátható eredmény megváltoztatására, ha nem, milyen más módon lehetne tehénzetünket ismét jövedelmezővé tenni? P. P. G.

Felelet a 274. sz. kérdésre. Ha a múlt évben alkalmazott két adagolás táptartalmát 1000 kg. élősúlyra számítjuk át, a következő eredményhez jutunk. A hízó tehének kaptak 301 kg. szárazanyagot, 194 kg. em. fehérjét és 166 kg. keményítőértéket, a 8 l.-nél több tejet adók 287 kg. szárazanyagot, 182 kg. fehérjét és 152 kg. keményítőértéket. Az ezután alkalmazandó két adagolás táptartalma pedig a hízónál 291 kg. szárazanyag, 20 kg. fehérje s 140 kg. keményítőérték, a 8 l.-nél több tejet adóknál 277 kg. szárazanyag, 17 kg. fehérje s 126 kg. keményítőérték. E számokban a répaszelet 9% szárazanyaggal s megfelelő táptartalommal szerepel, mert ezukorgyáraink többnyire csak annyira sajtolják, amikor a veremben is ilyen vizes marad. Hansen szerint (l. a Köztelek idei 7. számát) a lefejő tehénekek legalább 22 kg. em. fehérjét s legföljebb 145 kg. keményítőértéket tanácsos 1000 kg. élősúlyra s naponta etetni, mely számokból az ön adagolásai annyiban térnek el, hogy valamennyiben kevesebb a fehérje, míg ellenben a keményítőérték a két elsőben több, a harmadikban megközelítőleg elegendő s a negyedikben szintén kevesebb. A harmadik adagolás csekélyebb fehérjetartalma alig hibáztatható, de a negyediket úgy toldanánk meg, hogy a fehérje s keményítőérték egyaránt szaporodjék. Ez pl. fejénként 05 kg. olajpogácsával s 075 kg. korpával volna elérhető, mely esetben 296 kg. szárazanyag, 22 kg. fehérje s 137 kg. keményítőérték jutna a 8 l.-nél több tejet adó tehének 1000 kg. élősúlyára. Hogy ez a takarmány képes-e a lefejő tehének mai magas beszerzési ára mellett hasznot hozni, az a tehének tejelőképességétől függ, mert a takarmány csak addig hat a tőgyre, ameddig annak tejet elválasztó képessége terjed, míg ellenben az azontul takarmány már csak hizaló hatást fejt ki. A fő tehát az, hogy igen bőven tejlő friss fejős tehéneket szerezzünk be, mert csak azok érdemlik meg a sokáig tartó bőséges táplálást. Ezért helyeseljük azt a szándékát, hogy a bőven tejlő tehéneket ezután tenyésztésre fogja használni, mert ha a bika is bőven tejlő családból származik, biztosabban tesz jó fejősekre szert, mint ahogy azt vásárlás által teheti. A legelőre járt tehének bizonyára azért adtak kevesebb tejet, mint az istállózottak, mert vagy csekélyebb tejlési hajlammal bírtak, vagy

GÖZEKESZÁNTÁSHOZ,

gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez

kiválóan alkalmas

: tatal briketteket :

szállít a

MAGYAR ÁLTALANOS

== KÖSZÉNBÁNYA ==

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST, V., ERZSEBET-TER 19.

A tatal brikett teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvany-uradalomban megégett gőzekeprédánál 11 és háromnegyed hold földszántásához szükségelt 914 kg. milliat brikettel szemben csak 1000 kg. tatal brikett kellett!

eladásra kerülő
a megfordított,
arálási ár hajtás
ár 10% levoná-
ásárlási ár haj-
92 fillér, az el-
84 fillér. Így a
nemcsak hogy
lyetén csökke-
vő veszteséget

zhatónak, hogy
nket máris be-
g háromhetes
lőkat fel akar-
tejhozam eme-
ltotztattuk meg:
kg. savanyított
3 kg. lóherét,
epogácsát, 2 kg.
engerimoslékot,
de tengerit nem
légséges-e ezen
relátható ered-
m, milyen más
ismét jövedél-
P. P. G.

a a múlt évben
almát 1000 kg.
ő eredményhez
30-1 kg. száraz-
és 16-6 kg.
bb tejet adók
kg. fehérjét és
ezután alkalm-
pedig a hizck-
kg. fehérje s
nél több tejet
7 kg. fehérje s
okban a répa-
felelő táptarta-
raink többnyire
a veremben is
t (l. a Köztelek
ékekkel legalább
ebb 14-5 kg.
kg. élősulyra s
z ön adagolásai
yiben kevesebb
nyitőérték a két
megközelítőleg
én kevesebb. A
fehérjetartalma
t úgy toldanánk
őérték egyaránt
5 kg. olajpogá-
elérhető, mely
2 kg. fehérje s
a 8 l.-nél több
súlyára. Hogy ez
enek mai magas
hozni, az a
mert a takar-
ameddig annak
míg ellenben
k hizlaló hatást
en bőven tejele-
be, mert csak
tő bőséges táp-
szándékát, hogy
an tenyésztésre
is bőven tejele-
n tesz jó fejlő-
rás által teheti.
ára azért adtak
ottak, mert vagy
birtak, vagy

en pótolja a
onban jóval
any-urada-
kepróbanát
old főlészán-
4 kg. sziló-
n csak 1000
ets!

kevesebb táplálványhoz, valószínűen kevesebb
keményítőértékhez jutottak, mint amazok.

Cselkó István.

Henger alkalmazása. 275. kérdés. Erősen
kötött talaju birtokon gazdálkodom; minden
tavaszi alá kerülő földem ősszel fel volt
szántva, részint fogatos, részint gözekével. A
tavaszi munkálatokat márcz. 7-én kezdtem meg,
kötött kerti műveléshez hasonló munkát lehe-
tett végezni; első vetésem volt egy tábla árpa
és utána egy tábla zab. A vetés után mintegy
12 napra láttam, hogy a talaj teljesen meg-
szikkadt s megszáradt, úgy hogy porzott min-
denütt. Miután a talajt tullaazának találtam,
vetés után 12 napra könnyű sima hengert bo-
csátottam az első vetéseimre, tettem ezt azon
szélel, hogy a talajt kissé tömörítsem és a
kelést meggyorsítsam, vajjon helyesen alkalmaz-
tam-e a hengerezést, amikor a talaj már telje-
sen, illetve a felső rétege száraz volt ugyannyira,
hogy a ló lábnyoma már meg sem látszott
a hengerezés alkalmával?

Ugyanily kötött talajon őszi szántásba cukor-
répát akarok vetni, a talajt előtte, illetve gép
előtt egy könnyebb, gép után pedig nehezebb
sima hengert láttam általában alkalmazni, vajjon
mellőzhetem-e a cukorrépa vetésénél a gép
előtti és utána való hengerezést, amikor a
talaj már arra alkalmasnak mutatkozik, vagyis
jól megszikkadt? Nem-e kell attól tartanom,
hogy egy eső alkalmával becserepedés fog
előállani répa vetéseimen, mely a kikelést meg-
nehezíti? A talaj itt is túl laza lesz. D. J.

Felelet a 275. sz. kérdésre. 1. A hengert a
tavaszi kalászosok vetésénél általában véve
akkor helyes alkalmazni, ha száraz időjárásban
a felső rétegeiben kiszáradt talajba kell vetnünk.
A hengerezéssel összenyomott talajban a haj-
cséveség helyreállításával a víz felemelkedését
a talaj felületéig biztosítva, a mag csírázását
és egyenletes kikelését megkönnyítjük. Amint
azonban a henger eme feladatának megfelelt,
akkor a víznek a talaj felületéig való felemel-
kedését s így gyors elpárolgását meg kell aka-
dályozni, vagyis a vetést meg kell fogasolni.
Hogy a hengerezést, mint a kérdésben említett
esetben is, a vetés után 12 nap múlva adta azért,
hogy a vetés kikelését meggyorsítsa, még az sem
baj, ha majd a vetés kellő megerősödése után
a fogas követi. A hengerezés csak abban az
esetben lett volna felesleges, ha a vetés már
egyenletesen kikelt volna, ilyenkor a porhanyó
takarórét fenntartása a helyes.

2. A cukorrépa magának jól megmunkált, de
felső részében — ahova a magot vetjük —
tömődött talajba kell kerülnie, ez régi tapasztalati
tény. Ha tehát a talaj felső rétegeiben
tullaza, akkor a vetés előtti és utáni hengerezés
el nem hagyható. Utóbbit természetesen, amint
a répasorok kissé láthatók, azonnai a saraboló
kapálásnak kell követnie. K. K.

Örökbérlet — modern alapon.

Az OMGE. szociális bizottsága a napokban
foglalkozott a középosztály egyik legégetőbb
problémájával: a honorácziór pályák túlszűfolt-
ságával s az ennek megszüntetésére alkalmas
módok kutatásával. Minden ilyen tanácskozás

után, mint sarkalatos tétel, bontakozik ki az az
elvitázhatatlan tény, hogy középbirtokos-osztá-
lyunkra nemzeti és gazdasági érdekekből nagy
szüksége van a nemzetnek, ezen osztályt tehát
erősíteni és fenntartani fontos nemzeti és gaz-
dasági érdek. Ezen szempont vezérel engem is,
hogy ezen súlyos probléma megoldásához egy
porszemnyivel hozzájáruljak a megtegyem sze-
rény javaslatomat egy egészséges, a kor szín-
vonalán álló, mező- és közgazdasági, valamint
szociális szempontból szerintem előnyös bér-
leti rendszer megteremtéséhez.

Hazánk mezőgazdasága jelenleg még messze
van azon foktól, ahol a nyugati államok mező-
gazdasági kultúrája áll s ha van is néhány
nyugati mintára berendezett gazdaságunk, azokat
gazdáink legfőlegb megcsodálják, de vajmi ke-
vesen iparkodnak azt utánozni is. Oka ennek a
hires magyar konzervativizmus, másrészt a szak-
értelem hiánya, legtöbbször pedig a szükséges
tőkehiány. Mint negyedik és pedig nagyon fontos
okot szintén felhozhatom a vállalkozási és üzleti
rizikótól való félelmet, amely pedig számító
gazdánál igazán alig jöhet figyelembe.

Nagybirtokosaink sokszor csupa kényelmi szem-
pontból bérbeadják birtokaikat, pedig vagyoni
erőségüknel fogva nekik volna elsősorban alkalmuk
befektetésekkel és a legjobb gazdasági
szakerők igénybevételével birtokaik hozamát a
maximumra emelni s igazán szinte szatira, hogy
ezt inkább kereskedőkből lett bérlióknél talál-
juk meg. Ebből is látszik, hogy az üzleti szellem
fontos tényezője a gazdálkodásnak, hátha még
szakértelem és megfelelő praxis járul hozzá.

Tudvalévő dolog, hogy hazánk jelenlegi bérlió-
osztálya nagyjából meggazdagodott üzlet-
emberekből, bizony sokszor szatócsok, kores-
márosokból áll, kérnem tehát, mennyivel tud-
nak ezek jobban gazdálkodni, mint a hivatásos
gazdák? Erre feleljen, aki jobban tudja, mint
én. Szerintem csak annyival, hogy nem félnek
a vállalkozási és üzleti rizikótól, vagyis jobb
üzletemberek, de nem hiszem, hogy jobb gazdák!

Mezőgazdasági szakoktatásunk eddigi tul-
produkciója, a nem hivatásos elemeknek a
gazdatiszti pályára önzölése és a birtokok nagy-
mértvű bérbeadása folytán a gazdatiszti osztály,
melynek én is egyik szerény tagja vagyok,
hovatovább igen bizonytalan helyzetbe kerül,
ugy iparkodik tehát magán segíteni, hogy más
„honorácziór“ pályákra törekszik bejutni, így
ezen pályák túlszűfoltóságát szintén növeli.
Tartsuk meg tehát ezen gazdaságilag szakképzett
elemet a gazdasági pályán! Teremtünk ebből
egy szakképzett, erős bérlióosztályt! Kaphasson
minden okleveles gazda, ki jobb gazdaságokból
legalább 10 évi praxist tud felmutatni, 20,000
K.-től 100,000 K.-ig való amortizációs kölcsönt
bérleti célokra, ha ezen kölcsön felét családja,
illetőleg jó kezei révén első helyen biztosítani
tudja, a másik felére pedig szolgáljon fedezetül
bérletének eleven és holt lellára!

Vegye a kezébe az OMGE. ezen ügyet — ha
életrevalónak s keresztülvihetőnek látja — s a
magas minisztérium erkölcsi, esetleg anyagi
támogatása mellett egy nagy fővárosi bank
vegye fel üzleti ügykörébe ezen bérletek finan-
szírozását.

Jól tudjuk azonban, hogy az amortizációs

kölcsön csakis jelzálogkölcsön, a jelzálogkölcsön
alapja pedig csakis ingatlan lehet. Tervezetem
szerint a kölcsön 50%-a ilyen alapon fedezve
volna, a másik 50%-ra azonban a bérlet in-
strukciója szolgálna fedezetül, az pedig nem
ingatlan. Erre találjanak módot az illetékes
körök, hogy ez amortizációs kölcsön fedeze-
tül elfogadtassék. Precedens van már az ilyen
esetre is, illetőleg arra, hogy a törvényes szo-
kások alól lehet kivételt csinálni. A „Julián-
egyesület“ Szlavóniában parcellázásokat folytat
nemzeti szempontból. A múlt évben is par-
cellázott mintegy 1400 holdat. Igem ám, de
a telepéseknek nincsen pénzük, az ingatlant
pedig törvényeink szerint jelzálogilag értéke-
nek csak 60%-ig szabad megterhelni. 60%-ot
tehát betábláztak a megvett ingatlanra első helyre,
mint jelzálogkölcsönt, 40%-ot pedig a magas
kormány engedélyével a „Julián-egyesület“ nyuj-
totta nekik, ugyancsak amortizációs alapon
másodhelyre, mint tárczakölcsönt.

Ha ezt meg lehetett csinálni már egyszer,
miért ne lehetne megcsinálni ez esetben is?
Itt is nemzeti, gazdasági és szociális érdek,
hogy a gazdaságilag képzett elemet megtartsuk
pályáján, ezzel erősítjük az u. n. középbirtokos-
osztályt s egyuttal hatalmas lépéssel előrevisszük
hazánk mezőgazdasági fejlődését. A gazdatiszti
osztály bizonytalan helyzetén is segítve lesz,
mert ezáltal egyik része — mint bérlió — ki-
válnak, így a megmaradtak biztosabb exiszten-
ciához jutnak, másrészt a nagyobb kereslet
folytán a bérletek megdrágulnak, így minden
gazda azon fog iparkodni, hogy földjeit minél
intenzívebben művelje. Ez tehát indirekte minden
gazdát arra fog kényszeríteni, hogy tanuljon,
tapasztaljon és hasznos befektetésekkel gazda-
ságának hozamát a maximumra emelje. Ez pedig
nagy közvagyonyarapodást jelent. Mert sok-sok
milliókkal károsodik a nemzeti vagyon a gazda-
sági erők helytelen vagy gyengén való kihasz-
nálása folytán.

Miért van az, hogy Németországban 1000 hold-
don annyit tudnak produkálni, mint nálunk 3000
holdon? Csakis tudással, hasznos befektetésekkel
és a rendelkezésre álló erőknek az utolsó parányig
való célszerű kihasználásával lehet ezt elérni.
En tapasztalatból beszélek, bár az ifjabb gene-
racióhoz tartozom, így tapasztalatokra való hi-
vatkozásom majdnem nagyképszerűsnek látszik.
Volt alkalmam azonban gazdálkodás és gazdál-
kodás között összehasonlításokat tenni, kerestem
is mindig az ilyen alkalmakat. Jelenleg — kevés
idő óta — egy olyan gazdaságnak vagyok tisztje,
mely megérdemelné, hogy országosan ismert
legyen. Felszerelése s intenzivitása talán egyedül-
állóvá teszik az országban. Somogyi talajon
termeszt ezen gazdaság magyar holdanként 580 q
takarmányrépát, 25—28 q szemestengerit, 40 kg.
m. holdankénti vetőmagból arat átlagban 40 ke-
rest gabonát s luczernát természetesen a homok-
buczkán. Igáserő és gép kihasználása unikum.
S mindez tulajdonosa vas szorgalmának s hosszú
évek következetes és céltudatos munkájának
eredménye. Ha minden nagyobb gazdaságunk
így lenne művelve, akkor nem lenne hazánk-
ból kivándorlás.

Olvastam ugyan nagyobb termésekről is, így
például a nemrég megjelent „Okszerű kukorica-

A LEGJOBB MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

kaphatók
csász. és kir. udvari
magnagykereskedésben,

IV., Kossuth-Lajos-u. 4. BUDAPEST, VII., Rottenbillar-u. 33.

Az ideál árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

termelés" című művecske említi, hogy Somogy megyében a felsősegedi uradalom 1 holdon 100, azaz száz métermázsá csővestengerit termesztett, ami tehát megfelelne holdankénti 70—75 q szemestermésnek. Nem vagyok azonban olyan naiv, hogy ezt elhiggyem, engedjen meg a t. szerző, én ennek a valódiságát kétségbe vonom s nem tartom másnak, mint közönséges humbugnak, még ha olyan tekintélyes uradalommal takarózik is a művecske t. szerzője, mint a felsősegedi hitbizományi uradalom.

Ezen kis kitérés után számítsuk most, hogyan prosperálhatna egy bérlő, aki amortizációs pénzzel dolgozik. Hazai viszonyaink mellett a bérletbe fektetett pénz 8—20%-ot jövedelmez tiszta, kivételesen 20%-on felül is. Átlagban vegyük fel a jövedelmezőséget csak 12%-ra. Az amortizációt 25 évre számítom, így 5%-os kamat alapon az annuitás lenne 6.96 %/o-os, 5¹/₂%-os kamat alapon pedig 7.31%/o. Maradna tehát a bérlőnek első esetben 5.04%/o, a második esetben 4.69%/o tiszta jövedelme s tekintve azt, hogy a bérlő háztartásához a gazdaságból átvett naturáliák rendszeren a rezsiköltségekbe vannak számítva, így kimondhatjuk, hogy az amortizációs pénzzel dolgozó bérlő igen tisztességesen megélhetne s 25 év múlva még szép vagyont is adhatna családjának.

Számításom helyességében annyira bízom, hogy ha ezen tervezetemet testet öltene, én lennék az első, aki ilyen kölcsönért folyamodnám.

Orosz Mihály.

Gazdaságilag termesztett magvak kereskedelembé hozatala.

Írta: Somssich Géza gróf.

Egy társas utazásnak, mint amilyen az OMGE. által rendezett németországi ut volt, gyakorlati eredményei csak évek múltán mutatkoznak és némelykor meglepő alakokat öltenek.

Az az egy nap például, melyet Quedlinburgban Dippe tizezer holdas gazdasága megtekintésére fordítottunk, gazdatársaink legtöbbszörében élénk emléket hagyott hátra. Magam részéről megvallom, hogy egész új fogalmakkal ismerkedtem meg. Egészen meglepetésszerűen hatott mindannyiunkra, hogy kerti növények, virágok, melyek nálunk a kertészet szűk kereteit eddig nem hagyták el, gazdaságilag a holdak százán termesztethetők. Mi több, tények bizonyítják, hogy azon család, mely néhány hold földön egy pár igavonó állattal 40 évvel ezelőtt kezdte meg ezen belterjes gazdálkodást, most számtalan millió boldog, de emellett még mindig munkás tulajdonosa.

Amióta újabb időben a hazai földmivelés oly magas fokot ért el, hogy az előbb lehetetlennek látszó termelési ágazatok az egész országban általánosan jó eredménnyel üzhetők, azóta gazdáink természetesen helyenként a kerti magvak termesztésével is foglalkoztak. Ebben azonban az eredmény sehohsem volt kielégítő. Ha a gazda saját szorgalma és költséges kísérletezése révén ezen növények termesztése mellett jó minőségű és megfelelő mennyiségű árut is tudott aratni, úgy annak kereskedelembé hozatala mindig nehézségekbe ütközött és így a haszontól elesett.

Egy nagy hiány volt itt kitöltendő az értékesítés terén és ennek a hiánynak pótlására sietett a Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság.

Ez a társaság a külföldi piacot keresi fel egyelőre és különösen a német, angol, francia kereskedőkkel van állandó érintkezésben. Ezekről tudja meg, milyen magvak mekkora mennyiségben szükségesek a jövő idényre.

Viszont a magyar gazdát is felkeresi otthonában, anyamagvakat bocsát rendelkezésére, melyeknek termését szerződésileg már előre meg is veszi. Négy német felügyelő, azaz szakképzett kertész látogatja meg évenként többször a gazdaságokat, hogy az alkalmazottaknak tanácsot szolgálhassanak és munkájukban segídhessenek.

A társaság végre az évi termést saját telepén összegyűjti, azt a leggondosabb kezelés alá

veszi, hogy az áru a kereskedelmi szokványoknak megfelelő legyen és azt eladja.

A második év végével a hazai magtermesztő gazdaságok száma elérte a kétszázat, a bevetett holdak száma pedig túlépte jóval a haterzet.

Kerti veteményekben leginkább a borsó, bab, saláta, retek és gyöknövények különböző fajai képezik kereset tárgyát, a gazdasági növények közt pedig a répa, czikória és takarmánynövények magjainak van legjobb kelendőségük.

A jövedelmezőség tekintetében nem lehet rövid kétévi tevékenység után ítéletet mondani.

A társaság saját részvényeseinek nem tudott ugyan még osztalékot fizetni, azonban tény az, hogy a jól kezelt gazdaságok már is nagy eredményeket értek el és megelégedésüket az bizonyítja legjobban, hogy a következő évben is hajlandók voltak magtermesztési szerződéseket kötni. Előfordult sajnálatosképpen az az eset is, hogy a terméseredmény nem volt kielégítő. Ha imitt-amott egy-egy gazdaság nincs ezen belterjes üzemre leginkább munkáshiány miatt berendezve, úgy legjobban teszi, ha azt nem is folytatja. Egész őszinteséggel kell azonban a Magtenyésztési Társaság részéről, melynek szerény munkái sorába tartozom, bevallani, hogy oly ismeretlen és új tényezőkkel állunk a meginduláskor szemben, hogy kísérletezésre voltunk utalva. Ezek némelyike nem sikerült. Immár azonban kezdünk tulesni a kezdet nehézségein, hála legyen mindazoknak a gazdatársaknak, kik ezen kísérletek végzésében segítettek; és ezzel ezen gazdasági ág felvirágzását előmozdították.

Nagyon hosszadalmas volna a magüzet és a magnemesítés terén kifejtett részletes tevékenységet leírni, ez túlterjedne egy rövid cikk keretein. Személyes örömet szeretném azonban még kifejezni afölött, hogy épp e munkálkodásom révén számos barátommal és gazdatársammal dolgozom együtt, kikkel egyetemben sok szép emlék is fűz megtett németországi utunkhoz. Eszerint legelső és legutolsó ízben az OMGE. igazgatóságának kell itt hálámat kifejeznem, mert czéltudatos intézkedésének köszönhetjük azt az eredményt, hogy a magkereskedelemben most már nemcsak bevittel, de nagyarányú kivitellel is számolhatunk. Meg vagyok győződve arról is, hogy ezáltal nemcsak a belföldi piacokon is számottevő tényezőkké fogunk fejlődni.

Levél Kaliforniából.

(Kalifornia gyapottermesztése.)

Írta: Igali Szvetozár.

Oakland, Kal., márcz. hó.

A gyapotnövény magja, melyről a gyapotrost kerül, kétszer akkora sulyu, mint a rost. Hát egész a polgárháboru idejéig a mag jelentékeny részét mint értéktelen dolgot elpocsékolták s csak az ültetésre valót tartották meg. Am a 70-es évek vége felé rájöttek, hogy a magból kitűnő olajat lehet préselni s csakhamar 100 millió dollár tökével rendelkező szindikátus alakult, egy virágzó ipar támadt, mely ma ezer meg ezer családnak nyújt biztos megélhetést. Ez sajtolja a gyapotmagolajat, melynek se szere, se száma, hányféle alakban használnak.

Csinálnak belőle mesterséges vajot, ezt az oaklandi olesó boarding-házakban csak oly szivesen fogyasztják, mintha igazi lenne.

Imitált szalonnát is láttam, de nem kértem belőle.

Kitűnő az olaja gépek olajozására, sőt kérésre toalet szappan is kerül belőle. Különböző festékek előállítására szinte előszeretettel használják, sőt miután sokat exportálnak belőle Európába, itt azt hiszik, ott finomítás alá veszik, amikhez még itt nem értenek, aztán finom táblaolaj etikettája alatt szépen visszaküldik. Mint faktumot jelzik, hogy számos esetben konstatalták, hogy az importált spanyol táblaolaj 90% gyapotolajat tartalmazott.

Az olaj sajtolása után maradt törkölyt a

szarvasmarhák, disznók, lovak előszeretettel eszik, szóval kitűnő takarmányt képez s az imperiálvölgyi gyárakból ezidőszerint mindenfelé szállítják az Egyesült-Államok területén.

Ebből látható, az állam tehenészetei s tejszövetkezei mily óriási előnyt biztosíthatnak maguknak az új iparág fellendülésével.

Dehát a gazdák világa az, mely az új iparág sikerével nyer, mert hisz mióta az emberiség azzal kezdte manifesztálni civilizált voltát, hogy a bőrruhát levetette s gyapotrostból készült gunyát öltött egész a mai napig — az eszkimók, meg a pattagonok kivételével — a gyapotrost iránti kereslet nap-nap után fokozódik s nem tévedek, ha a gyapottermesztést, tekintve annak hasznosságát, egy vonalra helyezem a gabona, buza, rozs, burgonya stb. termesztésével. Az olvasott ember jól tudja, hogy a gyapot őshazája India, Egyiptom, meg Kína, ám az amerikai igen jól tudja, hogy Amerika felfedezése idejében a mexikói bennszülöttek gyapotból készült ruhát viseltek, melynek rostja saját földjükön is termett.

Ma Amerika tekinthető a gyapottermesztés igazi hazájának, mert statisztikailag igazolt tény, hogy a világtermesztés háromnegyed részét itt termesztik az Egyesült-Államokban s ennek tavalyi összértéke 900 millió dollárt tett ki. Végre ez nem is csodálatos, ha tudjuk, hogy a nagy köztársaság egész déli részén, a mexikói határ mentében csupa gyapotot termesztenek s ott több mint 30 millió acre föld van vele évente bevetve, melyet vagy 850 ezer munkás művel — részben négerék — a gyapotkirályok elég jól fizetett rabszolgái. Am ezek 2—3 dolláros napszámának is úgy látszik egy pár év múlva vége lesz.

Az idei texasi lapok nagy hűhóval írtak egy nagy találmányról, az automatikus gyapotszedő gépről, melyet valami élelmes texasi talált fel s a gyapotot épp oly jól szedi, mint a nap-szamosok kézzel, csak hogy ¹/₂, esetleg ¹/₄ árba kerül a munkadíj! Hátha a hír valóban bizonyul jövőre, akkor oly gazdasági forradalom áll be a gyapottermesztőknel, minőt az aratógép okozott buzatermesztő vidéken. Befejezésül hadd szóljak a gyapottermesztés amerikai történetéről néhány szót. Mint említém, a mexikói indiánok történelemelőtti időkben termesztették már. Arra a területre, mely később az Egyesült-Államokba lett kebeleztve, csak 1536 táján került. Vagy 250 esztendeig a házi szükséglet fedezése céljából volt művelve, de már 1780-ban megindult az első export Európába. 1784-ben a liverpooli vámhatóság 3000 font gyapotot azon gyanu alatt tartóztatott le, mert hihetetlennek tűnt fel előtte, hogy ily sok s kitűnő minőségű gyapotot tudtak volna Amerikában termeszteni s azt hitték, a hajó kapitánya valami más délvideki államból akarta azt becsempészni.

Am ma mit látunk?

Azt, hogy az amerikai a főfő gyapotszállítója az angol, francia, holland, német és bolga piacoknak, ambar Egyiptus maga 140 millió dollár értékű gyapottal látja el ugyane piacokat. Így számolnak be vele a washingtoni hivatalos jelentések.

Amerika élelmességének tán legszemélyesebb találmánya volt a gyapothámozó (gin). Ennek befolyása az Egyesült-Államok iparára, gazdaságára s sorsára végtelen. Ennek feltalálása előtt a gyapotrózsáról a gyapotot késsel szedték le. No egy ember veszdíthetett vele, míg egy font rostot leszedett egy nap alatt! Már az első hámozóval egy ember egy nap alatt ezer fontot szedhetett le s ma ott állunk, hogy a gépezet oly tökéletesítést nyert, hogy egy ember naponta 2000 fontot bogozhat le. Ezek kár, hogy hazánk klímája a gyapot termesztését lehetetlenné teszi?!

Tegnap levelemben írtam, hogy híre jár egy élelmes yankee gyapotaratógépet talált fel s az nagy s előnyös változást fog az új mezőgazdasági iparban előidézni.

Ez nem kőszá hir.

A ma kaliforniai minden két gyapotgeri kigyóv.

Az utóbb

gépek szab

szabadalmi

volt a más

tablákra s

pár sort

szedett is

lában hagy

s maga u

az elsőt

sérletek ol

kudarczok,

termesztők

sem akarta

táján egy

tanyáján s

val kísérlet

ily gépekről

a legmegbiz

gyapottáblát

Sok kapacz

meg, hogy

kezelésben

leteket vég

intézett lev

gép sikere

„A gépet

1100 yard,

járt sorok

jártam be.

idő alatt

zavarok for

lyodtak össze

nem fordult

után végét

font gyapot

ban 6400 fo

esett, mikor

2—3 reggel

óra tájt fo

szedte a buj

vagy alacsó

levele kétsé

pot aratás t

mesztés köl

A Deuts

(Balási Fe

A külföldi

ellátása kér

jelent, hog

Bréma és

Bajorország,

kivételével

határhivatalo

sen, ha műl

támogatja. B

kások rendő

elejét veszsz

méltányos, h

tés körüli

olvashatatlan

munkások t

zolvány állít

hogy a szigo

elő. Sokkal

V

ovak előszeretettel
mányt képez s az
zidőszerint minden-
llamok területén.
enészeteti s tejszövet-
zatosíthatnak magok-
sével.

, mely az új iparág
nióta az emberiség
zivilizált voltát, hogy
apotróból készült
napig — az eszki-
telével — a gyapot-
után fokozódik s
ermesztést, tekintve
onalba helyezem a
ra s b. természetés-
udja, hogy a gyapot
meg Kina, am az
gy Amerika felfede-
szültek gyapot-
melynek rostja saját

a gyapottermesztés
tikirilag igazolt tény,
mnegyed részét itt
kban s ennek talavál
tett ki. Végre ez
k, hogy a nagy köz-
a mexikói határ
mesztenek s ott több
van vele évente be-
munkás művel —
potkirályok elég jól
2—3 dolláros nap-
gy pár év múlva

hűhóval irtak egy
atikus gyapotszedő
és texasi talált fel
edi, mint a nap-
2, esetleg 1/4 árba
nir valónak bizonyul
forradalom áll be a
az aratógép oko-
Befejezésül hadd
amerikai történe-
mlitém, a mexikói
kben természetiek
bb az Egyesült-Álla-
1536 táján került.
szükséglet fedezése
ár 1780-ban meg-
pába. 1784-ben a
font gyapotot azon-
mert hihetetlennek
s kitűnő minőségű
kában természetien s
alami más délvideki
észni.

őfő gyapotszállítója
német és belga
s maga 140 millió
el ugyane piacokat.
Washingtoni hiva-

tán legzsensialisabb
mozó (giz). Ennek
k iparára, gazdag-
Ennek feltalálása
apopot késsel szed-
zódhatott vele, míg
gy nap alatt! Már
ber egy nap alatt
na ott állunk, hogy
t nyert, hogy egy
bogozhat le. Ezer
gyapot természetét

m, hogy hire jár:
ratógépet talált fel
st fog az új mező-

A ma reggeli postával kaptam egy dél-
kaliforniai farmer barátomtól levelet, mely
minden kétséget eloszlat.

A gyapottépgépek feltalálása valóságos ten-
geri kigyóvá nőtte ki magát.

Az utóbbi 50 esztendőben vagy 400 efajtájú
gépek szabadalmát vették ki az Egyesült-Államok
szabadalmi irodájában. Egyik masina rosszabb
volt a másiknál. Ki-kivitték e gépeket a gyapot-
táblákra s munkába állították azokat. Egy
pár sort csak végigbotorkált a gép, itt-ott
szedett is egy gyapotrózsát, felét, harmadát
labán hagyta. A letépett szét is szaggatta
s maga után — hátrahagyott csapásán —
az elszórt pihék egész tejútját hagyta. A ki-
sérletek oly számosak voltak, mint a vallott
kudarcok, minnek az lett a vége, hogy a gyapot-
termesztők minden hitüket elvesztették s hallani
sem akartak holmi „aratási” kísérletekről. Decz.
táján egy feltaláló állított be Rhoads barátom
tanyáján s engedélyt kért, hogy gyapot-aratójá-
val kísérletet tegyen. Persze, a farmer már hallott
ily gépekről s azt válaszolta: néger napszámosai
a legmegbízhatóbb aratói, de meg nincs is kedve
gyapottábláit ok nélkül össze-visszagazdátolni.
Sok kapacitálás után végre abban állapotok
meg, hogy a feltaláló kitanítja a farmert a gép-
kezelésben s az utóbbi maga fogja a kísér-
leteket végezni. Ime Rhoadsnek ma hozzám
intézett levéltöredéke, melyből látható, hogy a
gép sikere immár nem kétséges többé:

„A gépet magam kezeltem. Tábláim hossza
1100 yard, ekkorák voltak tehát a gép által be-
járt sorok hossza s ezt átlagban 37 perc alatt
jártam be. Két hétig dolgoztam a géppel, mely
idő alatt esakis a gazolingepeknél szokásos
zavarok fordultak elő, meg a hajtószijak gaba-
lyodtak össze egy párszor, de munkazavar azért
nem fordult elő, mert a bajnak néhány perc
után végét vettem. Jelzett idő alatt 19,200
font gyapotrózsát szedtem. Legjobb munkanapom-
ban 6400 fontot szedtem. A két hét alatt egyszer
esett, mikor is 24 órát nem dolgoztam, meg
2—3 reggel igen hűvös volt, mikor is reggel 4
óra tájt fogtam munkához. A gép egyformán
szedte a buja vagy a silányabb termést, a magas
vagy alacsony szárazakat.” A gyakorlati gazda e
levele kétséget kizárólag bizonyítja, hogy a gy-
apot aratás tökéletes gépe faktum s hogy a ter-
mesztés költsége legalább 60%-kal csökkent.

A Deutscher Landwirtschaftsrat üléseiről.

— 1911 február 14—17. —

(Balási Ferencz dr. miniszteri fogalmazó, berlini
segédszak tudósító jelentése.)

II.

A külföldi munkásoknak igazolvánnyal való
ellátása kérdésében Thüngen báró előadó be-
jelent, hogy valamennyi szövetségi állam —
Bréma és Hamburg szabadvárosok, továbbá
Bajorország, Württemberg, Baden és Hessen
kivételével — behozta az igazolási kényszert. A
határhivatalok csak akkor működhetnek sikere-
sen, ha működésüket a kormány és rendőrség
támogatja. Ha az igazolvány nélkül talált mun-
kások rendőri uton azonnal kitolonczoltatnak,
eliejét veszszük a szerződészegéseknek. Az nem
múltányos, hogy míg a munkaadókat a bejelen-
tés körüli mulasztás miatt megbüntetik, az
olvashatatlannal, vagy több igazolvánnyal bíró
munkások türetnek. A múlt évben 639,418 iga-
zolvány állított ki s így nem kell attól félni,
hogy a szigorú ellenőrzés munkáshiányt idézhet
elő. Sokkal inkább lehet attól tartani, hogy

éppen a keveset érő munkás, aki az ellenőrzés-
től fél. Németország azon részeibe fog menni,
ahol az ellenőrzési szabályokat kevésbé szí-
goruan kezelik. A következő határozati javasla-
tot terjeszti elő: „A tanács tekintettel 1908. évi
február 11-én hozott határozatára, ismételten
felkéri mindazon államok kormányait, melyek a
külföldi munkások igazolási kényszerét még be
nem hozták, hogy a szomszédos szövetségi
államok kormányaival érintkezésbe lépve lehető-
leg minél előbb állapítsanak meg egységes intéz-
kedéseket a külföldi munkások igazolvánnyal
való kötelező ellátása érdekében.” Ez a javas-
lat határozattá vált.

A német ipar és mezőgazdaság közötti viszonyt
Steinmann-Bucher előadó fejtegette. A népek
létalapját belső gazdasági életük képezi. A német
nemzeti termelés értéke a „Bund der Land-
wirte” statisztikája szerint mezőgazdasági javak-
ban 11·8 milliárd márkára, ipariakban pedig csak
9·9 milliárdra tehető. Ezzel szemben a birodalmi
belügyi hivatal adatai az ipari termelés értékét
már 1897-ben 9·6 milliárdra becsülték, míg az
1905-ből való újabb számítások a mezőgazdasági
termelés bruttó értékét 15 milliárdra, nettó
értékét 8·5 milliárdra, az ipari termelés értékét
pedig 36 milliárdra teszik. Legjobban az ipari
termelés emelkedett s 1895 óta a javak meg-
kétszereződtek. A belföld vásárlóképessége meg-
lepően fokozódik; de azért a kivitelt sem szabad
lebecsülni. A nemzeti jövedelem 1895 óta 25
milliárdról 39 milliárdra emelkedett s a 350
milliárdra becsült nemzeti vagyonban a mező-
gazdaság 75 milliárd értékkel szerepel. A mező-
gazdaság és az ipar érdekközösségét fejtegetvén,
előadását a következő vezérelek felállításával
végzi:

1. A kulturnépek gazdasági életének tartal-
mat elsősorban a belforgalom ad. A nemzet-
közi áruforgalom alárendeltebb minőségű.

2. Még az az ország is, mely a világpiaczen
vezetős szerepet visz, belföldi piaczaiban birja
gazdasági létalapjait.

3. Minél erősebben és sokoldalubb alakul
a nemzet gazdasági belélete, annál előnyösebb
feltételekkel vesz részt a világversenyben s annál
erősebb külföldi vásárlóereje is. A külföldi
piacokon való terjeszkedésnek legerősebb fegy-
vere a belföldi termelés fejlettsége.

4. Gazdaságának fejlettsége arányában vesz
részt egy nemzet a világpiaczi forgalomban.

A belső harmonikus gazdasági fejlődés a kül-
kereskedelmet nem gyengíti, sőt növeli. A kultur-
népek belső gazdasági életének fokozódó ki-
építésével a javak nemzetközi forgalma mind-
inkább a nagyobb értékű ipari cikkek kieseré-
lésére irányul, míg a mezőgazdasági termékek
cseréje a népesség szaporodása s a szükség-
leteknek ezzel együtt járó növekedése, ugy-
szintén a mezőgazdaságilag használható föld-
terület természetes korlátoltsága következtében
mindinkább csökkenni fog.

5. Ezen fejlődés minden államban az ipar
és a mezőgazdaság között szükségszerűleg
érdekközösséget teremt, mivel egyrészt az ipari
képesség mindjobban a belföldi mezőgazdaság
termelvényeire lesz utalva, míg másrészt a
belföldi mezőgazdaságnak gondoskodnia kell a
lakosság kenyér- és husszükségletének fedezésé-
ről. A most még nagy mezőgazdasági kivitellel
bíró országok is hova-tovább a belföldi szük-
séglet kielégítésére lesznek utalva.

6. A harmónikus kiépített ipari és mező-
gazdasági állam közös célja az iparnak és a
mezőgazdaságnak, de egyéb hivatásoknak is és
nemcsak az önálló keresők, hanem az alkalm-
zottak és a munkások gazdasági tevékenységé-
nek is ezt a célt kell szolgálni. Az ipar és a

mezőgazdaság egyenletes fejlődése állami érdek
is, mert ezek a tényezők legerősebb támaszai
a hatalomnak.

7. Érdekközösségüknek minél tágabb körben
való hirdetése úgy az ipar, mint a mezőgazda-
ság érdekképviseletének közös feladata.

Opitz-Treuen második előadó főleg az ipari
részről hangoztatott felfogással száll szembe,
mintha a hazai mezőgazdaság az ipar fejlődé-
sének, illetve kiviteli képessége fokozhatásának
utját állaná.

Felber dr., a káliszindikátus igazgatója hang-
súlyozza, hogy modern államokban az ipar és
a mezőgazdaság egymást kölcsönösen kiegészítik.
Mütrágyaipar például erős mezőgazdaság nél-
kül nem is létezhetne; de viszont a mezőgaz-
daságnak is a káli biztosítja szegény talajvisz-
onyok mellett is a biztos termést. A német mező-
gazdaság évente 40 millió márkát ad ki káliért.
De ugyanígy feltételezi az erős mezőgazdaságot
a cukor- és söripar, sőt a vasipar is. Ipar és
mezőgazdaság egymástól elszakítva el sem kép-
zelhető. Minél jobban összetartanak, annál több
előny háramlik ebből az összességre, az országra.

A kereskedelmi szokások vizsgálatára kikül-
dött bizottság tevékenységéről szóló jelentés kap-
csán vita tárgyát képezte, hogy a kereskedelmi
takar-nányanyagokkal való forgalomra nézve
megállapított kikötéseket elfogadják-e vagy sem?
A tanács határozatilag kimondotta, hogy 1. a bizott-
ság által 1910 június 24-én felállított kikötéseket
nem fogadja el; 2. szükségesnek tartja, hogy a
mezőgazdasági segédanyagok (mütrágya, takar-
mány, vetőmag) vizsgálatát továbbra is a mező-
gazdasági kísérleti állomások végezzék; 3. mi-
után kizártak látszik, hogy a kereskedőkkel
megegyezésre lehessen jutni, felkéri a birodalmi
kormányt, hogy a takarmány, mütrágya stb.
anyagokkal való kereskedelem szabályozása ér-
dekében minél előbb törvényjavaslatot terjesz-
szen elő.

A hadseregben való mezőgazdasági szakoktatás
jelentőségét és szervezetét Mayer-Bode gazdasági
tanácsos előadó fejtegette ki s előterjesztése
alapján a következő határozati javaslat fogad-
tatott el:

„A tanács a katonák mezőgazdasági oktatásá-
ban alkalmas eszközt lát arra, hogy a vidékről
származó katonák mezőgazdasági hivatásuknak
megtartassanak. Ez szükséges is, mert a vidék
elnéptelenedése káros egészségügyi és szociális
következményekkel jár s a városi és vidéki
életre egyenlőképpen zavarólag hat. Csakis a
vidéki népesség erősítése biztosítja a birodalom
fennállását, miért is az e célt szolgáló katonai
mezőgazdasági oktatás rendes szervezése és
állandósítása állami gondoskodás tárgyát képezze.
A tanács azon kérelemmel fordul a Bundes-
rat és a Reichstaghoz, hogy pénzszerzésre enge-
délyezése által a terv megvalósítását lehetővé
tegye; a hadügyminisztériumot pedig arra kéri,
hogy a mezőgazdasági oktatás állandó és köte-
lező behozatalát a katonai hatóságok érdeklő-
désébe ajánlja.”

A német lép közgazdasági jelentőségéről Tacke
dr. hrémai professzor beszélt s előadta, hogy
Németországban a lép nagysága körülbelül 400
négyzetmérföld, melyből magára Poroszországra
350 esik. Az ingoványos területnek csak 1/10-e
van eddig gazdasági művelés alatt, jöllehet a
legnagyobb rész megfelelő költségbefektetéssel
jövendőlegző kulturterületté alakítható át. A
mélyebb területeken a művelésnek főleg azon
módja kelt nagyobb érdeklődést, mely az ásványi
talajanyag (homok) alkalmazását mellőzhetővé
teszi. Alkalmas lecsapolás, trágyázás, vetés és
szántás útján elsőrendű rét és legelők nyerhetők,
amit számos kísérlet igazol. Gabonatermesztés

Gazdasági

Vizvezetéseket, szivattyukat

készít és szállít modern kivitelben

**MŰSZAKI ÉS GÉP-
IPARI RÉSZV.-TÁRS.**
BUDAPEST, VII.,
VÖRÖSMARTY-U. 19/b.

azonban a homokkal nem kezelt területeken mindig bizonytalan. A Rimpau-féle homokföldési eljárással, mely a lecsapolt lábterületnek 12—14 centiméter homokréteggel való befedésében áll, a mélyfekvésű lápok is jövedelmező és biztos szántófölddé alakíthatók át. Régebben gyakori alkalmazást nyert a kiégetés, mely eljárás azonban kevésbé célszerű. A hollandi eljárás a tőzeg kiszedésében áll. A tőzeg tisztításánál visszamaradó hulladék a kitőzegtelt területre visszahordatik, amely aztán a láb aljából nyert könnyű homokkal, ugyancsak állati és műtrágyaanyagokkal való keverés útján termálajjal alakítható át. Hollandiában ez az eljárás ősrégi és a lápos területeken ma már sokhelyt virágzó községek vannak. Megtaláljuk ezt a kulturát Németországban is, különösen Ostfriesland és Ernslandban. Az északnyugati lápvídekeken a hollandi eljárás nem vált be s nem is igen nyer alkalmazást. Sokkal inkább el van terjedve a német eljárás (Hochmoorkultur), mely sem a kitőzegtelt, sem a homokkal való kezelést nem alkalmazza, hanem lecsapolások, talajmivelés és trágyázás útján aránylag kevesebb költséggel teremt mívelésre alkalmas talajt.

A brémai lápkísérleti állomás által magas lápon létesített rét- és legelőgazdaságok az állattenyésztés terén újabbak oly eredményeket mutatnak fel, mely a legjobb legelőtalajokéval fölveszi a versenyt. Ezzel a magas lápok mezőgazdasági üzembévelésének és betelepítésének alapjai le volnának rakva és elérkezett az idő, hogy az eddigi kísérletezésekre a lápterületek nagyarányu betelepítése következzen. A németországi láb gazdasági mívelés alá vétele 80 ezer parasztesaládnak biztosíthatna egzisztenciát és évente 8 millió métermázsa húst vehetne a német piacokra. A sulypont természetesen az önálló üzemekre, főleg kis- és középgazdaságok berendezésére helyezendő. Biztosabbá válik ezáltal a német nép husszükségletének ellátása s anyagi előnyök mellett azon erkölcsi haszonnal is jár, melyet egy testileg és lelkileg egészséges, gazdaságilag erős, katonai szolgálatra megfelelő és politikailag megbízható mezőgazda nép az államnak nyújthat.

A vetített képekkel illusztrált előadás után Öfelsége a német császár lépett a szószékre és tartott előadást a *kadimeni lápon vézett javító munkálatokról*. Ötszáz morgen kiterjedésű, teljesen használhatatlan birtokrésznek jövedelmezővé tételét kísérlette meg. A terület vadászatra sem volt alkalmas, mert az elejtett vad megszerzése életveszélylyel járt. Munkatervet dolgoztatott tehát ki, miként lehetne e területet megfelelő mívelés útján gazdaságilag használhatóvá tenni. Mindenekelőtt a mocsárvizet kellett lecsapolni. A költséges munkálatokba gazdasági intézője nehezen egyezett bele s minden rábeszélő tehetségét igénybe kellett vennie, míg az intéző ur aggodalmait el tudta oszlatni. A talajba beasott s felülről agyagtöltéssel ellátott kosársáncokat huztak s az ezáltal elkülönített részekből merték ki a vizet. Egy 20 PS. motorral felszerelt villanyos körszivattyú másodpercenként 500 l. vizet szivattyuzott. A lecsapolt területeken árkokat huztak, a talajt megboronálták, az ingoványt homokkal földték be és fűmagot vetettek. Az eljárás olyképp történt, miként azt a brémai lápkísérleti állomás ajánlotta. Műtrágyát is használtak s az előbbi gyenge és rossz fű helyére egészséges, erős növésű fűvet kaptak. Az összes költség 73,850 márka volt.

Ez mindenekelőtt 150 márka. A dolog jól bevált. Az új területen 1910-ben 4500 mázsa elsőrendű széna termelt s azonkívül 20—25 tehén és 18 ló talált kitűnő legelőt. A rét most már oly szilárd, hogy automobillal lehet rajta járnai. A cél azonban nemcsak a jó széna, hanem tejlöképes állatállomány létesítése is volt. Öfelsége a híres Hagenbeckhez fordult, aki keresztezési kísérleteivel a délbrázíliai német gazdákat megmentette. Ez a szakember az indiai zehubikákkal való keresztezést ajánlotta. Az új keresztezés tudományos neve: bos cebu indicus major. Az állat rendkívül fürgé s erős

ellenállóképeséggel bír a forró klímával szemben, miért is főleg a gyarmatokon való tenyésztésre alkalmas.

Előadását annak a hangsúlyozásával fejezte be a császár, hogy a német állattenyésztést még lehet és kell is fejleszteni oly mértékben, hogy a német husszükségletet teljesen fedezhesse s az országot a hussellátás terén a külföldtől függetlenné tegye. Ebben a munkában résztvesz ő maga is és az ismertett munkálatoknál is ez a cél vezérelte. Emellett erkölcsi sikere is van, mert buzdítólag hatott a szomszéd birtokosokra, akik most már utána esinálják.

Krohne főkörmánytanácsos szerint a lápművelés alkalmas nyújt a rabmunkára is. *Buhler* dr. kormánytanácsos az oldenburgi lápföldi viszonyokról beszélt. Oldenburg 30%-a láb. Tervszerű telepítés csakis az állam részéről történik teljesen kultiválatlan területen. Az épületeket nem az állam adja, a telephely azonban rögtön átmege a telepes tulajdonába, aki azért vételárát nem fizet, csakis 10 szabad év letelte után járadékot és tőzeggépzét.

Habár csakis az állam telepit, magántevékenység útján is egyre nagyobb terület kerül gazdasági mívelés alá. 1902-től 1907-ig a láb 19,150 hektárral csökkent s ily arányban 45 év alatt el fog tűnni.

Wangenheim báró az állam részéről nagyobb pénzügyi támogatást kíván. Ezen a téren nem szabad takarékoskodni és nem is kell, mert eltekintve a kulturális és szociális haszontól, a kiadás hamar megtérül.

Ramm dr. főkörmánytanácsos a poroszországi lápon való állami telepítéseket és ipari vállalkozásokat ecseteli. Kitőzegtelt mindössze 15 ezer hektáron folyik, mely területen körülbelül 20 ezer lélek él. Hogy a lápföldek mívelése gyorsabban menjen, divik a tőzegtelt nélküli eljárás is. Magas lápkultúra körülbelül 2000 hektáron van s a rajta élő népesség 4—5 ezer főre tehető. Az anrichi lápokon a tőzegteltetés modern, a talajt elektromos erő munkálja. A tőzeg felhasználásával nemcsak gőzt állítanak elő, hanem villanyerőt is, az angol Mond által feltalált és Frank és Caro által tökéletesített eljárás szerint. Ezután a Ziegler-féle tőzegkocszgyártást ismertette. Ha az a cél, hogy ezen lápföldi mívelés a népesség táplálkozására és a vidéki népesség gyarapodására érezhető befolyással legyen, évi 100 ezer hektárt kell mívelés alá venni, ami igen tetemes költséget igényel, mivel a lecsapolást a telepítés és mívelés alá vételnek nyomon kell követnie.

A tanács a következő határozatot hozta:

„A láb gazdasági mívelés alá vétele és beépítése a technika mai állása mellett teljes sikerrel keresztülvihető. Az állam mint főérdekeltsősorban hivatott e célra nagyobb összegeket fordítani. Magántőke bevonása is kívánatos, de nem szabad telekspekulációra irányulnia. Állami birtoknak magánvállalkozó részére való eladása minden körülmények közt kerülendő. A nyereszkezdésről mondjon le az állam is; elég ha a költség megtérül. A szak-szerű kivitel és ellenőrzés céljaira műszaki hivatalok állítandók föl. A vezetés és kivitel a tartományi igazgatásra bízandó s ez közhasznu magántársulat közreműködését is igénybe veheti. A láb technikai kihasználása csakis azon föltétel mellett engedélyezendő, ha ez az utána következő mezőgazdasági mívelést meg nem nehezíti és ha ez utóbbi az előbbi nyomon követi. Ily javítási munkálatok keresztülvitelére rabmunka is jól használható, miért is a büntetőeljárás időszerű reformja kívánatos.”

A geolog-agronómiai feladatok jelen állásáról s azoknak gyakorlati értékesítéséről. Jentsch dr. és Sauer dr. előadók értekeztek s a következő határozat mondatott ki:

1. A talajismertető munkálatoknál és kutatásoknál, melyeknek eredményeire a talajminőség befolyást gyakorolhat, mindenütt hivatkozni kell a talaj keresztmetszetére (profil) és a geológiai altalajra.

2. Az 1:25000 méretű geológiai fölvételek

elkészítése az összes német államokban siettetendő, hogy azok hasznát a most élő nemzedék is élvezhesse.

3. Az állam és a gazdasági testületek céljára, ugyancsak az egyes országok összehasonlító gyakorlati méltatása érdekében kisebb méretű átnézeti térképek készítése is kívánatos.

4. Különös gond fordítandó a földtanok gazdasági és erdészeti iskolákban való tanítására. A földtan tanítása kipróbált szakterőre bízandó.

5. A gazdasági egyesületek hálás feladatot végeznének, ha a gyakorlati eredményeket a geológiai térképek adataival összehasonlíthatnák.

Hussellátás és húsárak Franciaországban című előadásában a párisi szaktudósító, *Haller* dr. azt jelentette, hogy ámbár a francia mezőgazdaság állatállományát redukálta, képes volna azt minden időben emelni, amitől azonban eltekint, nehogy a húsárak csökkenését idézze elő. A német mezőgazdaságnak nincs oka a francia versenytől félni. Franciaországból még a megengedett kontingens sem jön be, sőt ott is már a húsárak emelkedése észlelhető. Azonkívül Párisban sokkal jobb árakat is fizetnek, semhogy a francziák a német piacokra kívánczoknának.

Végül a tanács *Saenger* előadó előterjesztése alapján üdvözölte az *állati hullák eltakarításáról szóló törvénytervezetet*. Egyik régi kívánságának teljesülését látja ebben s kívánatosnak tartja, hogy e tervezet minél előbb törvényerőre emelkedjék.

A négy napig tartó nagyérdemű tanácskozás ezzel befejezést nyert.

Nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás Chikágóban.

A berlini sörfőző kísérleti állomás 25 éves fennállása alkalmából 1908-ban lefolyt nagyszabásu söripari kiállítások és gyűlések rendkívüli sikere felébresztette más országok söripari érdekelttségénél is a kíváncságot hasonló kiállítások és összejövetelek rendezésére. Az Északamerikai Egyesült-Államok söripari érdekelttsége, mely évi 70 millió hektoliter sörtermelésével közvetlenül a Németbirodalom után következik, ezen helyének megfelelően az első közt kívánia követni a példát és elhatározta az *első amerikai söripari gépanyag és termékkiállítás*, vele kapcsolatosan a *második nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás* rendezését, továbbá kieszközölte a *második nemzetközi sörfőző kongresszus*, valamint a *nemzetközi sörárpa örműbizottság* harmadik ülésének megtartását Chikágóban 1911. évi október hó 12—22. napjain.

A söripari gépanyag- és terménykiállítás egyik célja a közönséget felvilágosítani a sörpar közgazdasági jelentőségéről a sörnek az emberi társadalomban való szerepe és az alkoholizmus szempontjából. Evvel kapcsolatban a további cél a közönségnek bepillantást engedni a söripari üzembe, hogy tudomást szerezzen a sörfőzéshez használt anyagok kiváló minősége és a kezelés gondossága felől, ami a kész termék tisztaságának és jellegének legfőbb biztosítéka.

A másik főcélja a kiállításnak az, hogy az amerikai sörgyárosoknak alkalmas nyújtson megismerkedni a különböző nyersanyagokkal, sörgyártási és sörkezelési berendezésekkel, valamint a tudományos kutatások eredményeivel.

A kiállítás ezen részében bemutatásra kerülnek a legkülönbözőbb söripari gépek és eszközök, nyersanyagok és melléktermékek, tudományos intézmények munkálatai, teljes üzemből levő mintasörgyár, mintasörkimérés, képek a különböző népek sörfogyasztási szokásairól.

A söripari kiállítással kapcsolatosan, de egyenként egészen különálló nemzetközi sörárpa- és komlókiállításnak különös érdekességet igényelnek nyújtani az a körülmény, hogy az európai söriparnak egészen mások az igényei, mint az amerikaiaknak, ahol újabb mozgalom indult meg az európai irány meghonosítására. Ennek következménye lenne a kétsoros árpák kiterjedtebb termesztése a sörpar céljára odahát inkább használt hatsoros árpa helyett. A kiállítás

tehát bő alkalmat fog szolgáltatni az európai és amerikai sörpar nyersanyagainak, különösen pedig a sörárának botanikai, fizikai és fiziológiai tulajdonságai alapján való összehasonlítására és tanulmányozására.

Az árpa- és komlókiállításra az árpából 30 kg., a komlóból 5 kg. súlyú minták kívántatnak. A mintáknak vagy az 1910., vagy az 1911. évi termésből kell származni. A vidékenként legjobb árpa- és komlóminták az e célra alakított külön bíráló-bizottság ítélete alapján díjazásban részesülnek.

Testületek, intézmények és magánosok árpa- és komlógyűjteményekkel is részt vehetnek a kiállításon. E gyűjtemény mintáinak nagysága árpánál 4, komlónál 2-5 kg., vele együtt mintánként egy tucsat kalász, illetőleg 6 komlóinda egyenként 12 tobozzal is kívánatos.

Az árpa, maláta, komló és más sörpari nyersanyagokon kívül ezekre vonatkozó mindennemű ismertetés, berendezés, vagy bármilyen más tanulságos tárgy is kiállítható.

A bejelentési határidő szeptember 10., a beküldési határidő az árpára szeptember 15., a komlómintákra október 1. napja. A mintákhoz a termelési adatok is mellékelendők.

A kiállítások ideje alatt nemcsak a nemzetközi sörfőző-kongresszus, valamint a nemzetközi sörárabíró-bizottság fog ülésezni, hanem az Egyesült-Államok különböző sörpari egyesületei és szövetségei is fognak gyűléseket tartani, valamint külön bizottságban az alkoholkérdés és annak tuhájtásai is tárgyalás alá fognak kerülni.

A kiállítás helyül Chikágóban a Coliseum fog szolgálni, ahol 7000 m. alapterület áll rendelkezésre, amiből 75%-ot már lefoglaltak az eddigi jelentkezők.

Az amerikai sörpari és mezőgazdasági szakörök mindent elkövetnek, hogy a sörpari kiállításukat és a tervbevett összejöveteleket minél nagyobb szabásúvá tegyék. Ezen kiállításból és a kongresszusból bizonyára nemcsak az amerikaiak szereznek bő okulást, hanem az európai mezőgazdaságra és sörparra is hasznos tanulságok fognak belőle származni.

A kiállításra és az összejövetelekre nézve e sorok írója is készséggel szolgál felvilágosításokkal az érdeklődőknek. *Károly Rezső.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	901
A Duna-Tisza-csatorna	904
Örökbérlés — modern alapon	909
Gazdaságilag természetelt magvak kereskedelmében hozatala	910
Levél Kaliforniából	911
A Deutscher Landwirtschaftsrat üléseiről	911
Nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás Chikágóban	912
Külföldi szemle	906
Gazdatársadalmi mozgalmak	907
Levélsekény	908
Vegyések	913
A vetések állásának osztályozása. — Kiténtetése. — Kinevezés. — A dry farming kongressz tagjai. — A gazdatiszti törvény revíziója. — Tenyésztők napja. — Új szénkénegraktárak. — Az első tejjellenőrző egyesület Magyarországon. — Sopronvármegyei sörárpartermesztők szövetsége. — Nemzetközi luxuslövásár Érsekújvárott. — Állatvásáraink 1911 január hóban. — Tenyészállat árverés. — A „Hangya” fejlődése. — A borértékesítés országos szervezése	914
Szerkesztői üzenetek	915

A vetések állásának osztályozása.

Ma egy hete hoztuk nyilvánosságra az OMGE. vetésjelentését, melynek a vetések állására vonatkozó végeredménye volt, hogy április elsején az állapot az 1-5-ig terjedő osztályozás alapján 2-9, vagyis közepes. A vetések állásának így

módon való osztályozását a *Pesti Hirlap* — mult vasárnapi számában irt cikke szerint — idegenkedve fogadta. Nem találta helyesnek azt, hogy mi a vetéseket most, április elsején már osztályozzuk, mert véleménye szerint ma a terméseredményre még következtetni nem lehet, már pedig az osztályozás szerinte mást nem jelenthet, mint a jövő termésnek előre való taksálását. Ki is mutatja mindjárt a *Pesti Hirlap*, hogy a 2-9 értékszám azt jelenti, hogy az idén az OMGE. jelentése szerint 39.750.000 q huzatermesre van kilátás, mert a magyarországi utolsó 25 esztendősbuzakampányban 54 millió q-s huzatermes volt a maximum, 24 millió métermázsás pedig a legsilányabb termés és így az 1-es osztályozás megfelel az 540 millió métermázsás termésnek, a 2-es a 465 milliósnak, a 3-as a 390 milliósnak, a 4-es a 375 milliósnak és végül az 5-ös osztályozás a 24 milliósnak. Egyszermind utal arra is, hogy Németországban sem vált be az értékszámokban kifejezett becslés, mert az nem mutatja hiven a termés nagyságát, előfordult, hogy az augusztusi osztályozás ugyanaz volt két oly esztendőben, amidőn az egyik évben 108 millió, a másikban 82 millió métermázsas termett. Végül különösképpen találja, hogy amikor *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója a földmívelésügyi miniszter által a termésbecslés tárgyában összehívott ankéten, valamint a Közteleken a mezőgazdasági statisztika reformja tárgyában tartott ülésünkön is a métermázsás becslés hívének tartotta magát, ugyanakkor az OMGE. vetésjelentése értékszám alapján épült fel.

A *Pesti Hirlap*-nak igaza is van, nincs is igaza. Igaza van abban, hogy a métermázsás becslés a legjobb, természetesen azonban csak akkor, ha az nem tulkorán, júliusnál nem előbb vétetik alkalmazásba. Igaza van abban is, hogy a németeknél szokásos értékszámokkal való osztályozás a várható termésnek nem lehet pontos mutatója és így nem is használható és végül igaza van abban is, hogy *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója a métermázsás termésbecslés híve. Nincs igaza azonban akkor, mikor az OMGE. áprilisi vetésjelentését az osztályozás miatt hibáztatja és különösen helytelen uton jár a *Pesti Hirlap* akkor, mikor az OMGE. vetésjelentéséből terméseredményekre következtet. Eltekintve ennek abszurditásától (áprilisban terméseredményről!), különösen azért nincs igaza, mert nem értette meg a mi intenczióinkat, amelyet az értékosztályozás bevezetésével szolgáltunk.

Hogy alapján tulajdonképpen egy a fölfogásunk, végeredményében pedig nagyon is eltérő, annak az az oka, hogy a *Pesti Hirlap* nem veszi figyelembe azt, miszerint a *vetésjelentés és a termésbecslés két lényegesen különböző fogalom*, amely más és más megítélés alá esik. A vetésjelentés csak azt fejezi ki, hogy az adott időben a növényzet, tehát főleg a levélnet, gyökér, később a szár fejlődése normális-e, a vetések bokrosodása, üdesége kielégítő-e vagy sem? És mert ez a fejlődésbeli állapot változó, már csak ezért is czélszerű a vetésjelentésben az értékszámok felvétele, amint ezt az OMGE. áprilisi vetésjelentésében tettük. Czélszerűnek és szükségesnek tartom azért is az értékszámok alapján készült vetésjelentést, mert az értékszám — jelen esetben a 2-9 — félre nem magyarázható, az sem többet, sem kevesebbet nem mond, mint amit vele kifejezni akarunk. A csak szöveges vetésjelentés ellenben elferdíthető, az magyarázható, interpretálható tetszés szerint, amint ezt a tőzsde meg is szokta tenni. Mert ha azt mondja a vetésjelentés, hogy „az őszi buza fejlődése kielégítő, bár panaszok hallatszanak”, ezt a legkülönféleképpen magyarázhatjuk, de az értékszám az ridegen mutatja a valót. A németeknél nem is az a hiba, hogy ők a vetésjelentésben használják az értékszámot, hanem hogy a *Pesti Hirlap* módjára egy kalap alá veszik a vetésjelentést a termésbecsléssel és az utóbbinál is az előbbinél alkalmas rendszert használják.

A termésbecslésnél már nem a növényzet fejlődésére vagyunk kíváncsiak, nem azt kutatjuk, milyen a levélnet, a szár, a bokrosodás, hanem ott a szem mennyiségére vagyunk kíváncsiak és itt már a métermázsás becslésnek kell a szerepet átvennie. Mindaddig, míg a növényzet, a vetések fejlődésben vannak, jó és nagyon czélszerű az értékszámítás. Mihelyt azonban a növényzet fejlődését befejezte, változson — ide nem érve az elemi csapást, mint jégeső és árvíz, mely a kifejlett szem mennyiségbeli állapotában változást okozhat — nem megy keresztül, a métermázsás becslés az egyedüli czélra vezető. Ezért fér össze *Rubinek Gyula* igazgató állásfoglalása is a vetésjelentés osztályozásra való alapításával. *Fabricius Endre.*

Kiténtetések. Öfelsége a király *Veress Alajos* és *Rácz Sándor* központi szőlészeti és borászati főfelügyelőknek, továbbá *Kovács Antal* méhészeti felügyelőnek buzgó és sikeres szolgálatuk elismeréséül a királyi tanácsosi czímet adományozta.

Kinevezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Jakabffy Imre* m. kir. gazdasági felügyelőt Baranya vármegye közigazgatási bizottságába közigazdasági előadóvá nevezte ki.

A dry farming congress tagjai sorába újabban a következők léptek be: *Andrássy Sándor* gróf, *Apponyi Albert* gróf, *Grotkass Ernő* földbirtokosok, *Hámory László* földbirtokos, orsz. képviselő, *Lichtenegger Gyula*, *Molnár Ede*, *Pátkai Dániel*, *Serényi Béla* gróf földmívelésügyi miniszter, *Szalay Béla* bankigazgató, *Szilassy Béla* földbirtokos, *Teleszky János* pénzügyminiszteri államtitkár. A tagok közül meghalt *Sohner Lajos* dr. ügyvéd, földbirtokos s így a tagok száma 103. Körülbelül háromnegyed év alatt emelkedett ennyire azoknak a száma, akik hazánk mezőgazdasága érdekében a talaj okszerű megmunkálása, a mezőgazdasági új eszmék kipróbálása s a bevált újításoknak gazdaságukban való meghonosítása érdekében tömörültek. A tagok között vannak földbirtokosok, tanárok, országgyűlési képviselők, bankárok. Kiemeljük, hogy *Serényi Béla* gróf földmívelésügyi minisztert is a tagok között tisztelhetjük, ami biztosítékát adja annak, hogy a dry farming elnevezés alatt ismert mezőgazdasági elveket és tényeket hazánkban nagyobb mérethben teszik beható kísérlet és megfigyeles tárgyává az állami birtokokon és intézetekben is. A taggyűjtés fáradságos munkáját *Koppély Géza* földbirtokos, a hatvani czukorgyár gazdaságainak igazgatója végezte. Aki tudja azt, hogy a magyar gazdát mennyire nehéz valami újítás ügyének megnyerni, az átérzi *Koppély Géza* munkájának horderejét. A tagsági kötelezettséggel csupán 75 korona kiadás jár, amelynek ellenében a tagok kapják az Egyesült-Államokban szerkesztett és havonként kétszer megjelenő „The Dry Farming Congress Bulletin” lapot és kapják a kongresszus nyomtatványát. A tagsági díjat egyszerűség kedvéért az OMGE. pénztára kezeli, a tagokat előjegyzti *Koppély Géza* földbirtokos (Hatvan).

A gazdatiszti törvény revíziója. A „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” az 1900-ban életbelépett gazdatiszti törvény meghozatala alkalmával, négy évvel ezelőtt, arra kérte a földmívelésügyi minisztert, hogy a törvényt, mivel az a gyakorlatban nem válik be, változtassa meg. Miután e tekintetben a kormányok mindezeideig nem tettek semmit, nevezett egyesület felkérte az OMGE.-t, hogy a folyó év május hónapjában rendezendő országos gazdakongresszus tárgysorozatába vegye fel az 1910. évi XXVII. t.-cz. revíziójának kérdését is. Az OMGE. a kérelemnek eleget tett és a kérdést *Jeszenszky Pál* kir. tanácsos fogja a kongresszuson referálni. A gazdakongresszus alkalmával, május 6-án este 6 órakor tartja meg a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete évi rendes közgyűlését a Köztelken. Ez alkalommal töltik be a *Bujanovics Sándor* lemondása folytán megüresedett elnöki állást is, melyre a választmány *Széchényi Emil* gróft

kérte fel, ki a jelölést elfogadta. A közgyűlés után este 8 órakor a lemondott elnök és a megválasztott elnök tiszteletére a Royal-szálló nagytermében disztrakomát rendeznek. Egy teríték ára 6 korona. A közgyűlésre felutazó tagok a szokásos vasuti kedvezményt 40 fillér bekül-dése ellenében kapják meg. A közgyűlésre és a lakomára már most lehet jelentkezni.

Tenyésztők napja. Ódalmandon a szokásos ke-retek között tartott meg április 2-án az ódal-mandi cs. és kir. csikótelepnel a tenyésztők napja. A tenyésztők közül megjelentek Szapáry Péter gróf és Tisza Kálmán gróf. Első-sorban a jelen volt tenyésztők, utána pedig az ország különböző részén fekvő méneseik anyaga és azoknak katonai célra való legmegfelelőbb-nek talált felnevelési módja lett bemutatva. Végül pedig a sütvényi ménes lett megtekintve. Ezeket megelőzőleg a huszárok és csikósok va-dászszerénye és az altisztek gátversenye tarta-tott meg. A házigazda szerepét Bacskák Zsigmond altábornagy, pótlóvázasi főfelügyelő töltötte be.

Uj szenkénegraktárak. A m. kir. földmívelés-ügyi miniszter a zalavármegyei Monoszló község részére szenkénegraktárt engedélyezett és annak kezelésével a község előljáróságát bizta meg.

Az első tejelésellenőrző egyesület Magyaror-szágon. A dánországi és németországi Milchkont-rolvereinek értékes eredményeinek ismerete alapján nálunk is több megyében foglalkoznak már ilyen egyesületek alakításával és most Sopron megyében tényleg megalakult már e hó 5-én az első ilyen egyesület, melynek célja az, hogy a tehenészetek egyes teheneinek tejelésére és takarmányértékesítésére nézve adjon a gazdák részére igen értékes utbaigazításokat. A Sopron-ban e célból tartott értekezleten résztvett Ujhelyi Imre, a magyaróvári gazd. akadémia igazgatója, a földmívelésügyi minisztérium tejjgazdasági ügy-osztálya részéről Studinka Elemér dr. Az érte-kezlet eredménye az, hogy az egyesület alaki-tását elhatározták és Strobl Géza és Soós Géza nagybérnök 150 tehénrel, Mesterházy Ernő dr. 120 tehénrel, Schreiner Jenő nagybérnök 64 tehénrel, Günsberger József nagybérnök 50 tehén-rel, virsologi Kupprecht Olivér 44 tehénrel, Bauer Ottó 42 tehénrel és a haracsonyi tejsző-vetkezet 30 tehénrel, tehát összesen 500 tehén-rel megalakították a tejelésellenőrző egyesületet.

Sopronvármegyei sörárpatermesztők szövete-sége. A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére e hó 5-én elhatározták a Sopronvármegyei Sörárpatermelő Szövetség me-galakítását, megállapították annak alapszabályait és több mint 1000 kat. hold területtel kezdi meg a szövetség működését. Az árpatermesztő szövetség célja az, hogy tagjainak — és pedig úgy a nagyobb, mint a kisebb birtokosoknak — megfelelő árpavetőmagot szerezzen és adjon, határbejárásokkal, kiállításokkal, előadásokkal és utbaigazításokkal jó minőségű egyöntetű sörárpa termesztését és a sörárpának jobb és biztosabb értékesítését mozdítsa elő. A Sopronvármegyei Sörárpatermelő Szövetség az orsz. növényter-mesztési kísérleti állomással és a m. kir. mag-nemesítő intézettel együtt kíván majd dolgozni és remélhető, hogy éppen oly jó eredményeket fog elérni, mint amilyen eredményeket Bajor-országban ezzel a szervezkedéssel elérték. Min-denesetre érdekelheti az ország sörárpatermesztőit ez a kezdeményezés, amelynek bevalása esetén bizonyára másutt is szervezkednek majd az árpatermesztő gazdák.

Nemzetközi luxoslóvásár Érsekújváron. A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület által a folyó évben rendezendő XXIX. nemzetközi nagy luxoslóvásár Érsekújváron (Budapest és Bécs-től gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) eddigi szo-kástól eltérőleg április hó 30-án vasárnap dél-után és az utána következő napon, vagyis május hó 1-én hétfőn fog megtartatni. Ezen lóvásár Magyarországon legjelentékenyebb és a legkereset-tebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egy-aránt felkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt felkeresni, mivel

ezek már 28 éven át tapasztalták, hogy itt a lovak mindenféle használatra nagy választékban kaphatók. A múlt évben is 2000 drb. különféle használatra való ló adatott el. A lóvásár alkal-mával a gazdát érdeklő legújabb mezőgazdasági gépek is belesznek mutatva. Lakások és istállók az érsekújvári polgármesteri hivatainál rendelhetők.

Állatvásáraink 1911 január hóban. A m. kir. központi statisztikai hivatal jelentése szerint január hóban összesen 218 országos állatvásár tartott, amelyekre felhajtottak 71,337 drb szarvasmarhát, 98,417 drb lovat, 1323 drb juhot és 17,974 drb sertést. Ezekből eladatott 24,465 drb szarvasmarha, 24,838 drb ló, 733 drb juh és 9589 drb sertés. Legtöbb szarvasmarhát hajtottak fel: Kóhalomra 6155 drb-ot (eladás 1409 drb), Nagyenyedre 4625 drb-ot (eladás 1213 drb), Erzsébetvárosra 3898 drb-ot (eladás 1769 drb). Legtöbb lovat: Gyulára 4000 drb-ot (eladás 931 drb), Debreczenbe 3989 drb-ot (eladás 1862 drb), Pécsre 3700 drb-ot (eladás 681 drb). Legtöbb sertést: Eperjesre 8900 drb-ot (eladás 552 drb). A felhajtást a száj- és köröm-fájás járvány nagymérvű elterjedése hátrányosan befolyásolta.

Tenyészállatárverés. Ertesülésünk szerint özv. Döry Vilmosné híres leperdi tenyészetében f. hó 5-én kerültek árverés útján eladásra a számfelletti bikák. Eladatott összesen 16 drb, átlag 17 hónapos bika 1686 korona átlagárban. Az elért ár — még ha a jelenlegi nagy bika-keresletet figyelembe vesszük is — kétségkívül igen nagy és az özv. Döry Vilmosné-féle tenyész-et kiválóságát bizonyítja.

A „Hangya“ fejlődése. Február hónap 25-én kezdte meg működését a „Hangya“ kötelékében az ezredik fogyasztási szövetkezet. A „Hangya“-hoz tartozó s működésben levő szövetkezetek száma a mai napon már 1038. A végrehajtó-bizottságnak most tartott ülésén 22 új szövet-kezetet vettek fel. A folyó év három első hónapjában 900,000 koronával volt a forgalom nagyobb, mint a mult esztendő hasonló időszakában.

A borértékesítés országos szervezése. A Ma-gyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének kez-désére megindított országos borértékesítési szer-vezési munkálatokat tovább folytatják. Drucker Jenő kir. tanácsos elnöklésével tartott értekez-leten elfogadták a Heudaska Rezső által kidol-gozott tervezeteket s elhatározták, hogy a mi-előbb összehívandó nagygyűlés után országos propagandát indítanak az országos borértékesítő részvénytársaság megalakítása érdekében.

Parcellázások jutányos és gyors keresztül-vitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitel-intézete“ üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkedést, miért is maga par-czellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkedij ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden fel-világosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az inté-zet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a par-czellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egösszegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az inté-zet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel, fizettetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria“ irodalmi és nyomdai rész-venytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönseget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák szá-mára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt haladnak az étellel és a tudománnyal. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne ter-helje meg az olvasókat elméletekkel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szem-pontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóságuk mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthat az olvasó közönség rendelkezésére.

Ujabbán az OMGE. könyvkiadó vállalatában következő művek jelentek meg:

A „Köztelek Olcsó Könyvtára“ I. évfolyamának 12 füzeté 5 K., a II. évfolyam előfizetés ára 5 korona. — Campbell H. W.: *Okszerű talajművelés.* Magyarra átdolgozta: K. Ruffy Pál. Füzve 3 K 50 f, vászonkötésben 4 K 50 f. Praznovszky Á.: *Dohánytermelés és kezeléstan.* II. kiad. Füzve 2 K, vászonkötésben 3 K. Károly Rezső: *Mezőgazdasági üzemszervezők és eredmények.* Füzve 9 K, vászonkötésben 10 K. Rodiczky Jenő dr.: *Die Bienenzucht in der Nusschale.* II. kiadás 1 K 20 f. Cselkó István: *Szarvasmarhatenyésztés.* Füzve 7 K, vászonkötésben 8 K. Grabner Emil: *A gazdasági növények nemesítése.* Füzve 5 K, vászonkötésben 6 K. Szilárd Gyula: *Szőlőművelés és borgazdaság.* Vászonkötésben 10 K. Vantsó Gyula dr.: *A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony* 3 K. *Az új végrehajtási törvény.* Kérdés és feleletekben 50 f. Kovács Imre: *A gyapju minősítése* 3 K 50 f. Cselkó István: *Takarmányozástan.* Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10 K. Sierbán János és Koerfer István dr.: *Tejjgazdaság.* Kézi-könyv gyakorló gazdák és tejszövetkezetek részére. Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. *Népszerű kiadás* (Magyar és német nyelven.) Egyenként 2 K. Kovács Béla és Monostory Károly: *A ló és tenyésztése* 12 K, vászonkötésben 15 K. Rodiczky Jenő dr.: *A magyar juhtenyésztés mult és jelen irányairól.* Vászonkötésben 3 K. *A kecske tenyész-tése és hasznosítása* 1 K 50 f. Molnár István: *A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés.* Vászonkötésben 5 K. Kardos Árpád: *Házi és udvarkertek berendezése.* Vászonkötésben 3 K. Suschka Richárd: *Egyszerű gazdasági számvetel.* Vászonkötésben 6 K. Cserháti Sándor: *Talajismeret.* Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. Péter Béla: *A vadon termő növények.* Füzve 5 K. — Vászonkötésben 6 K. Tormay Béla: *Általános állattenyésztéstan.* Vászonkötésben 7 K. Hrebly Emil: *A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése* 1 K 50 f. Wiener Moskó: *Az utlak-i uradalom üzleti berendezése* 1 K.

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyük, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Patria“ r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám kül-dendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem az Országos Ma-gyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egy-idejűleg posta-utalványon küldöm.

Kérem postafordultával alanti címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve:

	ára	K.
.....
.....
.....

Olvasható aláírás:

Lakóhely:

Utolsó posta:

NYILTTÉR.

Rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal

SALVATOR... A legrégibb és leghíresebb gyógyforrás... Budapesti Állami Gyógyintézetek és Gyógyfürdők Igazgatósága.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1911. ápr. hó 11-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 182 szekér réti széna, 25 szekér muhar, 14 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabos-bükköny, köles stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak állírekben q-ként a következők: réti széna 580—880, muhar 700—880, zsupszalma 400—540, alomszalma 300—400, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 700—840, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 540—600. Összes kocsiszám 250. Összes súly 300,000 kg.

Burgonya.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Értékesítési célokra alkalmas burgonya árai:

Table with columns: Fehér, Rózsa, Sárga, korona. Rows: Dunántuli, Felsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Bánsági, Pesti.

Mezőgazdasági és ipari célokra:

Table with columns: Fehér, Rózsa, Sárga, korona. Rows: Dunántuli, Felsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Bánsági, Pesti.

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzalisztjegyzesei 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Table with columns: Szám, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Rows: Ar K., 7 1/2, 7 3/4, 8, 23, 19:60, 14:40.

Rozslisztárak:

Table with columns: Szám, 0, 0/1, 1, WR, II/B, III. Rows: Ar K., 27:60, 26:20, 24:80, 23:60, 20, 18, 16:40.

A többi abraktakarmányezikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Table with columns: Item, Price. Rows: Finom korpa 1911 azonnali száll., Goromba korpa 1911 azonnali száll., Goromba korpa 1911 ápr.-máj. száll., Finom korpa 1911 ápr.-máj. száll., Rozskorpa, Árpádara és árpadercse, Malomkocoly, Budapesti gyári repezepogácsa, Derby-melász ab Hatvan vagy Pozsony, Száritott moslék zsák nélkül ab Budapest, Száritott repaszélet zsák nélkül ab Hatvan, cukorgyár, Szörplé 48—50%-os cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom nem volt igen élénk és dacára a nagyobb kínálatoknak, a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 177.—177:50

K.-ig, adózatlanul 58.—58:50 K.-ig, míg ellenben kisebb tételek 1 K.-val drágább árban keltek. Elesztőszesz adózva kisebb tételekben 177.—177:— K.-ig kelt el.

Denaturált szeszben a kereslet kielégítő és hordóval együtt nagyban kötésre 47.—koronáig kelt el és 47—48 K.-ig zárul. Tartányáru olcsóbb árban kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénkebben ajánlottak és fix árban 53—54 koronáig, jegyzésen alul 2.—2:50 koronáig kelt el kampányzárlatára.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 54—55 K. Bécsi jegyzés 49.—49:50 korona kontingen nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Table with columns: Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Elesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with columns: Öreg nehéz páronként 400 kg. felül, Öreg közép, Fialat nehéz, Fialat közép, Fialat könnyű.

A hizott sertésüzlet irányzata nyugodt.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozása alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor a szükséges utbaigazítással szolgál.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 április 10.

Table with columns: Felhajtás összege, Minőség szerint, Származási hely szerint, Nem szerint.

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

Table with columns: Magyar hizott ökör, Galicziai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Boszniai marha, Legelőmarha, Bivaly, Kisgazd. hizó ökör.

Irányzat: szállárd, jó kereslet mellett összes minőségű ökör a múlt heti árt megtartotta. Bika, bivaly és csontosmarha a múlt heti hétfői szabadmarhavásári árt szintén megtartotta.

Szerkesztői üzenetek.

R. H. Kisvárd. Ha a télen át kiesirázott burgonya csirahajtásait óvatosan eltávolítjuk, akkor az vetési célokra egészen jól felhasználható. K. K.

I. G. Nagyrév. A drótféreg által kipusztított buza-vetés helyére muharnak vagy kölesnek vetését tudnám csak ajánlani, jó sűrű vetéssel. K. K.

J. F. Bükkösd. A szeszgyárvezetői állás elnyeréséhez az szükséges, hogy az illető két éven át egy mezőgazdasági szeszgyárban mint gyakornok működjék, mely idő eltelté után hathetes szeszgyárvezetői tanfolyamot kell elvégeznie. Ezt a tanfolyamot minden évben a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete rendezti július hóban Budapesten, IX., Köztelek-utca 8. szám. K. H.

R. B. Két ló után bármely rendszerű 15—17 soros, vagy 16 soros vetőgép egyfarmán megfelel. Minden magyar gyár készít ma vetőgépet. Bármelyikhez fordul, jót kap. Hogy szecska-vetőgépe hibás és nem jól működik, az máskor is előfordul, utóvégre is az ki

nem kerülhet, hogy egyszer-mászor egy rossz gép is jut forgalomba. Legjobban teszi, ha a gépet a cégnek rendelkezésére bocsátja, megmutatván a gép hibáit és akkor a cég majd gondoskodni fog, hogy a gép kieserültesék. S. P.

F. M. Hejőbába. A feltüntetett 54 korona napi cséplési díj sok. Ha az ön által rendelkezésre állított munkások napi díját naponként 17 koronába számítja, a lóhere-fejtő garnitúra beszerzési árát 10,000 koronára véve, azt 15%-kal kamatoztatva és 100 munkanapra elosztva esik naponként 15 korona és ha ezentul még 5% tőkekamatot számítunk fel, akkor esik egy napra még 5 korona, tehát összesen 37 korona. Ennyi az ön tényleges kiadása, hogyha tehát szentul még naponként 10 koronát számít, akkor a beszerzési tőkét tulajdonképpen 25%-kal kamatoztatta, ami azt hiszem elég tisztességes eredmény. S. P.

Sz. D. Hontvársány. E takarmány téptartalma attól függ, hogy a tengerinek zsíros csirát a moslékban hagyják vagy külön választják-e s hogy az a víz, melylyel a tengeriből a keményítőt kimossák, mennyi fehérjét ragad magával. A magyarországi vegykezleti állomás munkanaplója szerint a hazai sz. tengeri-moslékek fehérjetartalma 14 és 23, zsirtartalma 4 és 14% között változik. Ebből önként következik, hogy tengerimosléket csak fehérje- és zsirgaranciaival tanácsos vásárolni, a garancia pedig terjedjen ki e két alkotórész mindegyikére külön-külön s a vevő ne fogadjon el olyan garanciát, amely e kettőt egybefoglalja. Az eláruló tehát garantáljon bizonyos fehérjemennyiséget (pl. 20%-ot) s bizonyos zsirmennyiséget (pl. 14%-ot), nem pedig azt, hogy a szállítandó takarmány 34% fehérjét és zsirt fog tartalmazni. Az ajánlott garancia mellett nem nehéz megmondani, hogy a többi kereskedelmi takarmányok árához viszonyítva körülbelül mennyit ér a moslék q-ja, míg ellenben garancia nélkül csak a sötétben tapogatózunk. Olvassa el a „Köztelek” 1910. évf. 93. számának „Száritott keményítőtengerimoslék” című czikkét is. Cs. I.

B. A. Zalaujfalu. A rendelkezésre álló 12—14 tényleges lóerővel Casali-féle sodronyos ekekészletet működtetni nem lehet. Oda legalább 20—25 tényleges lóerőre van szükség, hogy egyáltalában dolgozni lehessen. A Casali-féle ekekészletet Hofherr és Schrantz gégyára készíti Budapesten. S. P.

H. J. Bánk. Ilyenkor már igen bajos a foltos lóhere közé oly takarmánynövény vetését ajánlani, amely a vöröshérével egyszerre lenne kaszálható. A here közé a siker legtöbb reményével még biberherét, vagy esetleg olasz perjét lehetne vetni. A biberhere s olasz perje — esős, tavaszi időt feltételezve — még annyira kifejődnek, hogy a vörös lóhere kaszálási idejére eléggő nagy tömeget adhatnak. A vetőmag mennyisége a lóhere megritkultságától függ; tájékoztatásul annyit közölhetek, hogy tiszta vetés esetén, a biberheréből 20—22 kg., az olasz perjéből 30—34 kg. kellene kat. holdanként. K. K.

Z. B. Szilberck. A köszén hamujának trágyázó hatása nincsen és legfeljebb a szikes foltokra használható talajjavítás szempontjából, amennyiben a sziket kevésbé összeállóvá teszi. K. K.

BOROLIN... SZARVASMARHA ÉS SZÜRÖ PÁJDALARAK... AKI HASZNÁLJA, AZ SŐT NEM BÁNJA, MEGÁLDANI FOGJA A BOROLINT

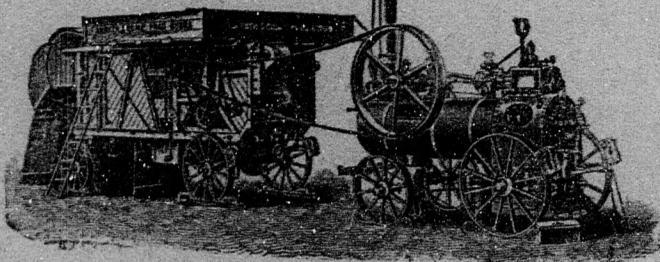
EREDETI ANGOL BENZIN SZIVÓGÁZ MOTOROK... LÖKE ANDOR MAGANMERNŐK BUDAPEST, IX. FERENC-KÖRÜT 42. TELEFON: 117-23

A mi főkülönlegességünk:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
lák

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra

Kerekeken
12 HP-ig.

Fekvők
200 HP-ig.

UMRATH ÉS TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Főintéző,

okleveles gazda ajánlkozik nagy gazdaságba.
Kiváló kezelő, felügyelő és üzletember. Czime
megtudható a kiadóhivatalban.

588

Eladó a Nagycsákányi Bérgazda-
ságban (Vasmegeye) 7 drb 1 1/2 éves
szimmenthali

tenyészbika.

587

A szakértő gazdaközönség
előzlege.

Surány Viktor ökl. gépészmérnök
tejgazdasági gépek és eszközök gyártása
BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.
Kérjen árjegyzéket.

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtisztá,
kitűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnebál, Ananász zöldhúsú, Ananász
vörshúsú, Ananász cantaloup, Bem tébornok, Bellegarde
cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Compo-
sitó, Compositó sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Musca-
tello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non
plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sirimpecek,
Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka,
Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy
zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán sárgahúsú,
Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranysárgabélű,
Debreczeni korai, Fazekas-féle, Fehérbélű, Hevesi,
Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-
görgő, Onody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészkeknek két ízbeni vetésre	— 20 miller
500 " "	50 " "	1,80 "
1000 " "	100 " "	3,-- "
2500 " "	250 " "	7,-- "
5000 " "	500 " "	12,-- "
10000 " "	1000 " "	20,-- "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt,
a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s
kívánatra árjegyzékkel szolgál.

BIRO PÁL kertgazdasága, Debreczen.

Ugyanott gondosan szelektált bőtermő amerikai ló-
fogú tengerivetőmag kapható, mázsája 25 koronával.

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ MOTOROK

és LOKOMOBILOK.

ÜZEMKÖLTSEGEK

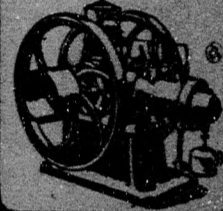
NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér

ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ-
és TŰZ-VESZÉLY! - MINDEN PÉNZÜGYÖRI

ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA és TARSJA BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRUT 76.

HONI GYÁRTMÁNYI

20 évre való takarmányt

termelhetünk csekély 30
négyzetméter területen 1 disznó részére,

300 drb kaukázusi *Symphitum Comfrey* takarmánynövény gyökérdugványával. Megte-
rem minden talajban és bár-
mely klímában és 20 éven át
évenként 8 egészséges zöld-
takarmánytermést nyújt, me-
lyet minde nélkül, de különösen
a disznó nagyon szeret. 300 drb
dugvány K 5,-- 100 drb K 2,--
800-1000 Ztr. gumót ter-
mel hektáronként egy
másik Kanadából származó ta-
karmánynövény a *Helianthi*.
Ezen *Helianthi*-gumók dr. J.
Koch szerint négyeszer
táplálékabbak, mint a bur-
gonya és nevesek felette
értékes takarmány, disznók,
szarvasmarhák, juhok és lovak
részére, hanem még készit-
hetünk belőle igen jóízű és
tápláló főzeléket is. 100 darab
gumó K 3,50, 10 drb K 50.
40 darab burgonyát egy
tőkéen, sőt még annál is többet értek el, vedőnk értéktelnek
szerint, Eldorádó étkezési burgonyánkkal. Szállítunk
belőle ültetésre 1 Ztr. K 10,-- 1/2 Ztr. K 6,-- 1/4 Ztr. K 3,50,
postacsomagot K 2,-- 40 csomag főzelékmagot utasítással K 3,50.
Képes árjegyzék díjmentes. 609

WOELFERT & Co., ERFURT 19 (Deutschland).

A kecsketenyésztés

és a kecsketejnek fontos szerepe a
kisdetek táplálásánál.

Írta: LÓNYAY GÉZA.

Ára 80 fillér.

E műhez Kodolányi Antal írt egy bevezető,
mire való előszót. Az igen ügyesen és hivat-
közéssel többféle kutyákra összeállított és meg-
írott könyvecske a szegény nép tehenének, a
kecskének tenyésztésével, takarmányozásáról
foglalkozik, de a műben szerző leginkább a
csofosmók felnevelését az egészséges kecsketej
részén, mely tudvaleg tuberkulózis bacil-
lusoktól mentes, tisztelesen tárgyalja. Mintán
a hazai kecsketenyésztés fellendítését cse-
lozza a mű, azt tanulmányozni igen ajánlatos.

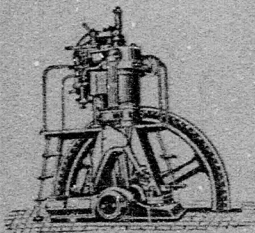
Megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereke-
désében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

TELEFON 97-05
SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL
UGY SOVÁNY MINT HIZOTT ÁLLAPOTBAN
A LEGJOBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZKÖZÖLTETNEK.
URL REZSŐ
SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL
BUDAPEST, VIII.
NÉPSZINHÁZ-UTCZA 22.
POLGÁRI SERFŐZDE
BÉRFALOTA.

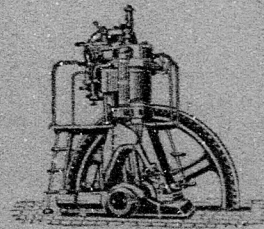
GAZDASÁGI KOCSIGYÁR

MERŐCZE, Nyitra megye.

gyárt gazdasági, teher-
és mindennemű szeke-
reket, kerekeket, kerék-
és szekérralkatrészeket.
KIVÁLÓ MINŐSÉG! ... ELŐNYÖS ÁR!

LANGEN és WOLF **EREDETI OTTO MOTOROK**
 BUDAPEST, VI. VÁCZI KÖRÚT 59.

SCHAUMBURG-LIPPE HERCZEG BEREMENDI PORTLANDCEMENT- ÉS MÉSZMŰVEI

Kereskedelmi igazgatóság: **PÉCS, Indóház-utca 42.**

Művek: **BEREMEND.**

Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű portlandcement és fehérmész gyártása, valamint géppel zuzott **kavics és nyers mész** előállítására.

Évi termelés: 500.000 q portlandcement :: 120.000 q fehérmész :: 800.000 q kavics.

Portlandcementünk **kiváló minősége** mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. **A hivatalos szabványok messze felülmuló minőségért szavatolunk.**

Pontos és gyors kiszolgálás!

Bérletek.

Néhai gróf Pálffy János hagyatékához tartozó és Pozsony vármegye Egyházfa, Nagymagyar községek területén fekvő, 1023 magyar hold kiterjedésű puszta-maholányi birtok, 990 hl. szeszkontingenssel, valamint Kápolna község határában fekvő, 278 m. hold kiterjedésű birtok az 1911. évi október hó 1-től kezdődőleg haszonbérbe adó. Az ezen haszonbérletek egyikére vagy másikára ajánlkozók zárt versenyajánlataikat a hagyaték központi irodájához (Pozsony, Szilágyi-Dezső-utca 21.) legkésőbb 1911. évi május hó 15-ig adják be. A bérlet-kre vonatkozó adatokat kívánatra a központi iroda megküldi.

Mezei egerek

tökéletes és biztos kipusztítására legjobb az évtizedek óta sok magyar és külföld uradalomban, gazdaságban, állami telepeken kitűnő sikerrel használt labdacos alaku **egérméreg**.
 Egy holdra 1-2 kg. elég. 100 kg. ára 90 korona. 5 kg.-os láda 6 korona. — **Sipőcz István** gyógyszerész, Pécs (Baranya m.). A megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni. 575

Csakis a valódi makói hagyma és dugghagymából terem a híres

makói óriás tartós vöröshagyma.

Vetési célra **fokhagymát** a legolcsóbb napi árban nagy fehérek, válogatott tartós árut.

Próbára frankó bármely magyar postaállomásra:

- 5 kiló vöröshagyma 80% csiraképeség garantálva K 20.-
- 5 kiló petrezselyemmag nagy fehér gyökereket termet K 10.-
- 5 kiló dugghagyma, kicsiny, hosszukás K 4 80
- 5 kiló fokhagyma K 3 20

Nagyobb vételnél kérem **árajánlatot** bekérni.
 Csak a hosszukás dugghagyma **valódi makói fajta**, a gömbölyű Szerbiából hozatik 10- és lapos rossz hagymát teremt.

Szállításánál **fajtszűrésért** felelek. 547
MANDL ZSIGMOND, MAKÓ.

Ujdonság!

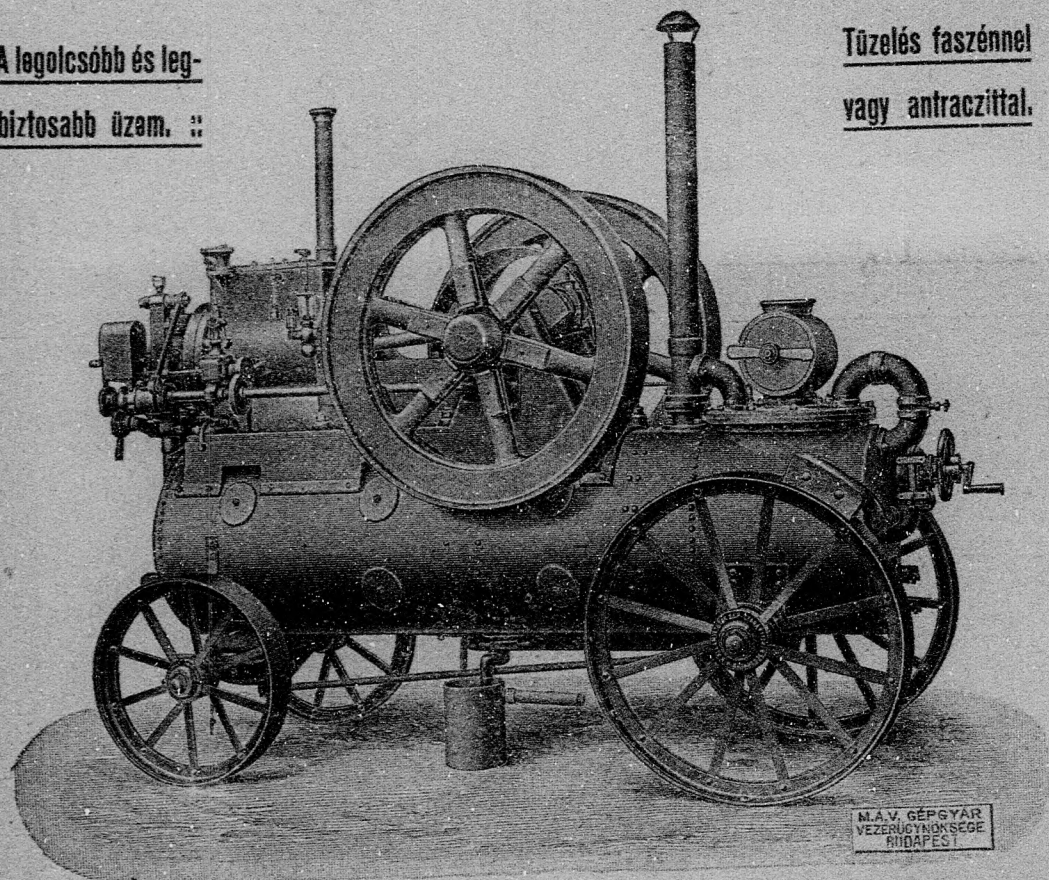
Legújabb szerkezetű cséplő-készlet. :: Szabadalmazott

SZIVÓGÁZLOKOMOBIL

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem. ::

Tüzelés faszénnel vagy antracszittal.

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

M.A.V. GÉPGYÁR VEZÉRÜGNÖKSÉGE BUDAPEST

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480-500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az **Államvasutak Gépgyárának** ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni szíveskedjék. ::

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

Hogy a patkány- és egérintóbacillus „Ratin”

alkalmazása mindenkor feltétlenül sikerrel jár, tanusítják a halomszámra beérkező elismerőlevelek, melyek közül néhányat alant közlünk:

A mult alkalommal küldött „Ratin” teljesen bevált, 8-8 napi időközökben szigoruan az utasítás szerint használtam és az eredmény teljesen kielégítő.
Bakonybéli Apátság jószágkormányzója.
Bálint Venánt.

A „Ratin” bacillus itt helyben ki van próbálva és kitünően bevált.
Kemény Gyula gyógyszerész, Kisvárd.

A tiultkor küldött patkányirtóbacillust jó eredménnyel használtuk.
Gróf Széchenyi Géza erdőesokonyai uradalma.

A „Ratin” igazán kitünőnek bizonyult, a patkányok óriási számban pusztulnak és e bacillus használhatósága sikerrel jár, egyszóval elismerést érdemel.
Manczer-féle elom- és ónarugyár r.-t. Budapest.

Kérek még a „Ratin” patkányirtószerből 3 doboz I-est és 3 doboz II-est küldeni. Az előbbi eddig bevált, de több helyen kell irtani és így szükséges.
Baró Perényi Pálné Nagydobos.

Készséggel elismerjük, hogy a „Ratin” patkány- és egérintóbacillus alkalmazása teljes sikerrel járt.
Pesti Victoria Gőzmalom Budapest.

A küldött „Ratin”-nal igen meg vagyok elégedve.
Verestoronnyi erdőipar.

A „Ratin” használatával minden patkány elment és így mindenkinek jó lélekkel ajánlom.
Molnár Árpád földbirtokos, Bánk.

A „Ratin” patkányirtóbacillust teljes eredménnyel alkalmaztam és ezen kalamitás azóta teljesen meg is szűnt.
Gróf Bolza Pál Szarvas (Békés m.).

A szállított „Ratin” patkány- és egérintóbacillustól nyert tapasztalataim teljesen kielégítő, a mennyiben a „Ratin” alkalmazása óta sem patkányok, sem pedig egerek telepünkön nem mutatkoznak.
Weiss Manfréd

Csodálkozással tapasztaltuk, hogy a „Ratin” alkalmazása előtt alig irtunk védekezni a kártékony állatoktól, a „Ratin” alkalmazása óta teljesen mentve vagyunk a patkányok és egerek kártékonyaságától.
Herz Ármán és fiai szalámigyárosok, Budapest.

Mezei egerek irtására is a „Ratin” kitünő sikerrel alkalmazható

Kimerítő felvilágosítással szolgál: „RATIN” BAKTERIOLÓGIAI LABORATÓRIUM vezérképviselősége Bpest, VII., Rottenbiller-u. 30.

592

Nem öntvény!

Nemesak háromféle méretre szabályozható, hanem legkönnyebb és legtar-
tósabbaz új talál-
mány, a

PÁNCZÉL-JÁROM

szarvasmarhák részére.

Ára egy pár II. sz. szabályozható, közepnagyságu ökörnek --- K 17.50
Ugyanaz erősebb ökörnek --- K 18.50
Nem szabályozható, tehéneknek, párja --- K 16.--

Nem öntvény!
539

Szállítja a cég: **NEJEDLO és PAVLISTA, Prága VIII.**

Minden szőlősgazda olvassa

ei a most megjelent nagyfontosságú és közérdeklődésre méltó könyvet „A szőlő trágázása”-ról. Írta: **Grabner Emil**, az orsz. növény-nemesítő intézet igazga ója 16 képpel és számos táblázattal. Ára 2 korona, mely összegnek előzetes beküldése mellett bérmentve küldi a „Pátria” r.-t. gazdas. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Hutter és Schrantz

Részvénytársaság.

Az osztr.-magyar monarchia legrégibb szakma-
bell cége. Alapítatott 1824-ben. — Ajánlja elsőminőségű
többszörösen csavart, kész állapotban
tűzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitünő horganyozás következtében tartósság tekintetében páratlan gyártmány! — Nem tévesztendő össze a négysegletes (□) lyuku, végig sodrott és végig hullámzott aszálakból álló fonatokkal!

Meglepően olcsó árak!

! 26 fillértől feljebb !

És nagyobb vételnél még magas engedmény. — Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm. tőkétávolságu) horganyozott tőkédrot mérterje 5 fillér. — Egyszerű fizetési feltételek! — Kerítésrácok kovósolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen osnosa kivitelben és minden e szakmához tartozó cikkek kitünő minőségben legolcsóbb árak mellett. — Legmagasabb kitüntetések. — Ezekre menő elismerő-
levelek! — Árjegyzékek és minták bérmentve és díjtalanul

Magyarországi telep:
BUDAPEST, Váci-körut 61/7.
Levélczim: **Hutter és Schrantz r.-t.**

! Magánjáró be izinmotor !

Magá járó benzinmotorok és cseplőkészletek.

Gőzgépek és gőzcseplőgépek. Faapritó és kötörögépek. Szivógáz és nyerolajmotorok. Malomberendezések kaphatók:

Kellner és Schanzernél

Budapest, V., Aulich-utca 2. szám.

Árjegyzék, költségvetés ingyen. 356

Ki szállit

ákác-szőlőkarókat

viszonteladásra?

Ajánlatot kér árral
TREMMEL VILMOS RUSZT,
Sopron megye. 593

Uradalmak és középbirtokosok

használatára **LIPTAY JENO** földbirtokos igazi szaktudással egy rendkívül praktikus

PÉNZTÁRI FÖKÖNYVET és PÉNZTÁRI NAPLÓT

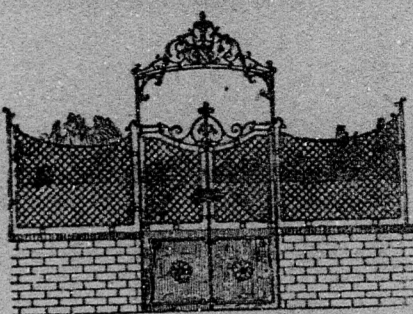
szerkesztett. ~~~~~ Mindkettő a lehető legegyszerűbb beosztású és könnyen áttekinthető.

A kemény papirba kötött, körülbelül 60 ives Pénztári főkönyvet és a puha fedelű, körülbelül 20 ives Pénztári naplót **15 koronáért** szállítja az összeg előleges beküldése mellett vagy utánvétellel a „Pátria” r.-társ. nyomtatványkezelői osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Sodronyfonatos kerítések

gyárt és szállít:

kertek,
szőlők,
gyümölcsösök,
baromfi-
udvarok,
vadaskertek,
fácánosok.

nyaralók,
parkok,
tennis pályák,
lakóházak,
gyártelepek,
emlékművek,
sírhelyek
stb.-hez

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48/11. sz.

Legújabb II. számú nagy képes árjegyzék, mely számtalan csinos mintarajzot tartalmaz kovácsoltvaszerkezettől és erős, tartós sodronyfonattal ellátott kerítéstől, ajtóig és kapuig, kívánatos díjmentesen megküldetik. Részletes költségvetés szintén díjmentesen, melynek készítéséhez a kerítés mérete, az árjegyzéki mintarajz száma, esetleg más megfelelő rajz és lehetőleg egyszerű alaprajz szükségesek.
Továbbá ajánlja az összes kulturálmunkában szabadalmazott „HUNGÁRIA” sodronyfonatát, mely a legbiztonságosabb és legolcsóbb kerítési anyagot képezi és elengedhetetlenül fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világszabadelommal védett találmány előnyei: olcsóság, ezélszerűség és könnyű kezelése.

Horganyozott vassodronyból készül!

Körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 3 méter magasságban és 1, 1 1/2, 1 3/4 mm. dróterősségben, azonkívül a 2 mm.-estől a 2 1/2 mm.-es sodronyvastagságig ezen fonatok 125 centiméter magasságban is kaphatók.
Sodronyerősség: 1 1/2 1 3/4 1 1/2 1 3/4 1 3/4 2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 mm.
Ár □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 90 112 132 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 1/2 méter magasságban pedig az 1 mm.-estől a 2 mm.-es dróterősségig.
Sodronyerősség: 1 1/2 1 3/4 1 1/2 1 3/4 1 3/4 2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 mm.
Ár □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 1 1/2x5 cm. (hosszukas) lyukbősséggel:

Készletben: 1 és 1 1/2 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint 82 fillér. 1 1/4 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint 110 fillér.
Körülbelül 5x10 cm. (hosszukas) lyukbősséggel:
Készletben: 1 és 1 1/2 méter magasságban.
Sodronyerősség: 2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 mm.
Ár □-méterenkint: 62 74 86 102 fillér.

Csomagolásért, feladásért és kezelési költségektől □-méterenkint 1 fillért, de egy küldeményről legalább 50 fillért számítok.
A horganyozott tükéssodrony ára (5 cm. tükéslávsággal) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés tetszés szerinti megmagasítható.

Számos elismerőlévlél áll rendelkezésre:

384/B Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Szenzációs találmány.

Szabadal-
mazva:
3956. sz. a.

Törvénye-
sen védve:
141. sz. a.

ANTICOL.

Páratlan hatáshoz a lovak kólika betegségének megszüntetésére.
Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.
Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL”-laboratorium
Mayer Ignác kir. főállatorvosnál, Brassó.

Kaiseri. und Königl. Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1. Elismervény.

Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólikás megbetegedései ellen feltalált és összedolított gyógyszerrel úgy a saját, mint az ezzel lovainál meglepő gyógyeredménnyel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.

Lütke, Oberst, s. k.

474

Bérbeadó birtok!

A sopronmegyei Szili (posta- és vasutállomás) nagyközség közvetlen szomszédságában fekvő és a csornai prépostság tulajdonát képező Bándhegy-puszta, 167 kat. hold egytagban, megfelelő bérlő- és cselédlakásokkal és a szükséges gazdasági épületekkel 1911 október 1-től 9 évre **bérbeadó**. Tudakozódások intézhetők Horváth Gelért prépostsági jószágfelügyelőhöz **Csorna**.
Közvetítők kizárva! 572 Utányomás nem díjazatik.

TEHENÉSZETEINK

SZERVEZÉSE
ÉS VEZETÉSE

SZASZ FERENCZ gazdatiszt hézagpótló műve megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésőtől, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám. (Kértelek) Ára félre 5 korona, visszakötésben 6 korona.

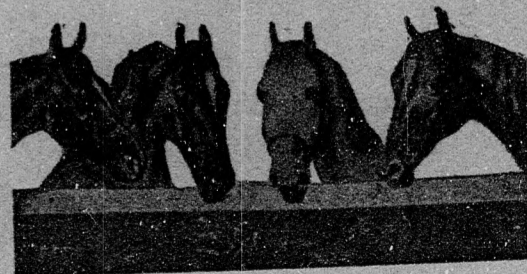
Szimenthali tenyészbikák

Eladók Hetesi uradalomban. Posta: Hetes. Vasutáll.: Kaposvár, Somogy m.

URADALMI FŐTISZTSÉG.

607

„ÁLLATTENYÉSZTÉSI SZEMLE”

Magyar nyelven egyedül álló, illusztrált gazdasági szakfolyóirat (fizetéses kiadás), mely állandóan tárgyalja a rét és legelő-javítás, műtrágyázás, takarmánynevelés, állattenyésztés, állategészségügy, tejgazdaság, istállóépítkezés, takarmánykamráberendezés stb. összes ágalt részletesen és bőven illusztrálva eredeti fényképfelvételekkel.

Hazánk legnevesebb szakíróinak közreműködésével szerkesztik:

rednei Dorner Béla és lovag Kerpely Béla.

Előfizetési ár egy évre 12 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Budafoki-ut 41/A.

Kérjen mutatónyűfüzetet.

Eladunk

sima és gyökeres Ripária Portális és Rupestris Monticola alanyvesszőt, ugyancsak ily alanyokon készült elsőosztályú gyökeres fásoltványt az összes csemegeszőlő- és borfajokban; valamint sima és gyökeres hazai szőlővesszőt.

Tessék árajánlatot kérni!

Badaacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep
Tapolca (Balatonvidék). Telefon (Interurban) 83

6017

Takarmanyrépmag
eredeti DÁNIAI termelés, kitűnő hozamu és magas cukortartalma
Sludstrup Taarje 100 kilónként 95.— korona.
HELIANTHI SALSIFIS
legkitűnőbb takarmánynövény, 1000 drb ára 40 korona. Nagyobb mennyiségnél külön ajánlat.
Gazdasági és fűmagvak, Fűmagvak és facsemeték, Disznók, rózsákat ajánl:
FARAGO BÉLA
csász. és kir. udvari szállító.
Magpergetőgyár. Magnagykereskedés. Csemetetelepek
Zalaegerszeg. 381

ELADÓ 32 drb elsőrendű, vészen átment erős csontozatu, 14 hónapos szőke mangalicza tenyészkán
Stein testvérek csobajai gazdaságában.
Posta: Csobaj, Szabolcs megye. Vasútállomás: Tokaj. 605

PATKÁNY és EGÉR Hatásos pusztító-szer a rettetetes csapás!
DANYSZ-VIRUS
felfedezte: Dr. DANYSZ, a párisi Pasteur-intézetben. Emberekre, háziállatokra és madarakra stb. névze ártalmatlan. 1 osó 2 50 K, 5 osó 10 K. — Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Nagyban íróktár: **TÓRÓK JOZSEF** Budapest, Kálvay-utca 12. 608

Ia jutakévekőtelek piros fával és végekkel, valamint szalmakőtelek és zsákmadzagok folyó évi május-július havi szállításra

Sürgönyozim: **RUDOLF LIGETFALU**
egészesben **RUDOLF TESTVÉREK** beszereszhetőek **pozsonyligettfalul kévekötőgyárunkban** 674

V. ÉVFOLYAM. Budapesti IV. ÉVFOLYAM
Marha- és Sertéskereskedelmi Közlöny
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Viola-utca 7. szám.
Nélkülözhetlen minden földbirtokosnak, ki állathizlálással és állattenyésztéssel foglalkozik.
Az egyedül álló közlöny, melyben az állat-értékesítés statisztikai adatai olvashatók.
Előfizetési ára egész évre 10 kor.

Megjelent!
A ro'bantás technikája
erdő- és mezőgazdaságban; kőbányáiparban; ut-, vasut-, vízepítésnél és az építőiparban.
Gyakorlati kézikönyv országok, gazdaságok, erdő-, államépítés-, foyam- és vasuti mérnökök, építésszek és építővállalkozók számára.
Írta: **DOLETSKO FERENCZ**
K. O. V. ny. felügyelő.
5 könyomatú táblán 152 ábrával.
A díszesen kiállított mű 5 kor.
Megrendelhető a "PATRIA" részvénytársaság könyvkereskedésében, Bpest, XI., Üllői-ut 26.

Szobai edényes növény-tenyésztés. Virágkedvelők, kertészek, de kiválón a műveit magyar hölgyközönség használatára. Írta: **Czapáry Albert.** Számos ábrával. Ára vászonkötésben 2 korona 50 fillér. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25

Körülbelül 300.000 korona készpénzzel finanszírozható, lehetőleg eddig házilag kezelt **bérbirtok kerestetik.**
Kataszteri birtokiv egyszerű másolata, egyéb adatok szives beküldése kéretik, amelyek azonban vissza nem küldetnek, **Sándormajor,** posta **Zalarcse** czim alatt. 595

Hollandi pénzkölcsönt földbirtokokra, legelőnyösebb feltételek mellett szolgálhatunk. Levélbeli vagy szóbeli megkeresésre részletes ajánlatot teszünk. 509
Schwarz Gyula és Társa banküzlet, **Budapest, VII., Erzsébet-körut 1.**

Allamilag ólomzárolt arankamentes **luczernamagot,** valódi makói **hagymamagot** gömbölyű és hosszukás **dughagymát,** legjutányosabb napi árban szállít: **IRITZ GYULA** TERMÉNYNAGYKERESKEDŐ **MAKÓ** 678

Gazdasági számvitelhez
szükséges összes nyomtatványok a legelőnyösebben szerezhetők be a "Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részv.-társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)
Többféle rendszer!
Mintaiveket és árjegyzéket díjmentesen küldünk.

Hatásos
pusztító-
szer a

RUS

Intézetben.
u. azve ártal-
pható minden
ani főraktár:
za 12. 698

knikája

Ébányaiparban;
Építőiparban.

szek, gazdaságok,
vasúti mérőkörök,
k számára.

ERENCZ

velő. ..

ábrával.

ü 5 kor.

szvénytársaság

XI., Ünlő-ut 26.

szirozható,

ik.

adatok

ssza nem

arécse

595

entes

ot,

ot

at,

lit:

KÓ

578

ez

er!

zékét

000

000

Tökmag eladó, óriási indai, míg a készlet tartéként 2 koronáért gazdaságomban. Weinberger Samu, Gyulához. Szabolcs megye. 6:80

Allattartók ügyelmébe! Szállítók konkolydarát 5 kor. 20 fill., tengeridarat 6 kor. 75 fill., árpadarát 9 kor. 25 fill.ért 60 kg.-ként zsákkal együtt ab Budapest vasút vagy hajóhoz szállítva. Zuckermann Ede, Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 12. sz. Telefon 5900. 7130

Szerszámok ideál vágáskörül-belül 400 akác, juhar, sifa, amerikai dió 25-40 cm. vastag, eladandó; vasutállomás, 8 kilométer. Uradalom Papmező-Kimpány Binar. 7108/a

Csicsóka (Topinambur), szép, ültetni való, eladó mmázeánként 8 koronáért ab szelzi állomás, vevő zsákjaiban szállítva. Sárói uradalom Nagy-sáró Bars megye. 7155

Eladó birtok: Bars megyében 1235 hold, Fejér megyében 1100 hold, Nógrád megyében 1200 hold, Gömör megyében 1600 hold, Szatmár mellett 450 hold, Bereg megyében 207 hold, Dunakesz-Alag mellett kastély, park, szőlő 80 hold, Komárom megyében 1440 holdas bérlet, Heves megyében bérlet, 1800 holdas 8000 frt ért bér. Megbizottam, Kolman Károly, Újpest, Király-utca. 7193

Konvenczióra alkalmas 306 mmáza buza van eladó, 70 kilós a 19 K. ab Barca. 150 mm. kétszeres, 6800 kilós a 16 K. Venni szándékozónak szívesen szolgál mintaktálménnnyel Fodor L., Fenék, u. p. Drávafók, Somogy m. 7168

Eladó malomnagobbítás végett 5 éves, igen jó karban lévő, Sohrantz-féle fekvő, egyhengeres magasnyomású (Corral-kazán), 36 lóerejű gép, vaskéményvel együtt 6500 korona Árban. Molnár József, Lakócsa, Somogy m. Vasút: Darány, vagy Baranya-Sellye. 7166/a

Gazdasági eszközök, Sauckerek, kőgömbök, 6kör-szekerek, repeszhoróó szekerek, kovácsműhelyfelszerelés, -csz-korrépszerszámok stb. eladók. Megtekinthetők Termény- és Aruraktár udvarán, Nagyszalontán. 7165

Gőziokomobilok szerkezete és kezelése. Irtá: Naszályi József. 2. bővített kiadás. 4 korona 60 fillér. **Stabilgózkazánok** és gőzgépek szerkezete és kezelése. Irtá: Naszályi József. 2. bővített kiadás. 6 K. Megrendelhetők a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25.

Szép válogatott burgonyát (Wolfs-ann) és más minőségűt szállít legelőc ábban, bármely állomásra Ascher & Drechsler, Praterstasse 13, Wien. 7212

Egy kitűnő karban lévő 8 ló-erejű Clayton & Shuttleworth-féle cséplőgarnitúra teljesen felszerelve, esetleg bővíthetőre is eladó g. Lelovich Sándor gazdaságában, Herény (Szombathegy mellett). 7216

Egy teljesen jókarban lévő 8 HP. Máv. gyártmányu komplett cséplőgarnitúra és egyéb gazdasz. felszerelések bérlet megszüntetése végett azonnal eladók. Bővebbet a tulajdonosnál Piek, Budapest, Szövetség-u. 36/B. 7217

6 vasú eke szántógéphez, Barrels gyártmány, teljesen jó karban, üzemi-képes állapotban tartalékcsakakkal eladó Jakabfy Sándor Ptas-Ecség, szolnokmegyei gazdaságában. 7218

Birtokeladások. Trencsén megyében gyönyörű vadászirtok, 2300 holdas, tulajdonosan erdő, 600.000 korona. Nyitra megyében 850 holdas, 750.000 kor., felszereléssel. Bars megyében 900 holdas 525.000 kor., 500 holdas 500.000 kor. Bihar megyében 600 holdas 300.000 kor., 1200 hal-as 450.000 kor. Arad megyében 500 holdas 500.000 kor. Komárom megyében 1250 holdas grófi birtok 1.000.000 kor. Esztergom mellett 100 holdas 45.000 kor. Tasnád mellett 110 holdas 55.000 kor. Továbbá több kisebb-nagyobb birtokeladások és bérletek a Magyar Mezőgazdasági Szakirodánál Budapest, Andrássy-ut 2. 7171

Csicsóka 150 mmázeánként 8 koronáért a döm-sődi vasutállomásra szállítva kapható. Schvarcz Arthur Dömsöd, pályaudvar. 7195

Mezőgazdák nek ma már nélkülözhetetlenek Szilárd Gyulának tömören összeszefoglalt gyakorlati kézikönyvel, melyeknek, I. kötete a növény-termelésről, II. kötete az állattenyésztésről foglalkozik. Egy-egy kötetnek ára félve 3 kor., kötve 4 kor. Az összeségét előzetes beiktódése mellett bérmentve szállítja a Patria könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

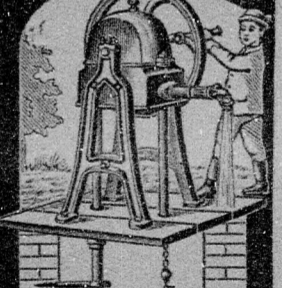
700 holdas birtok urllak, gazdasági épületekkel kellően ellátva, szép fonek, biztos buza-termő talaj, jó karban danántal Ukk-Csáktornya vasútvonal mentén 165.000 frt-ért eladó. Turisztéses kölcset, egy II-ik helyre is előnyösen elintéző Österreicher Bernát Budapest, Rottenbiller-utca 5a. 555f

Prairie királyné tengeri .. 16 K.
Óriás fehér lófogó csa- lamádetengeri .. 16 K.
Székelytengeri .. 18 K.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában, posta: Koncza. 551

Lótenyésztés és a hadsereg állományának kiegészítése Poroszországban, Magyarországon, Ausztriában s Bosznia-Herzegovinában. Irtá: Prihradny Elek. **Ára 6 korona.** Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

DIADAL LÁNCZSZIVATTYÚINK AJEGTÖKÉLETESEBBEK

GYÖZŐ BÉLA és TÁRSA BUDAPEST, V. BÉRO ACZÉL-U. 3.

RATTO Phosphor-pasta PATKANYOK teljes kijesztítésre szavatolva az eladók mellett ávegekben 1 kor na, 2 korona és 4 korona. **DETSINYI FRIGYES** Budapest, V., Márekkel-t. 2

Mindenemü gazdasági magvak

a legmegbízhatóbban és legelőnyösebben beszerezhetők

KÁLA SÁNDOR és FIA magnagykereskedésében

BUDAPEST, VI., Király-utca 14.

Legújabb árjegyzékünket kívánatra készséggel bérmentve küldjük meg.

Somogyi Viktor Budapest, VI., Lehel-utca 5.

szállít kartellen kívül mindenemü gazdasági **lánczot, sodronyköteleit és csigasort.**

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyerslenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépell **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.**

Préselt buzaszalmát és zabszalmát szállít előrendű minőségben és legelőcsébban

Ehrenreich Béla (Bácska). 632

Sortésvész mikénti gyógyítására megtanít Brummel Gyula Állatorvos könyve. Gazdák részére nélkülözhetetlen! 3 kor. 20 fill. előzetes beiktódése mellett bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Amerikai nagyhozamu tengeriműveléshez való vetőmagvak és gépek nagy választékban **gróf TELERI ARVÉD** uradalmában 375 **Posta KONCZA.** Ahol kalapjaink nem kaphatók,

kérje ingyen és bérmentve **uj, nagy, képes árjegyzékünket**

Jos. Pichler & Söhne cs. és kir. kalapgyárosok Graz, Körösistrasse 7. 680

Gyors, pontos, olcsó földmérés Világhírű szabdalom 18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Azonnal eladó Pest megyében, Kiskunhalastól 3/4 órányira, Prónafaira községhez tartozó 310 m. holdas vízonyó

birtok, melynek egyrésze szántó és legelő, a többi víz. Érdeklődőknek felvilágosítást ad a tulajdonos **Beck Miksa,** Budapest, V., Dob-u. 5. sz. 7167

Vétel Földbirtokot két kisebb vagy egy nagyobbat keresünk megvételre. Lehet fekete homok, sima erdőirtás vagy vágható erdő is. Leírást kérünk! Görög László társai. Szabadka. 7107

Tejgazdasági berendezést, tejeskanakkat, továbbá tejt és tejterméket éri azazodásra óvadék mellett, megvételre keresek Ifj. Fleischmann Salamon, Budapest, VI., Király-utca 12. 7132

Vajat és tejtermékeket keresünk megvételre minden mennyiségben a legmagasabb áron, egész évi kötésre is. **Magyar Mezőgazdasági Szakiroda** Budapest, Andrássy ut 2. 7172

Költőgépet osírkékhez használni, keresek megvételre sűrűsen. Ajánlatok Gazdasági kezelő, Lektor Bars vm. címzendők. 7173

Megvételre keresek használt, de jókarban lévő keskenyvágányú mezévasut alapítványt és kocsiakat. Ajánlatok adatok jelzésével Soós Sámuel címére Hódmezővásárhelyre küldendők. 7219

Bérlet Bérletet keres okleveles gazdaságiat, ki nagyobb intenzív gazdaságban 20 éves gyakorlattal bír, 400-600 holdas birtokon. Esetleg megfelelő jó bérleten megfelelő tőkével mint társ résztvenne. Ajánlatok „B. K. 400” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Szabadszállási pusztá-jakabszállási 2186 kat. hold birtok haszonbérbe kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 7223

Azonnal bérbeadó 222 holdas elsőrendű gazdaság Bars megye Nyitra völgyében, vasutállomással. Gazdasági épületek, ószi vetés, szép szarvas lakás a kastélyban. Bővebbet Sr. Kosztolányi Ilona birtokosnőnél, Budapest, VI., Eötvös-utca 23/b. 7221

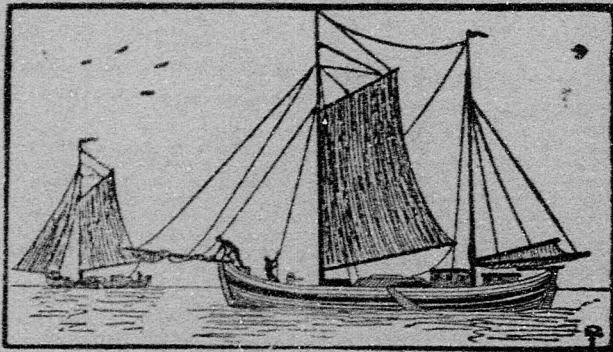
Bérbe szeretnék venni 2000-4000 holdas bérirtokot. Közlelebbi adatok Sándormajor, Zalaréce címen kéretnek. 7224

700-1000 holdas sík, prima szántó föld, megfelelő gazdasági épületekkel ellátott bérletet keresek lehetőleg októberi átvételre Bars, Borsod, Nyitra, eszék Fejér megyében. Vasúti állomás megkövántatik. **László Kurtics,** Arad m. 7222

PERKEO-SZIVATTYUK
villamos motorral összeköttetésben, legcsekélyebb helyet foglalják el, nyugodt járásaok. A törvényileg védett **Perkeo-szivattyuk** kis terület igénybevitelével meglepően nagy munkaképességgel bírnak. A Perkeo-szivattyuk bárki által kezelhetők, ugyszólván alig igényelnek valamely ápolást. Praktikus szerkezetiknél fogva különösen alkalmasak **épületek és kisebb üzemeknek vízzel való ellátására,** óránként 1000-12.000 literig. Ezer és ezer Perkeo-szivattyu van állandóan üzemben anélkül, hogy a legcsekélyebb üzemenzavar állott volna elő, vagy azok javításra szorultak volna.
Főelárústó:
KLÁR ANDOR, Debreczen műszaki iroda készséggel szolgál részletes ajánlattal.
!!! 25%-kal olcsóbb minden másfajta szivattyunál !!!

A peronospora ellen idejében permetezzünk valódi Brixeni Kristály-Azurinnal, mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer mint a kétkő-mószkeverék. Kapható mindenütt. Kérjen ingyen-prospektust. Magyarországi főraktár:
Molnár M. és Társai műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése **Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.** Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb legelőcsébb beszerzési forrása.

Most jelent meg:
Gáspár József ny. földm.-iskolai igazgató következő három műve:
A tengeri nemesítése Ára 1 K.
A takarmányrépa termesztése. Ára 1 K.
A buza nemesítése Ára 1 K.
Megrendelhetők a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

„Világos,

hogy csakis az eredeti Thürpil használ... Tanácsolom tehát minden gazdának, hogy borjuvérhasznál azonnal az eredeti Thürpilt alkalmazza.

A Thürpil körülbelül 20 év óta bevált szer, nem romlik el, ha azt száraz helyen készletben tartjuk.

Thürpil ára: 1/1 doboz K 250, 1/2 doboz K 135 állatorvosknál és gyógyszerészeknél.

Egyedüli gyáros: CL. LAGEMAN vegy. gyára. Aachen-Raktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. 6037/3

Eladó egy darab tisztavérű, szép, 80 hónapos algaui tenyészbika, elsőrendű tenyészeti. Bővebbet Püspökmajor, posta és vasútállomás Ötveny, 7157

Eladó egy körülbelül 1 éves yorkshirei tenyészkan seretés, anya Bezerdj Andor jegenyési, apja Blascók Gyula kajdasi tenyészetéből való. További megtehető Perczel Lajosnál, Kiskajdas, Tolna m. 7159

Megvételre keresek egy igen sebes járású, figurás első lovat 163 cm magasságban, 7 éves korig. Ajánlatok Beniczky Aladár Sajószöged címre küldendők. 7161

Eladó 30 db bonyhádi borjas vöröstarka tehén borjúkkal együtt, 4 darab ugyanolyan bonyhádi vöröstarka hasastehén, továbbá 15 db 3 éves bonyhádi vöröstarka üsző. Megtekinthetők bármikor ökördi puszán, Kiskörös vasúti állomástól fél óra járás kocsival. Levelezés Kaloosára Husszy István címére kéretik. 7163

Eladó telivér törzskönyvezett, 1 1/2 és 2 éves bikák, importált egyedek után nevelve. Fáy Zoltán eszéki gazdaságában, Heves m. 7123

A dunaörsi gazdaságban egy 3 éves, vöröses derea, erős oszontozatu, muraközi anyától és angol hidegvérű (Shyre) apától származó, kiváló szépen fejlődött ménesikő eladó. Ára 2000 kor. Értesítést ad az intézőség. 7209

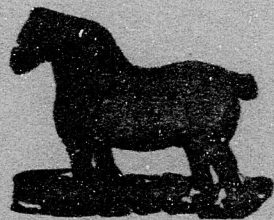
Yorkshire emse 12 drb 6-7 hónapos, kg-ként 1-60 kor-ért eladó. Bér gazdaság Jobbaha, Sopron m. 7215

Hecht és Grosz péteri gazdaságban erősen átvészelt anyáktól 210 drb szőke, 8 hónapos malacok eladásra kerül. 7212

Tinókat kitarásra elvállalok április 24-től okt. 1-ig terjedő időre drb-ként két évig 30 kor-ért, örzési díjjal együtt. Bővebbet dr. Bugarszky Kozma Zombor (Bácska). 7210

2 drb bálnai és 2 drb berkshirei szép, fejlett, tenyészképes, egy éven felüli tenyészkan keresek megvételre. Dr. Szalay Géza, Datta. 7211

Megvételre keresetek 100-200 darab miskarolatlan, fél éves elsőrendű szőke mangalica malacok, és 50-100 darab egy és két éves elsőrendű tarka tinóborju. Ajánlatok Budapest, József-körút 63. I. em. 6. címre kéretnek. 7240

Muraközi hidegvérű (nori) igaz tenyészlovak választott csikók és tenyészmenek

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezesem felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm: Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Czímem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz), Törv. bej. czég. Sürgőnyozim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban - Telefon 33. szám. 572

Ardenni származású, 3 db igen szépen ki-fejlesztett, 2 éves, fedezetképes ménesikő eladó. Bővebbet Katay M. kasznár, Böhönye, Somogy m. 3040

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok 3145

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istálló: Kispeszt, Kölcsei-utca 5. sz. Levél- és sürgőnyozim ugyanott Telefon Kispeszt 55. Saját házban

Eladó!

Dr. gróf Teleki Domokos ur ömlesztésű gornyességi gazdaságában, szeszgyári hialalásra igen alkalmas, nagytestű, 23 darab

8-10 éves fehér ökör.

Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt (Gernyesség, posta-, távirda-, vasútállomás.) Pálffy Dezső, intéző. 7092

Telivér szimmenthali bikák

7208 eladók:

Pajzs Gyula országos törzskönyvezett törzstenészetében

Ráczaalmas. Vasut- és távirdaállomás.

Eladó

200 drb, 1 évet töltött, elsőrendű erdélyi fehér

ökörborju

Értekezhetni Nagy Dén s földbirtokosnál Torda. Torda-Aranyos m. 604

Berni bika,

telivér, törzskönyvezett, Almássy-féle, 26 hónapos eladó. Megtekinthető

dr. DOMOKOS JENŐ gazdaságában Tiszavárkony v. á., u. p. Jászkarajenő.

Kívánatra vasutnál kocsivar. 7156

Vegyesek

Társ keresetek bérszántási vállalatához 20 ezer koronával. Szakértelmű előny, működés szükséges. A vállalat nagy jövedelmet biztosít. Bővebb felvilágosítást nyújt Kovácsy János ökl. gazda gazdasági szakirodója, Nagyvárad. 7088

Mészegetésre társ vagy kauzozikópes kezelő keresetek, 10 kementőre kitűnő anyag rendelkezésre áll, vasútállomás 10 kilométer. Uradalom Papmező-Kimpány, Bihar. 7168

Nagys. Csajághy Béla f. b. ur s bucskai bérletére vállad 200 drb marhát nyári legelőre, és pedig április 24-től amig kijárhat, fűhár 16 korona, örzési díj 16 l. rozsa, 1 korona és 1 kenyér drb-ként, vagy az illető fogad pász-tort. Jelentkezhetnek a tulajdonosnál Alsódbáson, Pest m. 7177

A vértetű eredményes irtására

7230 vonatkozó kimerítő utasítást ingyen küld:

ARNÓCZKY JÁNOS Bpest, II., Zsigmond-u. 7.

200 koronát adok annak, ki birtokom bérbeadását közvetíti. Közel a stájer-magyar, határon Gleichenberg-Feldbach-fürdő közelében, rét, nemes gyümölcsös, pincészet. Kifizetendő tejeladás: Nagy takarmánykészlet. Állat nincs. Szükséges hozzá 30.000 K. Ajánlatot B. A. 900. Gratz, postlagarnó kérek. 610

Eladás Alkalmi zongoravételei. Büssendorfer, Schweighofer, Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianók 160 forint, új 250 forint feljebb, minden árban. Zongora-, cimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. REMÉNYI MIHÁLY a Nagy Kir. Zenekadémiára szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 53. sz. 4139

Fényképezőgépek kedvező tele már 10-15 frittől feljebb. Götz, Zeiss, Busch, Voigtlander és egyenlően prizmas látócsövek, valamint tükrös reflexkamrák, Stereogépek elsőrangú és híres objektívvel, állványos és uszógépek igen olcsón kaphatók Radó sport- és fényképezésben, Budapest, Egyetem-tér 5. Jó fényképezőgépek és jó vadászpuskák veszek és becserelek. Drilling, távcsőves Hamacher-Schönaner, Anom Manser és Winchester, 16-os új Browning és Sjögren szintén olcsón. 4588

Eladó a m. kir. államasutak gépgyárában készült használt, jókárban levő 6 lóerős gőzcséplő-készlet kedvezményesen Áron Buchwald Ödön birtokosnál, Kőrösbánya. 6195

Egy BB54 jeltű 1910. évi gyártmányú könnyűbbajtű állangépgyári cséplőgép, mely egészben 14 napot dolgozott, 20%-al az árjegyzéki áron alul megvehető Dörner S. özég-nél Barsón, a Magyar Kir. Államasutak Gépgyára Vezérigénykörségének körletű képviselőjénél. 6931

Nyuliszapuka-magot kiváló minőségben jótányosan ajánl és kívánatra szívesen küld mintát. Berzeller Márton, Ipolyfű. 7094

Akác, jegenyenyár, nyír, nemess füzényár, stb. szemetes és sorfákát a legújabbabb árban szállít Lipthay Jenő faiskolattelepe, Nyiregyháza. 6749

Ajánljuk Pasty magtengerit mely 600 óta mint korai bõtermõ fajta a legjobban beállt a 18 koronás Korai Goldzahn tengert, mely a legbõvebb termés adja a 17 korona. Fehér esálmádé tengert, melyből magnak 6 kg., esálmádék 60 kg. kat. holdankint elagandó, a 22 korona, ab Rudas Gábor, vevő szákjában Polakovics Mátyás gazdasága Rudas, Torontál m. 7041

Azonnal szállítható kipróbált, kitűnő járású, 35 tényleges lóerejű, álló típusú Bolinder-nyerszálmotor, kéziolaj Schvaroz József és Társa cég-nél Budapest, VI., Váci-körút 53. sz. 7041

Tökmag. Sok éven át általam szűrésre indít mammut és vörös kőhát kereszteséből származó mag nálam kapható. Terménye rendkívül bõtermõ és sokáig eltartható, kilója 3 korona. Tarnai Bertalan fõlt. Apostag, Pest megye. Megrendelésnél kérem a hirdetésre hivatkozni. 6794

Csicsokavesszõ kitűnő minőségű N. Topolovecz állomására szállított vevő szákjában 10 kor. métermagasú tisztán, minden gazdaságnak ajánlom míg a készlet tart, az ideit termés holdankint 130 mmaza. Birtok gazdaság. N. Topolovecz, Pusztas-Marlak, Temes megye. 7064

Jó és ujonnan kijavított gézgep, motor, cséplő-készletek jótányosan eladók. u. m. 6 lóerejű, MÁV. 3 éves gőzcséplőkészlet 6500 kor., 8 lóerejű Cht. és Shtl. 5 éves gőzcséplőkészlet elvartoru 5000 kor., 6 lóerejű Hõh. és Schr. 7 éves gőzcséplőkészlet elvartoru és különálló löhcefejjel 6500 kor., 6 lóerejű Cht. és Shtl. gőzcséplőkészlet 200 kor., 8 lóerejű MÁV. gőzcséplőkészlet elvartoru 4500 kor., 8 lóerejű Cht. és Shtl. gőzcséplőkészlet 800 ezer kor., 4 1/2 lóerejű első magyar g. g. r. f. gőzcséplőkészlet elvartoru 300 kor., 8 lóerejű Mayer féle benzomotorcséplőkészlet 500 kor., 4 lóerejű Mayer féle benzomotorcséplőkészlet 300 kor., 5 1/2 Lanz féls cséplőkészlet 900 kor. Használt cséplőkészletek cserébe bevételnek, bővebb felvilágosítást nyújt a Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank r.-t. Rimaszombat. 7046

Takarmányrépamag eladás. N. gróf Pálffy János uradalmi intézőjénél Alsónyírásd, Pöcsöny megye 17 q szabad rendelkezésű árpa orberndorf takarmányrépamag eladó. Különféle mennyiségben készpénzesítés ellenében történhetnek megrendelések. A répamag ára szájkókkal együtt kg.-ként 60 fillér. 7096

Zoldtrágyázáshoz csillagfű minden mennyiségben kapható 100 kg.-ként 17 korona árban. Gyõr vasutára szállítva, Benes Györgynél Gyõr. 7140

Csicsóka eladó, egészen új, moza, vevő szákjában vagy a száktól önköltség számítása Skoronórt per motor-maza ab Kápolnányék vagy Lovasberény állomás, pázmádi béruradalomban Pázmány. Fejér megye. 7129

Eladók könyvmagot és csillagfűt (egyiptomi isposmagyn) — míg a készlet tart — vevő szákjában Szabadbattyán vasútállomására szállítja. Mendenemü bõznár- és gazdasági szerzemények, valamint korlátnak és mifának alkalmas tavnyú vágású akácok. Schwarz László, Szabadbattyán, Fejér megye. 7137

SZEMERE és GYÖRGY magnagykereskedése Budapest, V., Kálmán-u. 3.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigelozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzzántási vállalkosó **Budapest-Melenföld.**

Három 60-as farka fehér, gondórszörű, kisjenői mangalicza-fajta anyakoczanak I. évi augusztus, szeptember és októberi elléséből várható szaporulat összesen.

kb. 900 db malacz

eladó. Árajanlatok **Palkert Henrik** seprősi gazdaságához irányítandók. Venni szándékozik a tenyészanyagot megtekinthetik. Vasúti állomás Kisjenő-Erdő-heg, vagy esermő, ahol kocsik mindig kaphatók. 594

A Mezőgazdasági Ipar R.-T. kaposvári béruradalma

eladásra bocsát:

8 drb szimmenthali apától és bonyhádi anyától származó, beüzetett, kiváló szép, 2 éves **üszőt** és 3 drb, telivér ardenni apától és félvér ardenni anyától származó 3 és 4 éves **tenyészmenlovat**, kiváló szép

Bővebb felvilágosítással szolgál a béruradalom kaposvári igazgatósága. 598

Eladó birtokok!

Pest megyében, Budapesttől 2 $\frac{1}{2}$ órányira kb. 1200 m. hold csinos belsőséggel, jó karban lévő gazdasági épületekkel, termő erdőben lévő fekete homoktalajjal.

Heves megyében, 1 $\frac{1}{2}$ órányira Budapesttől, 1800 m. hold.

Nógrád megyében, kb. 900 m. hold, rendkívül csinos belsőséggel és egyéb jófekvésű és minőségű birtokok eladásra előjegyezve

Röjtöki BAUER ANTAL

földbirtokközvetítő irodájában

Budapest, VIII., Baross-utca 4.

TELEFON 166-66.

A Mac Laren-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér-képviselő: **Fleischl Samu** cégénél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16.**

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díj (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesítve!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel! (Holdanként 5-20—7-65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szelíd munka!

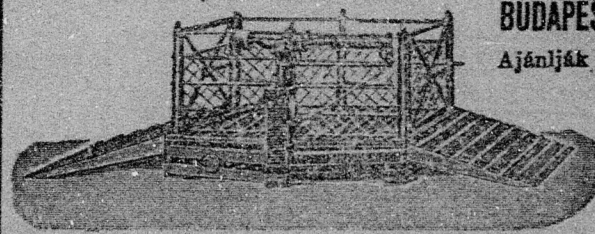
Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20—30 hold, szénfogyasztás 50—70 kg. holdanként.

Első díj a brüsszeli világkiállításon. Az angol királyi gazdasági egyesület nagy aranyéremének nyertes.

Kerülett képviselők: Bihar-megyei gardák ér- és hitelintézete, Nagyvárad, Dunántul agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia, Győr, Engl Adolf, Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank, Debreczen, Kovács Soma és Társa, Arad, Lederer Leó, Zombor, Mayer Lajos, Déta, Singer Zsigmond, Nyitra, Weinberger Ferencz, Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselőt.

SCHEMBER C. és FIAI csász. és királyi udvari **HIDMÉRLEG-ÉS GÉPGYÁR**

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 59.

Ajánlják legjobb szerkezetű tim-
des- és tolsuly-
marha- és szekér-
hidmérlegeiket.
Önműködő mérleg-
szerkezetek.

Kívánatra különleges aján-
tal aróigálunk.

Nagybirtokosok pénzügyeit

elsőhelyű törlesztéses kölcsönök, másodhelyű kedvező kölcsönök által gyorsan és rendezzük. Bankösszeköttetéseink legelőnyösebben minden tekintetben legelsőrendűek. Ügyfeleink az ország legnagyobb birtokosai. Részletes felvilágosítással és czéltudatos kombinációkkal a birtokosoknak vagy igazolt képviselőiknek készséggel és díjmentesen szolgálunk. Czim:

Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvös-udvar), saját ház. Telefonszám 25-40.

GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek szántását, mély-
rigolirozását szőlő- és gyümölcsöstelepi-
téshez, valamint gyöptörést elvállal.

IZERY-IZSÁK GYULA
gőzzántási vállalata

BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 60., III. 3.

A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

Hizóállatkiállitás Wien, 1906. I. díj: az állami aranyérem.

Hizóállatkiállitás Wien, 1908. **Kiállítási aranyérem.**

Tenyészállatkiállitás Prága, 1909. I. díj: A cseh királyság gazd. tanácsának diszoklevele.

A Koseladás

a leneschitzi eredeti hampshire törzsjuhászatban megkezdődött. Van szerencsénk a t. gazdaközönséget erre meghívni. **Schwarzenberg herceg** uradalmi igazgatósága **Postelberg**, vasutállomás Postelberg, Csehország.